

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Tractatus de Casibus Reservatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

TRACTATUS

DE

CASIBVS RESERVATIS.

CAPUT I.

Quid sit Casuum Reservatio.

1. **E**t restrictio Jurisdictionis, à legitimo Superiore inducta Confessariis, per quam restrictionem illi non valeant, aliqua peccata Sacramentaliter absolvere.

Reservatio an liget eam ignorantes?

2. Ex hac descriptione colligitur. Primò, etiam eos incidere in Casus Reservatos, qui illos esse reservatos ignorant, (quicquid nullam afferens rationem videatur, docere, a Quintana. sed multas, at non efficaces adducens, Januarius apud Dianam *b*) Reservatio enim non est poena, cui certe non subiacet, qui illam nescit, sed, ut diximus est limitatio potestatis Confessariorum facta, ob bonum publicum, ut scilicet Fideles à peccatis illis reservatis committentis absterreantur, dum vident, ea non posse ab Ordinariis Confessariis absolvi, sed solum à Superiore, seu ab illo, cui reservantur.

3. Fateor tamen cum *c* Sanchez, Delugo, *d* aliisque, interdum reservationem esse poenam, quando scilicet Superior prohibet aliud peccatum, & in ejus odium infligit reservationem. Ponit Sanchez exemplum de peccato ex mala promotione ad Ordines, quod, quia reservatum est à Sixto V. in odium talis peccati, non incurritur ab ignorante ejusmodi reservationem, quamvis is, se peccare, cognoscat.

4. Quando autem reservatio fit in poenam committentis peccatum, quando sit ob bonum publicum limitatio Jurisdictionis, ex verbis Legis est colligendum. Ego certe, ut innuit ibidem Sanchez, semper censo, reservationem simpliciter factam, esse limitationem Jurisdictionis; regulariter enim sic so-

lent ab Ecclesia reservari casus, & solum tunc censuerim, esse meram poenam, quando expressè ex tenore Legis poena esse significetur.

An Pueros?

5. Colligitur Secundò, quamvis pueri ante annos pubertatis, ex sententia probabilis, quam nos in Opusculo de e Communione *e* In Opus sumus amplexi, propter imperfectionem judicii, eximantur ab incuritione censurarum, *e. 4. §. 2. eodem* tamen subiacere Casibus Reservatis; Nam casuum reservatio est restrictio Jurisdictionis, facta ipsi Confessario, ut dictum est, non verò pueris; multò magis, quia etiam pueris utilissimum est, si per ejusmodi restrictionem à peccatorum gravitate deterreantur.

An Exteros?

6. Colligitur Tertio, si quis divertat, sive permanenter, sive etiam transeunter in aliam Diocesim, ubi peccatum, quod commisit in sua, est reservatum, non verò in dicta alia, ad quam accedit, probabile valde esse, posse ibi absolvi à Confessario communi. Ita docet Suarez, alique contra paucos ab iisdem citatos. Ratio est, quia Confessarius illius Diocesis non habet restrictam suam Jurisdictionem, circa hoc peccatum. Adde Primo, Rem debere judicari juxta leges loci. Adde Secundo, nimis fore molestum, obligare Confessarios ad sciendum, quænam peccata sint in alienis Diocesis reservata. Adde Tertio, communem praxim.

7. Contra, si quis committat peccatum, quod non est reservatum in sua Diocesi, & accedat ad locum, ubi est reservatum, non potest absolvi in eo loco, quia ibi Confessario est restricta potestas.

§. Idem

8. Idem dic de Religioso se conferente transeunter de uno Monasterio in aliud, si enim in hoc adfint forte casus reservari, qui non adfint in illo, absolvi à dictis reservatis per Confessarium hujus Monasterii non potest.

Reservatio ante, vel post tuam Confessionem facta, quid operetur?

9. Colligitur Quartò, si Confessionem tui peccati v.g. adulterii, exhibeas hodie, quando adulterium non est amplius reservatum, cum tamen fuerit, quando tu illud commisisti, posse hodie illud absolvi à communi Confessario, quia hodie huic Confessario non est restricta potestas.

10. Contra, si hodie fatearis dictum adulterium v.g. quando jam factus est casus reservatus, cum tamen ejusmodi non fueris, quando in illud incidisti; non poteris hodie à communi Confessario absolvi, siquidem hodie Jurisdictio illi jam invenitur esse restricta.

CAPUT II.

Quis possit Casus, & sub qua limitatione, reservare.

1. **Q**uod possit Pontifex pro toto Orbe, Episcopus autem pro sua Diœcesi, nimis est certum ex Tridentino, & hic quidem etiam respectu regularium non exemptorum; Nam de exemptis dicam mox sigillatim. Denique certum etiam est, Prælatos, eorundem Regularium, (siquidem hi Jurisdictionem spiritualem etiam habent in suos) posse, pro hisdem suis, casus reservare sed cum limitationibus paulò inferius explicandis.

Reservatio, an debeat esse pro omnibus,

2. Tria nota. Primum, Averfa, a & Pellizarius b docent, Episcopum non posse, validè reservare decem, v.g. peccata, pro omnibus suis subditis Sacerdotibus Sæcularibus, & insuper alia decem pro Regularibus, nam ipse debet se æqualiter gerere pro Regularibus, perinde se gerit cum Parochis. Ego de

hac doctrina valde dubitò. Cur enim ex rationabili causa non possit Episcopus, plus fidere de Sacerdotibus, & Parochis, quos fortè idoneos, & doctos cognoscit, dando eis majorem potestatem, quam aliquibus Religiosis, de quorum aptitudine fortè aliquando dubitet?

An possit esse nimia.

3. Secundum: Si reservatio sit indiscreta, seu nimia, puta cedens in damnum potius, quam in utilitatem animarum, reddensque usum Confessionis nimis onerosum, peccabit mortaliter reservans, etiam si sit Summus Pontifex. At vero, si fiat ejusmodi detrimetosa reservatio ab Episcopo, an sit valida?

(nam si à Summo Pontifice fiat, validam esse, fateamur omnes) est quæstio videnda apud e Delugo, qui postquam attulisset Vaquez docentem, esse invalidam propter verba Trident. Sess. 13. cap. 7. asserentis Episcopos, reservare posse casus in salutem, non in destructionem, & Suarium docentem esse validam, quia prædicta Tridentini verba non clarè auferunt potestatem ab Episcopo, postquam, inquam, eos attulisset, Suarii que sententiam approbasset, addit limitationem, dicens, esse invalidam, saltem, quando Parochis diminueretur, notabiliter munus absolvendi: sic enim Episcopus moraliter tolleret ab his munus Parochi, quod certe tollere non potest, nisi propter eorum ineptitudinem, vel in pœnam; sic ille. Addamus nos, idem debere dici de Regularibus exemptis legitimè, & absolutè ab Episcopo approbatis: cum enim ab his ex communi sententia, alibi à nobis dicta, & ex ipso e Delugo confirmata, invalidè, sine justa causa Episcopus auferret dictam approbationem simpliciter, & absolutè datam Regularibus, invalidè etiam, notabiliter diminueret. Illud est certum, in dubio, semper præsumendum, esse licitam, validamque reservationem, quia semper præsumere debemus pro Superiore; reperiuntur nihilominus posset ad Superiorem majorem, ut moderatiõnem adhiberet. Lege f Suarium.

e Delug. d. 20. de Pœnit. sec. 3.

d Lib. 5. de pœn. c. 5. §. 4. à n. 49. e Delugo, de pœn. d. 21. sec. 3. d. nu. 36.

f Suarez de pœn. d. 29. sec. 4. Inj. Sa. Congr. ap. QUANTUM TAM. V. CAS. An Jus Reserv.

In Offi. Coen. 4. §. 2. 1177. 11.

Suar. 6. o. de pœ. 1. Delugo 1. o. de pœ. 11. 72. a Averfa qn. 12. de pœn. sec. 1. b Pelliz. Tr. 6. c. 2. nu. 52. citans Suar. & Floro- num.

An semper sit perpetua?

An operans ex metu?

4. Tertium. Casus ab Episcopis, & à Præ-
latis Regularium duobus possunt modis reser-
vati. Primò, per modum legis, seu statuti,
ut sit communiter in Synodo Diocesana, vel
in Capitulis Religiosorum, & tunc reserva-
tio durat, etiam post illorum mortem, & do-
nec à successore revocetur; quia lex est se
perpetua. Secundò, per modum præcepti, seu
edicti ab Episcopo, vel Regulari Prælato pro-
mulgati; & tunc reservatio spirat, Episco-
pi, vel Prælati morte, ut est communis do-
ctrina de duratione legis, & præcepti. *Legē*
a Quintana. tamen *a* Quintanaduennas, qui notat ta-
de poen. men, præcepta Generalis Societatis J. E. S. U.,
singu. 11. atque ad eò ejusdem reservationes, ut etiam
n. 2. communicationes Privilegiorum durare et-
jam ipso defuncto, vel amoto ab officio, nisi
b In Cõgr. ea revocentur à successore, idque propter pe-
4. Dec. p. culiare b Societatis J. E. S. U., Decretum, quòd
Occan. 23. fuisse deinde à sequente Generali extensum
in Cõgr. ad præcepta aliorum Superiorum, ne te præ-
7. Dec. tereat. Idem ergo evenire posset in aliis Re-
67. Ep. cã. ligionibus, si simile quid in illis esset legiti-
10. Ep. ap. me statutum.
Casrop. T.
3. Tr. 16.
4. 5. p. 9.
n. p.

CAPUT III.

Quinam subiaceant Casibus Reservatis.

CERTENON nisi subditi reservantis. Sed adhuc sunt enodandæ sequentes quaestiuiculae.

An operans ex conscientia erronea?

1. Commisit quis delictum; v. g. Stuprum, quod non est in ejus Diocesi reservatum; ipse tamen, per errorem, reservatum esse omninò putat, subiacetne reservatio- ni?

e Docto. Respondeo, Negativè. Unde is poterit
passim ap. absolvi à quocumque Confessario inferio-
Aver. de re, sine necessitate recurrendi ad Superio-
poenit. q. rem, apud quem est potestas absolvendi à
17. sec. 1. reservatis. Ratio est in promptu, quia error
delinquentis non potest diminuire jurisdic-
tionem, quia circa illud peccatum gaudet
Confessarius.

2. Titius timore mortis, vel alterius gra-
vis mali, à grassatoribus v. g. incusso, nisi
occideret Petrum, illum occidit, & nunc
petit à communi Confessario ejus homicidii
absolutionem, quod est in Diocesi reserva-
tum, validè absolvetur? Quod est quære-
re; An operans ex metu subiaceat casui reser-
vato tali operationi adnexo? Respondeo
validè absolvi. Ita Grassis d aliique. Ratio d
ducitur ex benignitate Ecclesiæ, quæ sicut de casib.
excusat ab excommunicatione eum, qui co-
actus metu gravi, cadente in constantem vi-
rum, committit peccatum, cui adnexa est Ex-
communicatio, v. g. excusat eum, qui Cleri-
cum (quamvis cum peccato) percussit ex me-
tu, cadente in constantem virum, ut tan-
quam probabilius nos sustinebimus in libr. Bord.
de Excommunicatione, ita excusat ab incur-
su in casum reservatum. Et ratio ulterior esse
debet, quia reservatio, ut etiam dicta Excom-
municatio, sunt odiosæ, atque ad eò, quanto
strictius potest, sunt interpretandæ, & conse-
quenter, ut intelligantur de peccato plenè
voluntario; At quæ sunt ex metu, licet ab-
solutè voluntaria sint, sunt tamen aliquo
tandem modo involuntaria.

An Moniales?

3. Vel quæris de Monialibus exemptis à
Jurisdictione Episcopi, vel de non exemptis.
Priores, puta exemptæ non e subiacent (do-
cebat olim communis doctrina) casibus re-
servatis ab Episcopo, quia illius subdita ne-
quaquam sunt. Immo aliqui cum Pellizza-
rio f. probabiliter id extendunt ad puellas sa-
culares, quæ in Monasterio earundem Mo-
nialium exemptarum educandæ conservantur.
Cum enim per quasi domicilium commoretur
in loco illo exempto, participare debent de
de exemptione. Adde, sic esse interpretandam
Ecclesiæ voluntatem: ut habeant puellæ ead-
dem remedia suæ salutis, quæ habent ceteræ,
cum quibus convivunt.

Contra hanc communem doctrinam, illud
mihi dicendum venit in mentem. Notavimus
in Superioribus Gregorium XV. statuisse, et-
iam has exemptas, non alios, quam ab Episco-
po approbatos, habere posse in Confessariis.

Jam

Jam ex hoc sequitur, Episcopum posse restringere dictam approbationem, & Confessarium, quem his Monialibus concedit limitatè, ne valeat absolvere ab hoc, vel illo peccato; qua ratione, jam Moniales hæc subjacent reservationi Episcopi.

d Pellizz. de Mon. c. 9. n. 24. Quinta. de pan. sing. 26. n. 1.
 Certè ita nunc esse dicendum, convincat discursus; quare doctrina contrarium dicens, vera solum fuit ante dictum Gregorii XV. Decretum, non verò postea. Hodie ergo, cum Episcopi semper approbent Confessarios sub restrictione, ne absolvant à reservatis (quando contrarium non expriment) eodem modo approbare præsumuntur hos Confessarios Monialium, quamvis exemptarum.

Posteriores verò, id est, Moniales non exemptæ subjacent omnibus casibus, quos reservat earum Episcopus pro tota Diocesi, quia ejus sunt legitimæ subditæ, ut notat idè Pellizzarius. Immo ex praxi communè habetur, ut Episcopus aliquos Casus superaddat reservados pro solis suis his Monialibus, quod certè potest, quando in Domino judicaverit ad Monialium bonum conducere.

b Lib. 5. de pan. c. 5. §. 4. n. 40.
 Ex dictis fit, Moniales absolvi non possunt à reservatis, nisi à legitimo Confessario, habente facultatem pro dictis reservatis, de qua multa habet Quintanad. l. c. nimis fortasse benignè; lege item multa apud Pellizzarium citatum.

An Novitii?

5. Decantata quæstio: Nam propterea breviter tibi illam indico, legendam, si placet, apud Doctores mox citandos latius. Eam verò hic explicabo sub illa æquivalenti quæstione; per quemnam Novitii absolvi à reservatis valeant?

6. Distinguendum est. Aliud enim dicendum de peccatis reservatis ab Episcopis, aliud de peccatis reservatis à Prælatiis eius Religionis, in qua Novitius es.

Pro Reservatis ab Episcopo.

c Aver. q. 17. de pan. sec. p.
 7. À casibus reservatis ab Episcopo per te Novitium commissis, sive ante, sive post ingressum in Religionem, non potes dum es Novitius absolvi per communem Confessarium sæcularem, nisi is auctoritatem ab-

solvendi à reservatis obtinuerit ab eodem Episcopo. Ratio est manifesta, quia prædictus communis Confessarius, ut supra diximus, limitatam habet Jurisdictionem, quæ ad reservata non extenditur; at verò ab iisdem reservatis Episcopo, poteris dum es Novitius absolvi per communem Confessarium tuæ Religionis approbaturum à Superiore. Ratio est, quia ex una parte Religiosi, ut Superius vidimus, cum sint exempti, non subjacent casibus reservatis Episcopo, & ex alia, Novitii in favorabilibus gaudent omnibus privilegiis suæ Religionis, ut notat Sanchez, nam d Sanchez propterea ita poterunt absolvi à Casibus Summo Pontifici reservatis; sicuti possunt ceteri Religiosi Professi, nempe à Superioribus talis Religionis juxta privilegia, quæ quælibet Religio habere solet, & juxta ea, quæ dicuntur suo loco inferius, c. 11. §. 1.

Pro Casibus Reservatis à Religione.

8. Porro pro Casibus reservatis in Religione, est iterum diligenter subdistinguendum; vel enim Primò, loquitur est de Confessariis Regularibus, immò, & Sæcularibus, quibus Superior Religionis exemptæ concessit licentiam absolventi suos Religiosos subditos independentem ab Episcopo, (quod certè ex privilegiis exemptionis facere possunt, qualem exemptionem hodiè habent Religiones ferè omnes) & de his Confessariis dico, non posse absolvere Novitium à dictis Casibus reservatis in Religione, nisi specialem ad hoc facultatem obtineant à Superiore Religionis. Ratio est, quia ejusmodi Confessarii Jurisdictionem absolventi reservata nondum acceperunt à suo Superiore. Neque obstat prædictos Confessarios jam habere licentiam excipiendi prædictas Confessiones. Non obstat inquam. Nam Superior, cum licentiam, seu Jurisdictionem absolventi concedit, semper concedit limitatè, id est, dumtaxat pro non reservatis, nisi contrarium exprimat, ut infra dicemus.

9. Vel Secundo, loquitur est de iisdem Confessariis, sive Regularibus, sive Sæcularibus, quibus non jam Superior Regularis, sed Episcopus conferat Jurisdictionem, Approbationemque absolventi suos subditos. Et de his Confessariis duplex est sententia, utraque probabilis. Alii enim negant hos posse

posse absolvere Novitios à Casibus prædictis reservatis in Religione, in qua sunt Novitii, quia Novitius (inquit) per ingressum in Religionem, quasi mutavit domicilium, relinqueas Territorium Episcopi, cui non amplius est subditus, undè sicuti ab eo judicari in foro externo non potest, ita nec poterit absolvi in foro interno. Hanc sententiam sequitur cum Cordaba, aliique a

Laym. li. 4. tr. 5. c. 4. n. 4. Layman, Suarez, b & Ascanius c Tamburinus.

10. Alii verò affirmant, quia quamvis quoad forum Pœnitentiæ, Novitii sint exempti à Jurisdictione Episcopi, propter privilegia Religionis, quibus, & ipsi gaudent, undè possunt tum judicari in foro externo, tum in foro interno à Superioribus suæ Religionis, tamen in odiosis Novitii non veniunt nomine Religiosorum. Cum ergo odiosum ipsis sit, non posse absolvi ab Episcopo, poterunt tunc (si velint) tenere se, ut Sæculares, & sic ab Episcopo; vel à Confessario, per ipsum approbato, legitimè absolvi, non solum à non reservatis, sed etiam

à Casibus reservatis in Religione, qui casus, ut supponere semper debemus, non sint ab Episcopo reservati pro prædicto Confessario. Ita Ascanius d Tamburinus sibi contrarius, q. 5. plur. Ioannes la Cruz, Heniquez, aliique apud citans Hæ-Bossium.

11. Suarez l. c. qui priorem sententiam sequitur, dicit, Privilegium exemptionis totum, & integrum participari à Novitio: Cum ergo in exemptione ab ipsis participata includatur, ipsos eximi à necessitate adeundi ad Episcopum pro reservatis, non poterunt amplius ad illum adire pro absolutione; licet enim hæc pars exemptionis non valendi petere ab Episcopo sit (ait Suarez) odiosa, tamen, quia includitur in ipsa exemptione, si illam intègre participant Novitii, etiam huic parti subjacebunt.

12. Sed profecto non apparet ratio, cur Novitius, ex vi privilegii exemptionis, non possit acceptare id, quod sibi favet? Puta, ut absolvi valeat à Superiore suæ Religionis, & respuere, quod sibi nocet, scilicet, ut absolvi non valeat ab Episcopo.

13. Sed profecto non apparet ratio, cur Novitius, ex vi privilegii exemptionis, non possit acceptare id, quod sibi favet? Puta, ut absolvi valeat à Superiore suæ Religionis, & respuere, quod sibi nocet, scilicet, ut absolvi non valeat ab Episcopo.

CAPUT IV.

De peccatis, quæ sive non possunt, sive non solent reservari,

1. Hæc sunt Primò venialia, ac mortalia, ritè aliàs absoluta. Secundò mortalia dubia. Tertio merè interna. Quarto, non completa.

2. Porò, antequam hæc quatuor sigillatim declarem, adverte, ad multa sequentia decernenda, legem, seu præceptum constituentia Casus reservatos, cum sint odiosa; restringunt enim libertatem absolvendi, esse strictè interpretanda (sicuti de similibus legibus odiosis docent Auctores) hoc est, debere verba; quibus casus reservantur, sumi secundum propriam ipsorum significationem, & quando dubitatur de ipso sensu, benigniorem partem esse accipiendam. Hoc in memoriam redacto, per quatuor proposita breviter, sed sufficienter, dicemus.

Venialia, ac mortalia, aliàs ritè absoluta.

3. Hæc idè non solent reservari, quia cum ea non obligemur confiteri, inutiliter reservantur. Dixi non solent, nam an possint, lege Suarez affirmantem, & g Valquez negantem.

4. Hinc fit, ut, si tu committas peccatum, quod ex se est reservatum, sed ob defectum plenæ advertentiæ, vel ob parvitatem materiæ cognoscas, te non peccasse, nisi venialiter illud non sit reservatum; Fac v. g. homicidium, & furtum esse reservata, tu verò occidas aliquem inadvertenter, sed tamen negligentia dumtaxat veniali intercedente, vel fureris unum, vel alterum obolum, non eris peccati reservati Reus.

5. Aliud amplius addit Quintanad. nempe, cum ab Episcopis (nam de Prælati Regularium alia est ratio mox dicenda cap. 6. §. 1.) aliquod peccatum mortale, v. g. furtum reservatur, non intelligi reservatum in quacunque materia notabili, quamvis mortali, sed in materia ejus generis, quæ possit dici delictum esse grave, & aurox. Verum id commodius explicabitur infra loco citato.

Morta-

Societatis,

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

Mortalia dubia.

a Turrian. 9. Esto possint, ut censet *a Turrianus*, in *selec.* mortalia dubia, reservari, tamen, quando id *d. 38.* expressis verbis non fit, sed absolute aliquod peccatum reservatur, de certo intelligitur, non de dubio. Ratio ducenda est ex dictis num. 1. quia stricta est in hac materia interpretatio facienda.

7. Sive ergo dubites, te commississe illud peccatum, quod est reservatum, sive an illud, quod commisisti sit mortale, sive, an illud comprehendatur in Decreto de peccatis reservatis, quod est habere dubium facti, vel Juris, reservationem *b* non incurris.

Diana p. 8. Hic scrupulum inicit *e Sanchez*. Ait enim, si peccatum sit dubium, sed præsumptio in foro externo stet pro peccato, sicuti in eodem externo foro judicaretur, ut certum, *cit. T. 1. d.* ita in foro interno judicandum esse, ut certum; atque adeo, ut reservatum. Proferens v. g. propositionem hæreticam, sed dubium tibi est, an in ea prolatione mortaliter peccaveris, *p. Sum. c.* tunc, sicuti Judex in foro externo ex illa sufficienti præsumptione prolationis, te, ut hæreticum certum, condemnaret, ita Confessarius in foro interno, atque adeo cum reservatione, condemnare debet.

Delugo. 9. Verum cum *d Delugo*, & aliis, scrupulum hunc removendum judico ex dictis, quia nihil mirum reservatio peccatorum debet restringi juxta regulam, quã modò *n. 1.* tradidimus, ut scilicet favemus conscientis, quantum *pen. n. 18.* talvis præcepti verbis, favere possumus, quam regulam observare, non cogitur forum ex-
Diana. mox tetrum.

10. Quæris. Si tu dubius de Casu reservato, *Quinta.* dubius v. g. an commiseris hæresim, absolvaris, à communi Confessario, sed postea remissius expensa, comperias, te verè hæresim illam *n. 3. Diana* externam commississe, obligaberisne illam iterum confiteri apud Confessarium, habentem potestatem illam absolvendi?

11. Respondeo. Hic tangitur illa quæstio, An obligetur quis confiteri iterum peccatum, quod apud Confessarium deposuit, ut dubium, si deinde comperiat esse certum, de qua quæstione *e alibi* satis dixi, ubi notavi, communè opinionem esse, obligari, quia ejusmodi peccatum videtur in priore Confessione solum fuisse indiectè absolutum; innui tamen, sen-

tentiam consentem, non obligari, esse probabilem, quia dici probabiliter potest, illud absolutum fuisse directè.

12. Juxta hanc ergo posteriorem sententiã, tu non obligaberis iterum confiteri dictam hæresim, quia juxta sententiam hanc fuit tua hæresis satis, superque directè absoluta.

Mortè interna.

13. Superfluum esset quærere, an peccata (utique mortalia) interna, possint reservari: sufficit nobis advertere, ea nunquam fuisse reservata, quia Ecclesia propter suam benignitatem, præfiteretur, se non judicare de interioribus, nisi quando voluntariè quis Sacramento Pœnitentiæ sese subjiciat.

Ut ergo peccatum sit reservatum, necesse est, ut ipsum aliquo tandem modo, in actum exeat exteriorum.

14. Tempestivè autem hic incidit Suarii, *f Suar. To.* aliorumque, contra Turrianum, notabilis ob-
4. de Reli. servatio, ducta ex duobus principiis hætenus *tr. 8. l. 2.* indicatis: Altero, Ecclesia non reservat, nisi *c. 28. n. 12.* peccata externa. Altero, Ecclesia non reservat *Sanc. l. 2.* venialia. Ex his enim fit, ut si quis in Diœcesi, in *dec. c. 8.* ubi esset reservatum omne furtum, v. g. vel *n. 6. Ca-* omnis percussio proximi; furaretur unum Ju-
strop. de lium v. g. parvam scilicet materiã animo tur-
pœn. p. 15. ripiendi quantitatem notabilem, vel percure-
6. 3. n. 4. ret proximum leviter, animo lædendi gravi-
Delugo. l. ter, peccaret quidem mortaliter, sed non pec-
moz. ci- cato reservato, quia illud, quod est mortale, *tando rei-* & undè malitia mortalis in actum externum *cioni Tur-* promanat, totum est internum, illud verò, *rianum.* quod est externum, est *ex se*, & obje-ctivè ve-
niale, atque adeo non reservatum, vide quæ
dicam paulò *g post.*

15. Pari modo quando reservatur (inquit *g Infra c.* *Delugo h*) peccatum circa castitatem, quoties *6. 5. 2. n.* in actum externum prodit, requiritur etiam, h *3. c. 4.* *Delu. d.* quod ipsa actio externa secundum se habeat *20. de* gravitatem. *pœn. n. 15.*

Nã si quis, intentione mortali, & gravi contra castitatè, dicat alteri aliquod verbum turpe ex se leve, vel exerceat aliquam aliã acti-
onè externã ex se levè, licet hæc actio denomi-
netur mortalis ab intentione graviter mala, à
qua procedit, nõ erit reservata, quia sicuti sola
voluntas interna non reservatur, ita nec quã-
do non procedit in actum externum habentè
ex se gravè malitiam, & indecentiam. Hæte-
nus

nus Delugo. In quam eandem rem sic
Castropalaus a Visio curiosa foemina, levis
tactus manus, & similes, tametsi iniqua, &
mortali intentione fiant, casus reservati non
erunt, quia ex malicia, quatenus mortalis est,
non prodit in externum actum. Hac enim
de causa exclusimus verba hereticali inten-
tione dicta, ex quibus, per se spectatis,
colligi haeresis non possit. Hac Castropa-
laus.

a Castrop.
de poen. d.
un. p. 15.
s. 3. n. 4.

*Non completa in eavatione, qua
reservantur.*

16. Si reserventur v. g. in castus, adu-
terium, homicidium, furtum, &c. non incur-
ret in reservationem ille, qui solum dicta
peccata attentaverit, vel inchoaverit. Ita
Sylvester Grassis, Henricus, quos citat, sequi-
turque b Castrop. Quare qui solum turpi-
ter tetigit alterius uxorem, eandemque est
amplexatus, vel osculatus. Qui solum per-
cussit, vel vulneravit, quamvis graviter. Qui
scalas apposuit, & arcam aperuit, ut furare-
tur, sed re ipsa non est furatus &c. peccatum
reservatum nunquam commisit. Ratio duci-
tur ex principio allato m. 2. quia legi reserva-
tionis stricta est apponenda interpretatio, &
ided de peccato est intelligenda, quod abso-
lute compleverit in suo genere, qualis est
in castus, adulterium, furtum, &c. consum-
mata, non vero amplexus, oscula, vel furtum
attemptatum.

b Castrop. l.
c. s. 2. n. 3.

17. Hinc fit, ut in ejusmodi forma refer-
vandi non includatur ille, qui solum man-
dat, vel solum auxiliatur, vel solum consi-
lium dat: hi enim non dicuntur absolute
committre, seu complere illud peccatum,
cui, modis dictis, cooperatur.

Dixi in ejusmodi forma reservandi: Si enim
expresse reserventur similia attentata, vel
inchoata, non est dubium tunc etiam illa re-
servari. Sic in aliqua Religione reservatur
quicumque lapsus carnis externus, & sic
excommunicatio e lata contra percus-
sores Clericorum d, extenditur
ad mandantes & consi-
lium dantes, &c.

c. Si quis
suadente.
d. C. Ma-
ta de sen-
tent. Ex-
commu.

De Peccatis Summo Pontifici
Reservatis.

§. I.

*Pramittitur notabile discrimen inter
peccata reservata Pontifici,
& Episcopis.*

1. **C**asus Pontificii, hoc est, Summo
Pontifici reservati e semper adnexa
habent excommunicationem,
& quidem etiam ipsam reservatam. Nana li-
cet aliquando aliquod peccatum reservari
Pontifici, sine mentione Excommunicationis
legas in nonnullis decretis, tamen ea suffi-
cienter interpretatur partim Castropalaus f,
partim g Bossius, & h Floronus, qui omnes
concludunt, nullum esse casum Pontificium
Excommunicatione liberum.

c. Summ. d.
29. de
poen. sec.
c. alii
passim.
f. Castrop.
de poen.
15. s. 2.
p.
g. Bossius
de poen.
1. c. 1.
h. Floron.
de cast.
reservat.
n. 7.

2. At vero Casus Episcopales, hoc est, re-
servati Episcopis, non omnes Excommuni-
cationem adnexam habent, solent enim ab
ipsis reservari, & Casus nullam Excommuni-
cationem habentes, & item habentes.

g. Bossius
de poen.
1. c. 1.
h. Floron.
de cast.
reservat.
n. 7.

3. Quares, quando asserimus Casus Ponti-
ficios habere adnexam Excommunicationem
reservatam, itane id intelligendum est, ut sola
Excommunicatio sit reservata, an etiam ipse
Casus, id est, an etiam ipsum delictum refer-
vatum sit?

Respondeo. Etiam ipsum delictum, quando
est affectum Excommunicatione. Id, quod
probat a Sanchez i, a posteriori. Nam si bo-
na fide absolvaris a tali delicto & ab Excom-
municatione reservata, v. g. (ab haeresi exter-
na) per Confessarium ex invincibili ignoran-
tia, putantem se illa absolvere posse, comperta
deinde carentia potestatis in eo Confessario,
non solum debes absolutionem Excommuni-
cationis petere, & obtinere ab habente Juris-
dictionem ad illam Excommunicationem ab-
solvendam, verum etiam debes, in omnium
sententia, ab eodem obtinere absolutionem
delicti haeresis, quia hoc non fuit directe ab-
solutum, sed propter bonam fidem solum in-
directe cum aliis peccatis a te expositis Con-
fessario. At si ipsum delictum non esset refer-
vatum, fuisset directe absolutum, & non indige-
ret nova directa absolutione. Ita Sanchez l. c.

i. Sanchez
ll. 2. tit.
c. 1. l.
n. 5.

5. Dixi

5. Dixi quando est affectum Excommunicationis; Nam si per ignorantiam quis nesciret huic peccato esse excommunicationem Pontificiam adnexam, vel ratione metus, a ut supra dixi adnexa de facto non esset, tunc illud delictum à te sic commissum non esset Pontifici reservatum, possitque absolvi per quemcunque Confessarium potentem absolvere à peccatis mortalibus. Ratio est, quia ex una parte huic, propter dictam ignorantiam, vel metum, nunquam fuit adnexa Excommunicatio, & ex alia Casus ipse non est reservatus Pontifici, nisi quando ut num. 1. diximus, est cum Excommunicatione conjunctus. b

b Suar. d. 29. de

5. Jam verò ex dato discrimine inter reservata Pontifici, & Episcopo, duæ suboritur alix differentix. Prima, quando Summus Pontifex, sive per Jubilæum, sive per quodlibet Privilegium, concedit Jurisdictionem alicui absolventi à Casibus Papalibus, concedit etiam facultatem absolventi Excommunicationes eidem Papæ reservatas; quia sicuti hæc duo, Casus, & Excommunicationes Papales, sunt semper adnexa, ita, concessa potestate ad unum ex ipsis, intelligitur concessa ad alterum.

6. At verò, quando Episcopus concedit Jurisdictionem absolventi à Casibus sibi reservatis, non intelligitur concedere Jurisdictionem absolventi ab Excommunicationibus sibi eidem reservatis, quia cum ipse habeat multos casus reservatos distinctos à reservatis Excommunicationibus, concessio pro illis non potest extendi ad has, neque contra, nisi aliud ex concessionis verbis, aliusve circumstantiis conjiçiat. Ita Bonacina, Barbosa, aliique ex communi sententia, quos habes apud Bossium. c

c Bossius l. c.

7. Secunda differentia. Si quando propter ignorantiam, vel propter metum cadentem in virum constantem, juxta supradicta, non incurrit aliquis Excommunicationem, dum patrat delictum Summo Pontifici reservatum, v. g. dum incidit in externam hæresim, poterit absolvi à quocumque simplici, seu communi Confessario, ut dixi num. 4. quia illud delictum, quandoquidem non habet adnexam Excommunicationem reservatam, non habetur, saltem ex usu Ecclesiæ, pro reservato, At non ita in delictis Episcopalis:

Tamburinus de Sacramentis.

Quamvis enim per ignorantiam, vel propter aliud, non incurras Excommunicationem, adhuc illud delictum ferè semper remanet reservatum; nec poterit à simplici Confessario absolvi, sed solum ab habente Jurisdictionem ad reservata, quia in Casibus Episcopalis non adest illud Ecclesiæ, quod non habeatur pro reservato illud delictum, cui non est adnexa Excommunicatio reservata Episcopalis, & quamvis hæc per ignorantiam vel metum, non incuratur, sic docent d. Suarius, aliique. Et ratio ulterior est, quia Episcopi aliquando, imò ferè semper, reservant ipsa delicta ratione ipsorum, & non ut facere solet Pontifex, ratione Excommunicationis, vel saltem reservationem, & Casum, & Excommunicationem.

8. Dixi ferè semper, nam, si quando ex verbis; vel circumstantiis constaret, delictum illud fuisse ab Episcopo reservatum, ratione Excommunicationis, tunc profecto eadem esset ratio, quæ est in Pontificiis, unde qui ob ignorantiam, vel ob aliud non contraheret hanc excommunicationem, nec contraheret dicti delicti reservationem.

9. Sed quid præsumendum, quando neque ex verbis, neque ex circumstantiis id colligi queat?

Respondeo, Præsumendum esse, reservationem ab Episcopo factam fuisse, ratione ipsius delicti, vel ratione, ut dictum est, utriusque immediatè, atque aded etiam casum esse immediatè reservatum. Ratio ducitur ex communiter contingentibus, quia scilicet hic est consuetus usus Episcoporum, qui in reservationibus suis; ad ipsa delicta ferè semper attendunt.

10. Quæres Primò, Si Summus Pontifex auferat censuram adnexam casui sibi reservato, remanetne ipse casus eidem Pontifici reservatus?

Respondeo. Probabile est non remanere reservatum, atque aded posse absolvi à communi Confessario. Ratio est, quam diximus num. 4. & 7. & quam rectè e notat Sanchez; c Sanch. l. 2. in Dec. sunt simul casus, & Excommunicatio Pontifici reservata, ita in conservari, ut scilicet, remota Excommunicatione reservata, poterit illam absolvere, removeatur,

N

&

& reservatio Casus, & data à Pontifice (ut supra etiam nos diximus num. 5.) facultate absolvendi pro tali Excommunicatione, censetur etiam data pro tali peccato, & contra.

11. Quod si idem casus esset Pontificius & Episcopalis, nempe sibi illud reservasset Pontifex; & ex propria sua Jurisdictione etiam Episcopus, (quod fieri, an liceat, infra insuebimus.) Remota per absolutionem Pontificis Excommunicatione à tali casu, remaneretne reservatus ipse Casus Episcopo? Respondeo. Si in rigore juris loquamur, remanere reservatum Episcopo, quia ubi plura Jura urgent, ut hic urget Jus Pontificis, & Jus proprium Episcopi, remisso uno, non intelligitur remissum, & aliud. At a Navarr. varus cum aliis docet, hodie usum, & consuetudinem interpretari, etiam sublatam esse Episcopalem reservationem. Ita etiam tenet Floronus, b citans Grassium, Henricquez, Homobonum. Mihi difficilis est, quæ credatur hæc consuetudo, quia raro peccatum reservatur idem ab Episcopis, quod à Pontifice, unde potuerit ejusmodi usus introduci.

a Navarr. in manu- l. c. 17. nu. 261. Ver. Nono dico. b Floron. de Casib. refer. p. p. casu 2. n. 13.

12. Idem dicerem, si quis esset excommunicatus excommunicatione Pontificia, & Episcopali de eadem re, neque enim absolutus ab Excommunicatione Pontificia, intelligereur absolutus ab Episcopali, quia existentibus duobus impedimentis, uno sublato, alterum non tollitur, ut colligitur ex Cap. c. Tuarum, & ex l. si d. Domus, licet intelligi etiam ab Episcopali, utu communi sic interpretante, doceat Raguccius, Naldus, aliique apud Dianam. Sed ego etiam de ejusmodi usu, propter rationem, à me modò dictam, valde dubito.

c Cap. Tuarum de autorit. & usu pallii. d L. si do- mus ff. de servit. V. e Ragucc. Hardus, al- lique ap. Dian. p. 5. tr. 9. re- so. 60. f. Mox c. 6. §. 1. n. 2.

13. Quæres Secundò. Quod dictum est, remota excommunicatione non remanere casum reservatum in Casibus Pontifici reservatis, proceditne etiam in Casibus illis Pontificis? qui cum ipsi Pontifici sint reservati, idem tamen Pontifex concessit, ut possint ab Episcopo absolvi, qualis est v. g. abortus fœtus animati, & alii quos mox fe- numerabo.

Respondeo. Salvo meliore judicio, mihi videtur (nam apud neminem id lego) procederet, nam si nunc sunt quidem Casus Episcopales, ut ibidem dicam, sed per hujusmodi

concessionem non mutant reservationem, quam habent Pontificiam: quare solum sunt reservati, quando, (ut supra dictum est de casibus omnibus à Pontifice reservatis,) conjunctionem habent cum excommunicatione; unde, ea remota ob ignorantiam; vel ob metum, vel per Absolutionem, non remanebunt Casus reservati, sed poterunt absolvi à communi Confessario.

§. II.

Peccata, seu Excommunicationes Summo Pontifici reservata.

IN tres Classes ea distribuo. Prima continetur in Bulla Cœnæ. Secunda in quodam Decreto Clementis VIII. Tertia in Constitutionibus aliorum Pontificum.

Duarum priorum summam attuli in Opusculo g Methodi Confessionis. Tertiam habes apud h Filiucium, aliosque. Nolo ergo actum agere, sed ad magis necessaria progredior.

g In Opus- Met. Conf. l. 3. c. 7. §. 4. h Filiuc. n. 13. h Filiuc. 20. c. 9. n. 213. Casu. Suar. Bo- na. & su- Duarum Alter. Sa- rus cum- de consue- ris. & su- centi ali- h Flore. p. de cas- refer. c. §. 2. m. i. Suar. de peccat. 29. sec. nu. 6. Barb. de potest. Ep. all. §. 1. n. 2. Quoniam Casus Summo Pontifici reservati, quos Summus Pontifex concessit, ut ii possint absolvi ab Episcopis, quale est ex Tridentino l omne delictum quomodocumque Pontifici reservatum, si sit occultum, & non deductum ad forum contentiosum, & qua-

CAPUT VI.

De peccatis Episcopo reservatis.

§. I.

An in Jure sint aliqui Casus reservati Episcopis.

1. CERTum est, ab aliisque fatis probatum, nullum hodie de facto casum esse reservatum, in Jure, Episcopis, saltem, quia (ut notat Floronus i) consuetudine ita servetur. Lege k Suarium, aliof- que. Eos igitur pro sua Diœcesi, quilibet Ordinarius reservare poterit, quos prudenter ad bonum suarum ovium expedire judicaverit: vel ii reservati etiam erunt Episcopis, quos de facto propria alicujus Diœcesis consuetudo reservavit.

2. Quoniam verò aliquot inveniuntur Casus Summo Pontifici reservati, quos Summus Pontifex concessit, ut ii possint absolvi ab Episcopis, quale est ex Tridentino l omne delictum quomodocumque Pontifici reservatum, si sit occultum, & non deductum ad forum contentiosum, & qua-

h Flore. p. de cas- refer. c. §. 2. m. i. Suar. de peccat. 29. sec. nu. 6. Barb. de potest. Ep. all. §. 1. n. 2. Quoniam Casus Summo Pontifici reservati, quos Summus Pontifex concessit, ut ii possint absolvi ab Episcopis, quale est ex Tridentino l omne delictum quomodocumque Pontifici reservatum, si sit occultum, & non deductum ad forum contentiosum, & qua-

his etiam est levis percussio Clerici, interli-
mites peccati mortalis, ut dicemus in expli-
catione Excommunicationis, *Si quis iudicet*,
ref. & qualem etiam esse abortum foetus ani-
mali, diximus a alibi; Quoniam inquam hæc
Decal. c. 2. ita se habent: *Quæritur*, an ejusmodi Casus
§. 4. n. 7. sint Episcopis concessi jure ordinariæ
jurisdictionis, & sic possint, debeantque vo-
cari Casus Episcopo reservati, an verò sint
Pontificii?

b. Sanchez. l. 3. Sanchez, *b* aliique putant, dici, &
4. in *De-* esse Episcopales, hoc est absolute Episco-
pal. c. 54. pis reservati, quia sunt concessi dignitati
num. 7. Episcopali, atque adeò perpetuo, quod
Pontius de est, jam nunc illos esse ordinariæ Jurisdi-
matr. l. 8. ctionis Episcoporum; Castropalaus *c* cen-
c. 6. n. 9. set remanere Pontificios, quia tales sunt
Fragos. p. p. per se, licet Episcopis sint, per delegationem,
l. 4. d. 10. concessi.

n. 98. 4. Sed vera decisio, utramque sententiam
c. Castrop. fortasse concilians, est, eos esse verè, & per se
in Bull. Pontificios; neque enim per delegationem
Can. p. 8. concessam Episcopis, mutant suam primæ
§. 1. n. 7. vam naturam reservationis Pontificiæ, ut
Henriq. l. supra dixi. Sed tamen posse aliquo tandem
6. c. 17. modo; & quoad aliquem effectum vocari
n. 7. Episcopales, quia cum eorum absolutionis
d. Supra c. potestas sit adnexa dignitati, sunt ejus ordi-
§. 5. l. 1. nariæ, & perpetuæ Jurisdictionis. Vide om-
nu. 11. ninò quæ dicam *e* infra.

§. Permaximè autem utilis est hæc deci-
sio, nam Confessarius electus per Bullam
Cruciatae absolvit Casus Episcopales, toties,
quoties, & eodem modo mendicantes extra
Italiam absolvent per sua privilegia Casus
eisdem Episcopales, & denique ipse Episco-
pus solet alicui Confessario delegare pote-
statem absolvendi suos Casus Episcopales.
Si ergo prædicti Casus, de quibus loqui-
mur, absolute remanent Pontificii, nec
Bulla Cruciatæ, nec privilegia Mendican-
tium, nec dicta Episcopi delegatio per con-
cessionem Casuum Episcopaliū, se exten-
dent ad illos. At certè se extendent, (exci-
piamus semper hæresim etiam occultam,
propter ejus enormitatem) si sint, ut nos pro-
babiliter sustinemus, aliquo tandem modo
Episcopales, & Jurisdictioni Episcopali con-
nexi.

6. Dices. Si hi Casus sunt jam concessi
Episcopis, non autem aliis communi-

bus Confessariis, ergo sunt ipsis Episcopis re-
servati. Ergo falsum est, quod dictum est
numer. 1. de facto non esse alios Casus refer-
vatos Episcopo, nisi in Diocesi specialiter
reserventur. Respondeo. Nego primam, &
secundam consequentiam. Illi enim casus
sunt Pontificii, nec esse tales desinunt, nec,
ut numer. 4. dixi, naturam reservationis mu-
tarunt per delegationem, qua concessi fue-
runt Episcopis, Quis enim dicat delicta oc-
cultæ in Cœna Domini, esse, vel vocari posse
casus absolute reservatos Episcopis? & ta-
men Tridentinum illos ipsis concessit, Ne
igitur commisceas hæc duo, Casus reservatos
in Jure Episcopi, & Casus reservatos in
Jure Pontificii, sed per particularem delega-
tionem ordinariæ potestati Episcoporum
concessos, ut rectè notavit *f. Flotonus. Il-*
lud prius nos cum D D. citatis negavimus *f. Flovo. p.*
dicto n. 1. non autem hoc posterius: quæ *p. de cas.*
differentia, quam diversam praxim pariat, *reserv. c. 1.*
habebis g infra. *§. p. n. 5.*
g infra ca.
9. §. 1. n.
56. §. 7.

§. II.

Quos Casus reservare sibi potest Episcopus.

1. Signatè dictum est §. præcedenti n. 1.
(Episcopus reservare poterit Casus,
quos prudenter expedire judicaverit, &c.)
nam Casus reservare cum moderatione de-
bet, ne Sacramenti Pœnitentiæ usus diffici-
lior reddatur, quam par est: de qua modera-
tione extant documenta Sacra Congrega-
tionis apud *b. Quarant.* aliosque. Et Bar-
bosa quidem *i* bene enumerat casus reservari *V. Cas.*
consuetos, modumque eisdem interpretan-
di. *Reserv. fi-*
ne. Grassie

2. At quæstio est, an ipsi possint pec-
catum mortale cujuscunque gravitatis re-
servare? Respondeo, spectata natura re-
servationis posse, quia statim, atque pec-
catum est mortale, capax est reservationis, *all. 50.*
ut supra vidimus, at, spectata Summi Pon-
tificis dispositione, aliud est dicendum de *i* *Barbos.*
Episcopis, aliud de Prælatiis, seu Capitulis *l. c.*
Regularium.

3. Ajo igitur Primò, Episcopos, seu
Ordinarios licitè non posse. Explico id, *k* *Quint.*
asserendo ea, quæ docet de hac re. *k* *Quin-*
tanad. is enim cum attulisset verba Tri-
dentini aſſerentis, posse sibi Episcopos n. 5.
atrociora

atrociora quædam, & graviora crimina reservare, cumque etiam protulisset Sacre Congregationis, & Clementis VIII. monitionem, qua Episcopi admonentur, ne in Casuum reservatione modum excedant, sed reservent sibi atrociorum tantum, & graviorum criminum absolutionem, addit num. 4. *Si sit reservatum furtum, vel detentio Decimarum, quando quis furaretur, vel retineret ex Decimis duodecim, vel quatuordecim argenteas, neminem d. Curum, hunc atrox, & grave crimen commississe, eumque esse atrocissimum latronem, & sacrilegum gravissimum.* Et paulo post: *Quantitas ergo (ait) duodecim argenteorum, licet sufficiens sit ad mortale, non tamen ad reservationem prudenter in Diocesis facienda; Cum ad hanc requiratur gravitas valde considerabilis, & atrocitas.* Hæc ex illo. Unde rectè à nobis dictum est, Episcopos ex dispositione Pontificis, fuisse limitatos, ut non reservarent quodcumque peccatum mortale, sed tantummodo atrox, & grave.

4. Quid autem, si non gravia reservent, reservabuntne validè? Respondet, Sylvester; & Henriquez, quos refert: sequiturque Suarez apud dictum a Quintanad. validam esse dicunt ejusmodi reservationem, licet quia potius in destructionem, quam in edificationem ea tenderet, illicitam, At Sorus; & Riccardus, quos refert, sequiturque Valquez apud eundem, nec validam dicunt, nec licitam, quia Episcopi carent ea Jurisdictione; cum Pontifex ipsis illam limitaverit, (ut nu. 1. dictum est) in dispositionibus Tridentini, Sacre Congregationis, & Clementis VIII. Mihi placet opinio Suarez, quia in dictis dispositionibus, quas ad verbum affert Quintanad. l. c. nullum verbum est, sive irritans factum, sive Jurisdictionem tollens.

5. Hæc quæstio, si rectè advertis, non est eadem; sed solum similis illi, de qua egimus b supra, ibi enim actum est de reservatione omnium, vel majoris partis delictorum, hic agimus etiam de unico, si ex aliquo capite non sit atrox, nec sit notabiliter grave.

6. Ajo Secundo, Prælatos, cum Capitulis Regularium posse, & validè, & licitè peccatum mortale, quamvis non tam atrox reservare, juxta id, quod ipsi bonum,

& utile pro suis Religiosis prudenter judicaverint. Ratio est, tum quia in præcedentibus dispositionibus solum loquutio est cum Episcopis, tum quia idem Clemens id concedit Regularibus, dum in Catalogo Casuum, quos sibi reservare ii possunt, aliqua peccata inserit, mortalia quidem, sed certe non admodum gravia quale est, proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale, furtum de rebus Monasterii in ea quantitate quæ sit peccatum mortale, lapsus carnis voluntarius opere consummatus. Accedit, & ratio disparitatis: Regulares enim profitentur perfectionis statum; unde gravius semper judicatur peccatum ipsorum, quam judicetur illud, quod committunt sæculares, qui statum illum perfectum non profitentur.

§. III.

Peccata hodie reservata Episcopo Panormitano.

Qualibet Diocesis proprios solet statuere Casus Reservatos, quos omnes recensere nostrum non est, satis igitur nobis, superque erit, si nostræ Panormitanæ Diocesis casus reservati in ultima Synodo anni 1652. propósitos, hic additis nonnullis notulis, afferamus.

CASUS RESERVATI IN PANORMITANA Diocesi.

1. *Raptores Virginum.*
2. *Prolem suffocantes.*
3. *Nefandum Sodomitæ scelus committentes.*
4. *Paganis mulieribus, aut bestis abutentes.*
5. *Qui sanctimoniales, vel alias mulieres, intra Monasterium commorantes, turpiter alloquuntur, vel turpe quid intendunt, aut tractant.*
6. *Sortilegium operantes, veneficia superstitionesque exercentes, & quolibet Sacramento, vel Sacramentali ad id abutentes.*
7. *Literarum, ac Sigilli Archiepiscopalis, & ejus Curia falsarii, & qui literas, & scripturas Archivii, vel scripto arripunt, vel quovis modo mutilant, aut deturpant, ut integrè legi nequeant.*

8. No-

8. Notarii, qui legata, ad pias causas facta non denuntiant.

9. Clerici ad quoslibet ordines per saltum, vel surripiè promoti.

10. Bonorum Ecclesiasticorum invasores.

I.

Raptores Virginum.

11. Qui igitur rapit puerum, vel viduam, vel uxoratam, quamvis ex a alibi dictis *Mu. Conf.* Raptum committat, hic non comprehenditur.

Ep. l. 7. in Decal. c. 6. §. 1. & 2. Nomine autem Raptoris ex ordinaria significatione hujus criminis, intelligitur committens Raptum, unam ex speciebus luxuriæ. Ad hujusmodi autem Raptum, ut ibidem explicuimus, tria requiruntur. Vis illata, Finis inhonestæ libidinis, Abductio in alium locum. Quoniam ergo ibidem diximus, consistit Raptum sive vis illata sit ipsi Virgini, consentientibus parentibus, vel iis, sub quorum cura vivit Virgo, sive sit ablata consentiente ipsa Virgine, prædictis non consentientibus, idè hic consequenter dicendum est, esse casum reservatum, quocumque ex iis modis Raptus committatur.

12. Præterea. Diximus aliquantò superius, peccatum, quod reservatur, nisi quid aliud exprimat, debere esse in illo genere completum. Jam quæro, ut Raptus Virginis hic Panomi reservatus, oportetne, ut sit per copulam consummatus? Respondeo, non oportere. Ratio est, quia, ut ibidem *b* docuimus, Raptus satis *c* consummatur per ipsam abductionem ad finem libidinis.

b *Dicto l. 7. in Decal. c. 6. §. 2. num. 10.* Nomine Raptoris non intelligitur hic quæ si habitualiter rapiens, sed etiam ille, qui, vel *c* *Sancti l. 7. matr. d. 12. n. 7.* semel rapit, ejusmodi enim est loquutio Doctorum, cum agunt de Raptu, etiam si semel committatur.

Less. l. 4. ca. 3. n. 66

II.

Prolem suffocantes.

14. Occidi potest proles, Primò, per abortum fetus animati (nam si nondum est animatus, non dicitur saltè propriè, proles.) Secundò, per suffocationem, quæ fiat dum in eodem lecto infans ponitur cum nutrice, vel Matre, ibique opprimatur ab ipsis, periculum

advertentibus, & non curantibus. Tertiò, per suffocationem ejusdem infantis de industria factam, ut si mater suam prolem volens occultare ex adulterio genitam, eam suffocet. Quartò, si infantem vulnerando, vel, venenum propinando, quamvis non suffocando, ipsum occidat. Quintò, si filium jam grandiusculæ ætatis, seu jam adolescentem, ejus mater, vel pater suffocet, seu alio modo interficiat. Quærimus jam, an commissum hoc crimen singulis prædictis modis casus sit reservatus?

14. Respondeo. Si reservator hos omnes modos reservare voluisset, dixisset sanè se reservare abortum, occisionem filii vel ejusdem homicidium, vel quid simile: nunc verò, cum meminerit solum suffocationis, puto, salvo meliori judicio, solum aliquos ex dictis voluisse comprehendere, nempe quando mater, vel alia, aliusve (neque enim Synodus dicit suam prolem, sed absolute, prolem) infantem ex eo, quod in eodem lecto decumbat, opprimit modo dicto, vel quando quis prolem statim natam, ne appareat, suffocet, seu occidit; hi enim sunt in loquutione communi proles suffocatores, id est, qui vel opprimunt in lecto, vel faciunt, ut proles non appareat; alia enim sunt mera homicidia.

Dixi seu occidit, nam si quis prolem statim natam alio modo interimat, & non per materialem suffocationem, puto propter rationem dictam, esse peccatum hic reservatum.

Nefandum Sodomis scelus committentes.

15. Nos cum communi sustinimus (quid quid dicat *d* Bordonus cum aliquibus) tum *d* Bordonus agentem, tum patientem esse Sodomitam. cum alii. Hic igitur uterque comprehenditur, vide quibus in quæ alibi *e* dixi, ubi tamen solum agentem *conf. regu.* incidere in reservatum, nisi major expressio *ref. 48. q. 5* fiat, falsissimum esse probabile. Debet autem *num. 2.* esse actus consummatus, id est cum effusione *Li. 7. in* seminis in vase præpostero: secus, quamvis *Decal. c. 7.* esset Sodomia attentata, & incepta fuisset *§. 6. n. 3.* copula in vase præpostero, sed deinde, extra effusum fuisset semen, non erit hic reservata, quia ut supra diximus, peccatum reservatum debet esse actus in eo genere, quo reservatur completus. Præterea, quoniam fœmina cum

fœmina congregiens non committit verè, & propriè Sodomiam, nam Sodomia est congressus consummatus inter masculos in vase innaturali, nec subiacebit huic reservationi. Idem dic de viro congregiente cum fœmina in vase non naturali.

16. Quod si fœmina cum fœmina in vase præpostero in quod effundat semen congregiatur (quod fieri posse potius est à nobis propter modestiam supponendum, quam inquirendum) esse veram Sodomiam docet Mazzuchellus a apud Dianam; sed non assentior, quia non est perfecta Sodomia, sed imperfecta, ut diximus dicto §. 6. quare consequenter dicendum erit, non esse hic reservatam.

17. De impubere non placet indistincta doctrina ejusdem b Bordoni, dicentis, impubere non subiacere huic reservationi, quia regulariter non seminat, atque aded non effundit semen intra vas alterius, non inquam, placet, debebat enim castigatus loqui, & sic distinguere. Impubere, si non seminet, non committere propriè Sodomiam, si verò seminet, quod certè sapiissimè, ante decimum quartum annum pubertatis, malitia supplet ætatem, evenit, Sodomiam veram committere, & consequenter in casum incidere reservatum.

18. Denique quia hic casus reservatur in nostra Synodo sub hac forma committentes, non verò sub hac exercentes, non possumus dicere, illud non esse reservatum, nisi frequenter fiat; non possumus inquam, siquidem, & qui semel Sodomita est, dicitur committere Sodomiz scelus.

IV.

Paganis mulieribus, aut bestiis abutentes.

19. Sustinui e alibi, congressum cum muliere pagana, hoc est infideli, seu non baptizata, non differte à speciebus aliis luxuriæ: hic tamen, propter ejus peculiarem, licet non essentialiter diversam, deformationem, merito à nostra Synodo reservatur. Non baptizata dixi, non ergo reservatur congressus cum hæretica, vel cum schismatica baptizatis, hæ enim non sunt pagana.

20. Quid de congressu fœminæ baptizatæ cum homine infideli? vel de masculino

Fideli congregiente cum puero non baptizato? Respondeo. Neuter est casus reservatus, quia, ut supra vidimus, stricta est in lege reservatorum faciendâ interpretatio; si ergo reservatio est contra viros abutentes mulieribus paganis, non est extendenda, ut sit contra mulieres abutentes viris paganis, vel, contra viros abutentes masculis paganis. Neque obstat major, vel æqualis peccati gravitas; in reservatione enim non semper attenditur ad majorem, vel minorem criminis gravitatem, sed sapiissimè ad reprimendam aliquorum gravium criminum frequentiam, vel ad obviandum scandalo publico, quod ex illis oriatur, vel quid simile.

Propter eandem rationem, licet concubitus cum Dæmone, sive succubo, sive incubo, sit majus peccatum, quam concubitus cum bestiis, tamen hic solum bestiarum abusus, qui solet esse frequentior, non verò abusus Dæmonum, reservatur.

V.

Qui Sanctimonialis, vel alias mulieres intra Monasterium commorantes, turpiter alloquantur, vel turpe quid intendunt, aut tractant.

21. Comprehendit hic casus tum ipsas Moniales professas, tum novitias, tum educandas, tum quascunque etiam uxoratas, quæ fortè, propter aliquam urgentem causam, intra Monasterium degunt. Patent hæc ex illis verbis (vel alias mulieres.)

Præterea qui turpiter, id est, de rebus obscenis cum prædictis alloquitur sine intentione ulterius progrediendi, etiamsi de turpibus aliorum actibus, v.g. de alienis amoribus agat, ut item, qui, quamvis indifferentes, vel etiam spirituales sermones habeat cum illis, eos tamen habet cum intentione mortali aliquid turpe, sive copulam, sive osculum, sive tactum committendi; sive etiam in sola morosa delectatione sistendi, in casum reservatum incidet. Ratio est manifesta, quia hæc, vel turpia sunt, vel intendunt turpia.

Neque obstat, Peccatum, ut reservetur, debere esse ex se, & ex objecto, grave exterius, ut diximus d supra, qualis non est indiffrens d supra hæc, vel spiritualis locutio, quamvis ex e. 4. m. 3. prava intentione facta; Non obstat inquam, quia

c L. 7 in Decal. c. 1. §. 1. n. 6.

b Bord. ib. ref. 38. q. 11. n. 18.

a Mazzu. ap. Dianã p. 7. tr. 12. ref. 13.

quia hic adest expressa Reservantis voluntas, quæ ibi supponebatur non esse: & ex alia parte hanc potestatem non fuisse ab Episcopo ablatam, nuper a diximus.

a Sup. hoc eodem c. 6. §. 2. n. 4.
 22. Animadvertendum insuper est, ex alia Constitutione ejusdem Synodi adest Excommunicationem reservatam contra illos, qui absolute alloquuntur Moniales, vel existentes in Monasterio, idque sine licentia: sic enim habetur *b* in Constitutionibus Synodalibus.

b Constit. Synod. ult. Panorm. celebrata an. 1654. c. 7. n. 162. p. 4.
 Quoniam circa accessum ad Moniales: earumque colloquia, nostri regiminis initio, edicta promulgari mandavimus, eorum formam sub poenis inibi statutis inviolabiliter observari precipimus, & speciatim poenam Excommunicationis, in edictis latam, contra alloquentes sine licentia cum Monialibus, ipso facto, ipsoque jure incurrendam, nobisq; reservatam, de novo indicimus, atque innovamus.

Dixi autem etiam in Monasteriis existentes, quia in dictis edictis comprehenduntur etiam, & hi, ubi etiam datur forma dictatarum licentiarum.

23. Jam verò tres in hoc Casu reservato, de quo loquimur, sese offerunt difficultates. Prima, an si quis tractet alia crimina, v. g. agat cum Moniali de homicidio patrandò, de furto, &c. incurrat in hunc casum reservatum?

Respondeo, non incurere, quia hæc, & similia, quamvis gravissima crimina, non veniunt in communi loquutione, sub nomine turpium: Turpia enim solum sunt ea, quæ pertinent ad Veneream, seu ad præceptum sextum.

24. Secunda difficultas. An hic detur paritas materiæ; An scilicet qui duo, vel tria verba obscæna cum Moniali loquatur, incidat in reservatum, posito, quod sic peccaverit mortaliter, ut semper ex dictis, hic supponendum est.

c Verric. tr. 8. g. mor. 66. n. 32.
 25. Respondeo. Querit *c* Verricelli, an quando Episcopus excommunicat, quomodocunque colloquentes cum Monialibus, excommunicationem incurrat, ille, qui duo verba obscæna cum prava intentione colloquitur, & Respondet incurere, quia tunc ratione qualitatæ verborum, haberetur materia gravis, prout docet, ait, Thomas del Bene, & Merolla. At oppositum Respondet *d* Bordonus, dicens, ad incurendam

dictam excommunicationem, non sufficere quatuor verba, etiam obscæna, quia materia non est gravis, saltem non est apta ad incurrendam tam gravem poenam, qualis est excommunicatio.

Utraque sententia viderur probabilis; unde in casu nostro utrumque erit probabile, mirum colloquentem duo, vel tria verba mortaliter turpia cum Moniali incidere, & non incidere in Casum reservatum; quamvis si indifferentia alloquatur per unum misere, & aliquid amplius in sententia *e* Dianæ, *c* Dianæ. vel per unum quadrantem horæ, in sententia *3. tr. 2. ref. ejusdem f* Verricelli, magis apparenter, effugisset excommunicationem, quia tunc ex *f* Verricelli qualitate verborum, & parvitate tam angusti temporis, non fuisset materia gravis. Verum, quod dictum est de horæ quadrante, nunc expendere, proprius locus non est. Certè, non esse consulendum, judico.

26. Tertia difficultas, an qui verba obscæna loqueretur cum Moniali, nihil illa respondente, incurret in Casum reservatum? Respondeo. Inquiro à te, si quis posita excommunicatione contra colloquentes absolute cum Monialibus, ipse solus loqueretur, nihil respondente Moniali, incurretne is in excommunicationem? Respondebis, esse duas sententias. Nonnulli enim cum *g* Vidal, alii que negant, quia solus loquens non dicitur colloqui. Nonnulli cum *h* Merolla affirmant, quia ex communi usu, idem sunt, alloqui, seu loqui cum alio; & colloqui. Cum ergo utraque hæc sententia sit probabilis in casu excommunicationis impositæ in illa Diœcesi, sub illa voce *colloquentes*, quamvis affirmans, judicetur probabilior, idem tibi videbitur dicendum in casu nostro reservationis, immò, & in casu excommunicationis allatæ à nostra Synodo de loquutione cum Monialibus, sine licentia. Nihilominus in nostris casibus, tum reservationis, tum dictæ excommunicationis, dico, semper adest reservationem, & excommunicationem, etiam nihil respondente Moniali. Ratio ducitur à verbis Synodi, quæ non dicunt, *colloquantur*, sed *alloquantur*, alloquitur autem quis, etiam si nullus respondeat, Idem enim est alloqui, ac loqui cum alio, si, vel primis labiis Latinitatem arripisti. At in omni rigore dicens loqui cum alio, etiam ille nihil respondente, sed tamen ad unam locutionem atque ad unam.

g Vidal. in de Mon.

Inqui 4. num. 25.

Januario de casib.

refer. resol. 39.

Th. del Bene de Imm.

c. 14. dub. 5.

sec. 3. nu. 4.

Graf. in quinque casib. l. 2. c. 5. n. 1.

h Merol. T. p. d. 1. c. 2. n. 607.

27. Illud item certum habeo, ipsam monialem audientem ejusmodi turpia, sed nihil respondentem, quamvis peccet, si cooperetur voluntarie audiendo cum loquente, tamen non incidere in Casum reservatum. Ratio est; quia in verbis reservationis dicitur, reservari peccatum, quo quis turpiter alloquitur Moniales, non verò peccatum, quo Monialis audit alias turpiter loquentes.

28. Illud item certum habeo, si Monialis turpiter responderet, immò si etiam ipsa incipiat turpiter loqui cum Sæculari, non incurere in hunc casum reservatum, quia in verbis reservationis dicitur reservari peccatum, quo quis cum Moniali loquitur obscenè, nihil autem dicitur de ipsa Moniali turpiter loquente cum Sæculari.

29. Quid si Monialis turpiter loquatur cum alia Moniali? Respondeo. Certum mihi videtur, incidere in reservatum, quia verba reservationis absolute pronunciant de omnibus, qui Sanctimonialis turpiter alloquantur.

30. Neque obstat illud, *qui*, masculini generis; non obstat; inquam; jam novum non est in jure, sub nomine masculino, intelligi, & fœminum; nisi ex subjecta materia altringuatur loquutio ad masculos. Lege Gloss. *a* & Alterum, *b* qui docent, dum Pontifex excommunicat eos, qui sepeliunt excommunicatum (utique vitandum) in loco sacro, comprehendit, & mulieres; probatque ex eo, quod sub dictione *qui*, continetur dicitio, *quis*, quia Masculinum concipit Fœminium. Ita etiam Glossa *c*, omnesque apud *d* Leandrum, Et certè in casu hoc nostro, patet ex inconvenienti, nam secus sequeretur, Sæcularem mulierem, colloquentem turpiter cum Moniali, hic non comprehendit, quod nemo dicit.

Si quis ad Moniales turpia scriberet, non puto, eum incursum in casum hunc reservatum, quia scriptio non est propriè loquutio, An incurrat ex vi illius verbi *tractant*, alia est consideratio.

a Gloss. in C. eos, qui Clementi, p. de sepult. b Alter l. 1 de cens. d. 14. c. 1. col. 3. c Gloss. in C. Gener. V. Vniversos. de elect. in 6. & ducitur argumentum ex C. Si quis suadente 16. q. 4. d Leand. de excom. d. 7. q. 13.

V I.

Sortilegium operantes, & Magicas artes, veneficia, superstitionesque exercentes, & quolibet Sacramento, vel Sacramentali ad id abutentes.

31. Tres hic adsunt clausulæ. Prima, *Sortilegium operantes*, quare etiam, qui semel per sortilegium, utique mortale, peccat, subiacet reservationi, quia jam operatur sortilegium.

31. Hoc autem delictum est illud, quo quis per sortes inquirat ea, quæ sunt illi abscondita. Quoniam autem dictæ sortes, aliæ sunt consultoriæ, aliæ divinatoriæ, aliæ divinatory, & primas quidem, ac secundas aliquando esse licitas, nunquam verò tertias, docet S. Thomas *e*, & habet Quintannad. Ideò non omne, & quodcumque sortilegium, sed illud, quod est mortaliter illicitum, erit casus reservatus.

33. Secunda clausula *Magicas artes, veneficia, superstitionesque, utique mortales, exercentes*. Cum ergo, qui semel hæc patrat non dicatur hæc exercere; Ideò, ut ea sint reservata, frequentiam superaddendam esse, puto, quæ frequentia sit à prudenti viro decernenda. Confirmo ex patitate, ducta à pœna suspensionis ab exercitio Ordinis; privationisque omnium beneficiorum, & dignitatum, lata à Pio V. contra Clericos, Sodomiam exercentes, nam propter hoc verbum *exercentes* communiter DD. apud *g* Dianam docent, bis, aut ter, Sodomiam committentem, non incidere in prædictas pœnas, sicuti neque dicitur v. g. Mercator, qui bis, vel ter Mercatoriam agit; ita igitur in casu nostro.

34. Tertia clausula, *quolibet Sacramento, vel Sacramentali abutentes*. Quia ergo etiam, qui semel aqua benedicta v. g. abutitur, dicitur abuti Sacramentali, ideò non effugiet, ex singularitate criminis, reservationem. Abuti autem hic significat illud quodcumque peccatum, quod quis committit, usurpando Sacramenta, vel Sacramentalia cum gravi peccato circa prædicta; id est circa sortilegia, magiam, veneficia, superstitiones; hoc enim indicat illud, *ad id abutentes*.

VII.

Litterarum, ac Sigilli Archiepiscopalis falsarii, & qui litteras, & scripturas Archivii, vel furto arripiunt, vel quovis modo mutilant, aut deturpant, ut integrè legi, nequeant.

35. Percurre separatim prædictas clausulas.

36. Prima clausula, *Litterarum, &c. falsarii*. In Bulla Cœnæ, & in Cap. a Falsariorum, excommunicantur falsarii litterarum Apostolicarum. Ad hujus ergo Constitutionis instar, nunc Archiepiscopus Panormitanus reservat crimen, quo falsæ redduntur litteræ Archiepiscopales; quare proportionaliter ad ea, quæ de illa excommunicatione Pontificia decernunt Doctores; erit loquendum de hoc nostro casu reservato. Hinc, cum non sit excommunicatus in Bulla Cœnæ, qui falsificat litteras, emanatas à Delegatis, vel Officialibus Papæ, nec qui falsificat, ut ego puto, litterarum Apostolicarum copias rescriptas, & in sententia aliquorum, nec qui emendat eorum errorem Grammaticæ, & similia, videnda apud b Fillucium, alioque, idem erit in casu reservato hoc nostro, respectu litterarum Archiepiscopaliū.

a C. Falsariorum de crimine falsi.
b Fill. Tr. 16. c. 8. n. 190. Snar. Alter. alii- que apud Leand. de excom. d. 13. à q. 9.

36. Ad casum autem hunc reservatum non requiritur copulativè hæc tria facere, puta, litteras, & sigillum Archiepiscopi, & sigillum ejus Curie falsificare: satis enim erit, si quodcumque ex his fiat, ita enim colligitur ex sine intento ab Archiepiscopo, qui est, ut purè & sine falsitate Archiepiscopales litteræ legantur.

37. Sed eritne ex his falsarius ille, qui sigillum novum Archiepiscopi, vel ejus Curie effingeret, illoque uteretur? Respondeo. Forte, puto, quia si id non est falsare sigillum, quidnam erit?

38. Quid, si quis efformaret, seu fingeret litteras Archiepiscopales ex integro, essetne falsarius litterarum Archiepiscopi? Respondeo. Pari modo puto. Falsitas enim, quæ hic prohiberi intenditur, non necessariò supponit veras litteras, quæ deinde temerentur, sed est omnis falsitas, quæ nocet veritati litterarum Archiepiscopaliū.

Tamburinus de Sacramentis.

In Bulla Cœnæ Domini excommunicantur falsificantes litteras Apostolicas, & deinde in alia clausula, excommunicantur ii, qui falso fabricant easdem Apostolicas litteras: Unde videntur hæc duo crimina esse diversa, nec posse inferri, reservato uno, reservari utrumque, & consequenter cum in nostra Synodo solum reservetur falsarii, qui idem sunt, ac falsificantes, non verò reservantur ii, qui de novo falso fabricant, viderur non esse verum, etiam hos incidere in casum reservatum.

Nihilominus ego puto, in dicta Bulla Cœnæ id ad majorem declarationem expressum sic fuisse, nam: ceterum dico, posterius crimen includi omnino in priore, quod confirmo ex doctrina Alterii, qui expressè docet, falsam fabricationem ex integro Bullarum Apostolicarum esse crimen falsi.

39. Quid denique, qui litteras hujusmodi omnino lacerat, incidit ne in casum reservatum? Respondeo d. Filliuc. notat, in Bulla Cœnæ non ex eo, quod falsarius excommunicatur, excommunicari eum; qui litteras Apostolicas dilacerat: diversa enim satis sunt lacerare, & falsificare: scriptura enim lacerata ex omni parte, & omnino, non potest abuti, potest falsificari: ita igitur quoad reservationem in casu nostro.

40. Secunda clausula, *Qui litteras, & scripturas Archivii furto arripiunt*, utique Archiepiscopalis, ejusque Curie, de quibus immediate antea fuit loquutus: furto autem arripit, etiam qui violenter per rapinam aufert; rapina enim præter violentiam involvit etiam malitiam furii.

Non dubito tamen hic, posse esse levitatem materiæ; Quid enim, si quis furetur paginam quampiam nullius, vel levis momenti: is certe, sicut non peccabit mortaliter, sic neque reservatione afficietur.

41. Tertia clausula, *Qui quovis modo mutilant, aut deturpant, ut integrè legi nequeant*, mutilare hic, aut deturpare, non est idem, ac omninò dilaniare, seu lacerare: sicut enim, qui hominem mutilat, non dicitur hominem occidere, sed aliquod hominis membrum amputare, sic non dicitur mutilare, aut deturpare scripturam is, qui omnino illam dilaniat, ita, ut usui amplius esse non possit, sed qui ex scriptura aliquam partem abscindit, vel nihil abscindendo ita deturpat, ut integrè non possit legi. Dico igitur, in hac clausula reservari

c Alter. d. 9. in Bull. Cœnæ l. 5. cap. 3.
d. Filliuc. 16. c. 8. n. 190.

reservari casum, quo, quis scripturam prædictam mancam, & mutilam reddit: nam casum, quo, quis eam ita dilacerat, ut usui esse nequeat, hic non reservari probabiliter docuimus num. 39.

VIII.

Notarii, qui legata ad pias causas facta, non denunciant.

42. Hæc clausula supponit, Notarios mortaliter peccare, dum ejusmodi legata non denunciant; secus enim non inciderent in casum reservatum, at unde est, quod ipsi in hoc peccant: Respondeo, peccant ex eo, quod sive non observant hoc ipsum præceptum, quod involuitur in hoc casu, qui nunc reservatur, sive non observant peculiare præceptum in nostra Diœcesi, ipsis Notariis impositum; sic enim habetur in postrema a Synodo Panormitana.

a Synod.
Panorm.

An. 1652.

pa 4. n.

242.

„ Notariis verò penam excommunicationis
„ indicimus, nisi in singulis Testamentis, Co-
„ dicillis, aliisque talibus eas particulas, in-
„ tra tres menses nobis deferant, propria ip-
„ sorum manu signatas, in quibus aliquid in
„ causas pias, vel in rei male parta, seu abla-
„ ta, aut furti satisfactionem quomodocumq;
„ legatur.

43. Porro hæc duo adverto. Primò, la-
tius patere hoc præceptum, quam clausu-
lam reservationis, de qua loquimur; præ-
ceptum enim comprehendit quodcumque
legatum, tum ad causas pias, tum in sa-
tisfactionem rei ablatae, aut furti; at re-
servatio solum loquitur de legatis ad pias
causas; quamvis enim legata ad satisfac-
tionem rei ablatae, & furti, vocari possint
legata ad pias causas, tamen cum tam signa-
te Legislator in hoc præcepto, lato sub pœ-
na excommunicationis, solum mentionem
faciat legatorum ad pias causas; idèd stri-
ctè (ut debemus ex supradictis) id inter-
pretando, satis probabiliter dicere, salvo
meliori judicio, possumus, solum hæc lega-
ta ad causas pias, voluisse legislatores re-
servare.

44. Animadverto Secundò, excommu-
nicationem in hoc præcepto Synodi Nota-
rii indictam, videri esse excommunicationem
ferendam; illud enim, penam excom-
municationis indicimus, non solet significare

excommunicationem latae sententiæ, ex do-
ctrina b Sairii, Avilæ c, & passim alio-
rum.

45. Verum hinc emergit molesta diffi-
cultas, nam in sententiâ non ignobilium
DD. præceptum datum sub sola pœna ex-
communicationis ferendæ, non statim est
signum obligationis sub mortali. Si ergo
Notarius non obligatur sub mortali ex vi ta-
lis excommunicationis, ad denunciandum
legata, qua ratione erit casus reservatus de-
nunciationis omisso, cum non referentur,
nisi peccata mortalia?

Dicam, quod sentio, in hunc modum. Ver-
um sit, excommunicationem ferendam non
esse ex se signum mortalis obligationis, de
qua te nos agimus d alibi; at hoc dicitur,
concediturque, nisi aliud plus ex verbis Le-
gislatoris colligatur. Cum igitur in re nostra
Legislator ex una parte imponat præceptum
Notariis sub pœna excommunicationis fe-
rendæ: ex alia verò idem Legislator dicat, se
velle peccatum, quod Notarii committunt,
dum non denunciant, esse reservatum, clarè
colligitur velle, illam inobedientiam esse gra-
vem, ac mortalem, quia sine hac gravitate re-
servatio, ut nimis sæpè dictum est, consistere
non posset.

IX.

*Clerici ad quoslibet Ordines per saltum, vel
furtivè promoti.*

Clericus, qui ordinatur per saltum, id-
est, qui recipit Ordinem superiore, non
recepto prius inferiore, suspenditur in Ju-
re ab e Ordine sic recepto. Rursus, qui
furtivè, id est, Episcopo non approbante,
promovetur; suspenditur, & per aliquos ir-
regularis fit, inanimò, & excommunicatur, ut
videre est apud f Suarez, aliosque. Hæc i-
gitur duo delicta reservantur in præsentis
clausula.

47. Sed quas actiones comprehendit
hæc furtiva promotio? Respondeo, furti-
va promotio multipliciter esse potest; Pri-
mò si Ordinandus decipiat Episcopum si-
mulando ætatem sufficientem. Secundò,
falsificando patrimonium. Terriò, literas
dimissoriales fingendo. Quartò, absque
notitia, & voluntate Episcopi ordinantis,
cum aliis promovendis se ingerendo. Ex
his

X.

Bonorum Ecclesiasticorum invasores.

50. Bona alia sunt stabilia, mobilia alia, unde lex hæc videtur extendi ad eos, qui alterutra rapit, Verum, salva meliore sententia, quia propriè, & strictè loquendo (ut hic ex supradictis loquendum nobis est) non dicitur quis invadere bona mobilia, v. g. pecuniam, vestem, & similia, sed futari, rapere, tollere, usurpare, nam invadere propriè est de bonis stabilibus, & significat in prædium, in feudum, in domum, possidenda, sese immittere, idèd mihi videtur, hic non comprehendi, nisi invasores bonorum stabilium.

Confirmo, quia in Bulla Cœnæ num. 17. excommunicantur qui usurpant fructus redditus, & proventus ad Sedem Apostolicam, & qualcunque Ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum pertinentes: & numero 20. excommunicantur invadentes, detinentes, occupantes, & detinentes, in totum, vel in partem, Regna, Civitates, Terras, & loca ad Romanam Ecclesiam pertinentia. Vides igitur num. 20. ubi agitur de bonis immobilibus usurpari verbum invadendi, non verò num. 17. ubi agitur de mobilibus.

51. Nomine autem Ecclesiasticorum bonorum, intelligi ea bona, quæ sunt Ecclesiarum, unde bona patrimonialia hic non includi, nequaquam est dubitandum. Dubitari tamen posset de bonis patrimonialibus, ad quorum titulum quis est ordinatus. An scilicet is, qui dictum patrimonium invadit, incidat in reservatum?

Respondeo, non incidere. Hujus autem responsionis ratio tota pendet ex solutione illius questionis. An bonum quodcunque stabile, statim, atque sit patrimonium Ordinati, fiat bonum propriè Ecclesiasticum, Profectò, cum agitur de rebus Ecclesiasticis non alienandis, quærun DD. an sub prohibitione Tridentini, & in extravag. *f. Ambitiosa*, ne bona Ecclesiastica alienari possint, includatur dictum Ordinati patrimonium: & resolvunt communiter, non includi, ut rectè notat *g. Bonacina*, quia extravagans *Ambitiosa*, (quam Tridentinum confirmat) expressè loqui-

O 2

loqui-

his modis propriè furtiva susceptio est hoc quarto modo: Illud enim *furtiva*, significat clanculam susceptionem, ita, ut sine scientia ordinantis, quis confocietur cum aliis ordinandis, & sic, nesciente, & consequenter nolente, & approbante Episcopo, ordinetur: Cateri tres præcedentes modi potiùs dicuntur dolosa susceptiones, & solum largè dici possunt furtivæ: in illis enim decipitur quidem Episcopus, sed non propriè, modo furtivo, & occulto, ut in quarto. Quemadmodum igitur Doctores cum a Suatio communiter

a Suar. d. 42. de con-
juris sect. 3
num. 5.
P. Bardi in
sect. l. 7.
q. 10. cit.

48. Quæres, de quibusnam Ordinibus hic loquutio est? Respondeo. Cum prima tonsura ex communi sententia Ordo non sit, ut habes apud Doctores citatos à Castropalao *b.* ejus furtiva susceptio non erit casus reservatus. At verò, quia Minores, Ordines sunt, (definit enim Tridentinum Ordines septem esse in Ecclesia, Sacerdotii, Diaconatus, Subdiaconatus, & quatuor Minorum Ordinum) ideo eorum furtiva susceptio casus erit reservatus.

49. Dices, at Minores Ordines ex sententia Valquez, aliorumque non sunt Sacramenta, ergo neque propriè, & verè Ordines.

Respondeo primò. Minores Ordines esse Sacramenta, tenet communis sententia, quam docet S. Thom. sequiturque *e. Castrop.* Respondeo Secundò, licet Minores non essent Sacramenta, non propterea negari debet esse propriè Ordines: Ad hoc enim, ut Minor sit propriè Ordo, satis est, si ille sit potestas quædam moralis relata ad aliquod Ministerium Altaris, quæque Ordinatam constituat in gradu superiori, comparatione ministrorum Ecclesiæ, nec solum comparatione aliorum Fidelium, quod solum facit prima tonsura, cum minores faciant, etiam comparatione ipsorum ministrorum Ecclesiæ, quales sunt ipsi tonsurati, lege *d. Castrop.* Cum ergo noster Legislator dicat (quoscunque Ordines) Minores autem omnium consensu, propriè Ordines sint, quam vis non sint, in aliquorum opinione, Sacramenta, illos etiam comprehendere voluit Legislator.

c. Trid. sect. 23. cap. 5.
e. can. 2.
d. Castrop.
l. p. 3. n. 4.
cit. S. Th.
Bel. Conin.
alioque.

f. Trid. sess. 25. c. 11. de refer.
g. Extravag. Ambitiosa. §. de reb. Eccl. non alienand. h. Bonav. T. p. d. 2. de reb. Eccl. non alienand. q. un. p. 2. n. 28. sine.

e. Bañre l. c.

loquitur de bonis immobilibus, & mobilibus pretiosis, Deo dicatis. Porro ex hac doctrina videtur, ut aliquod sit bonum Ecclesiasticum, debere esse dicatum absolute Deo: quare cum dictum Patrimonium non sit dicatum immediate Deo, vel Ecclesie, sed solum in alimentum temporale Ordinati, absolute, & proprie Ecclesiasticum non erit. Adde, dictum Patrimonium; mortuo Ordinato, redire sine alia licentia ad pristinum statum, quod certe non posset, si esset proprie bonum Ecclesie. Vera igitur est nostra Responsio, invadentem bona predicti patrimonii, non incurere in casum reservatum, quia non invadit bona simpliciter, & absolute Ecclesiastica.

§3. Dices, at dictum patrimonium non potest alienari ab Ordinato, sine Episcopi licentia, donec aliunde non habet Ordinatus, unde vivat: ergo est bonum Ecclesiasticum. Respondeo. Nego consequentiam. Ratio enim, cur non possit alienari, non est, quia sit Ecclesiasticum bonum, sed quia ex peculiari Jure Tridentinum sic statuit, ut scilicet viventi Ordinato congrua alimenta non desint. Recte ergo Marchinus, a quando ex probabiliori sententia, docet, bona patrimonialia, ad quorum titulum, quis est ordinatus, non subjacere gabelis, nec collectari posse, non dicit, quia hæc sunt bona Ecclesiastica, sed quia privilegio bonorum Ecclesiasticorum gaudent: cur autem hoc Privilegio gaudeant, ad nos in præsentem non pertinet edocere, si cui id scire placet, ipsum, & ab ipso Doctores citatos adeat.

a Marchinus de ord. tr. 2. p. 6. c. 7. diff. 12.

CAPUT VII.

De Casibus reservatis pro Religiosis.

§. I.

Quibus casibus reservatis in Universum subdantur Religiosi.

1. Certum est, Religiosos subjacere Casibus in sua Religione reservatis. Certum item, eosdem non affici casibus, qui reservantur ab Episcopis, ut ex superius allatis patet: quamvis enim hi

domicilium habeant in Diocesi Episcoporum, habent tamen amplam exemptionem ab ipsorum Jurisdictione.

2. Verum, an iidem Religiosi afficiantur casibus à Summo Pontifice absolute reservatis, aliqui dubitarunt: sed immerito, sunt enim, & ipsi, ut ceteri Fideles Summo Pontifici subjecti, nec unquam ab universali lege, quia Pontifex casus reservat liberati ab eodem Pontifice, ipsi fuerunt. Solum enim per varia privilegia iisdem concessa, indultit Pontifex, ut de iis casibus absolvi à Superioribus, juxta privilegiorum tenorem possint, non verò eos ab incurfione reservatorum exemerit.

Hinc ergo fit, ut si Religiosus incidat in casum quemcumque Papalem, non possit absolvi à Confessario Regulari, quia à Superiore Monasterii est expositus ad excipiendas Confessiones in eo Monasterio subditorum; nisi specialem potestatem ei Confessario attribuit legitimus Superior. Et ratio est, quia ex una parte, ut dictum est, casus supponitur esse Papalis, & ex altera supponitur per ipsam simplicem deputationem Confessariorum non concedi à Superioribus facultas absolvi à reservatis, ut certum est b apud omnes.

4. Quintanadvennas c docet, Superiores in Societate nostra concedere ejusmodi Confessariis, licentiam absolvi à casibus Pontificiis, (exceptis casibus contentis in Bulla Cœnæ Domini) eo ipso, quod ipsos deputant ad audiendas nostrorum Confessiones. Id quod probat ex eo, quod Pater noster Generalis, ex potestate, quam habet à Summo Pontifice, concedit in Compendio Privilegiorum omnibus Confessariis nostris approbatis, ut possint absolvere quoscumque Fideles, ad eos undecunque accedentes, ab omnibus peccatis, & censuris, exceptis iis, quæ continentur in Bulla Cœnæ: at sub nomine Christi Fidelium, (ait hic Auctor) cur comprehendi non debeant nostri? Hæc ille, concludens, non esse mirum, si hic Confessarius non valeat nostros absolvere à casibus in Societate reservatis, possit verò à dictis Papalibus, non esse, inquit, mirum, quia hos reservat Societas, nec eorumdem absolutionem P. Generalis concedit, dum communes Confessarios deputat, illo-

b Delago in resp.

4. Quintanadvennas c docet, Superiores in Societate nostra concedere ejusmodi Confessariis, licentiam absolvi à casibus Pontificiis, (exceptis casibus contentis in Bulla Cœnæ Domini) eo ipso, quod ipsos deputant ad audiendas nostrorum Confessiones. Id quod probat ex eo, quod Pater noster Generalis, ex potestate, quam habet à Summo Pontifice, concedit in Compendio Privilegiorum omnibus Confessariis nostris approbatis, ut possint absolvere quoscumque Fideles, ad eos undecunque accedentes, ab omnibus peccatis, & censuris, exceptis iis, quæ continentur in Bulla Cœnæ: at sub nomine Christi Fidelium, (ait hic Auctor) cur comprehendi non debeant nostri? Hæc ille, concludens, non esse mirum, si hic Confessarius non valeat nostros absolvere à casibus in Societate reservatis, possit verò à dictis Papalibus, non esse, inquit, mirum, quia hos reservat Societas, nec eorumdem absolutionem P. Generalis concedit, dum communes Confessarios deputat, illo-

a In de C. refer. no. b Or. Soc. I. c. 4. ff. r.

illorum verò Papalium (præter casus dictos Bullæ Cœnæ.) Idem P. Generalis voluit in dicto §. 1. concedere.

Hæc Quintanadueñas: quibus ergo non acquiesco; nam adverte (quod certè mirè minus advertisse Quintanad.) P. Generalem, dum dicto primo §. concedit, nostros Confessarios posse absolvere omnes Christi Fideles à prædictis Papalibus, loqui de Fidelibus secularibus, seu exterminis; nullo modo de nostris. De nostris enim loquitur paulò post, in eodem verbo *absolvo* §. 6. ubi, cum retulisset per Præpositum Generalem, vel per alios, quos ipse deputaverit, posse nostros absolvi ab omnibus casibus Pontificiis, exceptis quibusdam ibi videndis, addit, *Communicatur hæc facultas Superioribus, & iis, quibus ipsi commiserint.* Ecce, quomodo Pater Generalis restringit Confessarios nostros, dum eam facultatem, non concedit omnibus Confessariis, sed solum Superioribus, & iis Confessariis, quibus iidem Superiores concedere voluerint. Cum ergo tam distinctè P. Generalis loquatur in hoc §. 6. certè nostros, non comprehendere voluit in §. 1.

6. Et sanè mirum esset, si ejusmodi nostrorum simplex Confessarius non posset nostrum absolvere ab usurpatione alicujus rei contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale quodcumque, quia hic est unus ex casibus nostris reservatis, ut infra videbimus, possit tamen eundem absolvere à sacrilegio, per quod noster effingeret Ecclesiam, eamque spoliaret, quia hoc peccatum est Pontificium, nec contentum in Bulla Cœnæ, & sic de similibus. Quod certè inconveniens ostendit à posteriore, doctrinam Quintanad. nulla esse ratione recipiendam.

§. II.

Explicatio Decreti Clementis VIII. De
Casibus Reservatis Regularium.

2 Junip. r. de Casib. refer. ini. I. Illud sic habet, quod invenies tum in b Ordin. in b Ordinationibus Societatis. Soc. I E S V i. Sanctissimus Dominus noster, jam pridem t. 4. de accur. ate perpendit, & re ipsa cõperit, quod reserv. ab. refer. vacio facultatis absolvendi Religiosos penitentes

à peccatis quibusdam gravioribus, nisi Superiores admodum prudenter, ac moderatè illa utantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori suo conscientia maculas detegere formidant, adducere posset in æterna damnationis periculum, & spiritualis remedii desperationem.

2. Quo circa, ut huic malo sanctitas sua opportune provideret, decrevit, ut nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutiones sibi reservet, exceptis iis, quæ sequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout subditorum utilitati expedire in Domino judicaverit.

3. Primò, Venesicia, incantationes, sortilegia.

II. Apostasia à Religione, seu habitu dimisso, sive retento, quando eo pervenerit, ut extra septa Monasterii, seu Conventus fiat egressio.

III. Nocturna, & furtiva à Monasterio, seu Conventu egressio, etiam non animo apostatandè facta.

IV. Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale.

V. Juramentum falsum in judicio regulari, seu legitimo.

VI. Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum, post animatum factum, etiam effectu non sequuto.

VII. Falsificatio manus, aut sigilli officialium Monasterii, aut Conventus.

VIII. Furtum de rebus Monasterii, seu Conventus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.

IX. Lapsus carnis voluntarius, opere consummatus.

X. Occisio, aut vulneratio, seu gravis percussio cujuscumque personæ.

XI. Malitosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio litterarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.

4. Si quod aliud peccatum grave pro Religionis conservatione, aut pro conscientia puritate reservandum videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut Provincialis in Provincia, matura discussione, & consensu.

5. Non liceat Superioribus Regularium Confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reservatum admisserint, aut ipsi mer spontè, aut proprio motu id ab ipsis petierint.

6. Superiores in singulis domibus deputent duas, aut tres, aut plures Confessarios, pro subditorum numero majori, vel minori, iugis sint docti, prudentes, caritate præditi, qui à non reservatis eos absolvant. Et quibus etiam reservatorum absolutio committatur, quando casus occurrerit, in quo eam debere committi ipse in primis Confessarius judicaverit.

7. Tam Superiores pro tempore existentes, quam Confessarii, qui postea ad Superioritatis gradum fuerint promoti, caveant diligenter, ne ea notitia quam de aliorum peccatis in Confessione habuerint, ad exteriorem gubernationem utantur.

8. Licebit tamen Superioribus determinare poenitentias graves quibusdam peccatis, etiam non reservatis, à Confessariis imponendas, quæ subditos ab ejusmodi perpetrandis cohibere possint. Atque, &c. Non obstantibus, &c. Datum Romæ apud S. Petrum 26. Maji 1593.

9. Hactenus Decretum Clementis VIII. quod deinde confirmavit Urbanus VIII. addens verba sequentia;

Sanctitas sua deinceps declaravit, ut si hujusmodi Regularium Confessariis casus aliquis reservati facultatem petentibus Superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarii illa vice poenitentes Regulares, etiam non obtentis à Superiore facultate, absolvere.

Hæc ad verbum Clemens, & Urbanus, sequuntur aliqua notula, quibus eadem illustrentur.

SUPER ILLUD NUMERI

Primi.

Prudenter, & moderatè.

10. Quamvis supra dixerimus, Prælati Regularium pro suis Religiosis licere aliquid amplius reservare, quam Episcopis pro Sæcularibus suis; tamen maximè notanda sunt hæc verba *prudenter, & moderatè*, in quo vereor, ne aliqui Superiores ex nimio zelo maximè delinquant: sed hoc satis sit innuisse.

11. At si imprudenter, & immoderatè se gerant, licet (ut certum est) tunc peccent, validane erit reservatio? Respondeo, Validam puto, si cætera serventur, quæ sunt in memorato Decreto descripta, quia nulum verbum hic adest irritans factum; quo-

ad hoc, de quo hic quaeris. Et nota, hos undecim casus non esse eo ipso reservados, sed reservabiles. Sanè si eo ipso essent reservati, non diceret Pontifex, ut Prælati, vel omnes, vel aliquot sibi reservent.

SUPER ILLUD NUMERI

Secundi.

Aut omnibus, aut eorum aliquot.

12. Non negat Pontifex, posse omnes prædictos casus reservari à Prælati regularibus, idque esset sine Capituli consensu, sed statim addit (prout prudenter expedit) quod maximè, ut modò num. 10. dixi, est animadvertendum. Hinc meritò dicimus, non semper licitè Prælatos reservare omnes hos casus, quia Prælati in illis reservandis habere debet probabilitatem, ad subditorum suorum salutem, & utilitatem facere, illam omnium reservationem, quod certè non semper subditorum utilitati id convenire solet. Moneo tamen in Societate judicatum à Congregatione Generali fuisse, de Societatis bono esse, omnes reservare, quibus alii sunt superadditi, ut mox videbimus id quod non fuisse nimium, probat Suarez. a

13. Quæres, Si ante hoc decretum erant alii casus in aliqua Religione reservati, talesne remansissent, etiam si de novo non fuissent à dicta Religione juxta hoc decretum reservati?

Respondeo probabilius, immò certum judicio, non remansisse. Pontifex enim voluit, ut in Religione non essent casus reservati, nisi juxta formam in hoc suo Decreto firmatam: At si illi antiqui remansissent, jam adessent casus reservati, & non juxta ejusmodi formam: ergo, &c. Vide id latè apud Juniperum. b

SUPER ILLUD NUMERI

Tertii.

Veneficia, & qua sequuntur.

14. Hic esset locus omnes prædictos undecim casus explicandi; sed quia non pauci Doctores satis dilucidè eos sigillatim explicant, supervacaneum judico, pluribus in his immorari. Hi autem Doctores præcipui

a *Castrop.* cipui sunt Castropal. a Faguadez, b *Ju-*
de *Sacr.* niper. c latissimè; Pellizzarius, d *Bordo-*
pan. *Disp. nus. e*

15. §. 2. à SUPER ILLUD NUMERI
num. 15. Quarti.

b *Fagund.*
præcep. Ec- Si aliquid aliud reservandum videbitur, fiat
cl. 2. li. 8. in Capitulo Generali, vel Provinciali
c. 4. & matura Discussionè, & con-
sequens. sensu, &c.

c *Inniper.*
de *casib.* 15. Ex hac clausula, per quam in Capi-
reserv. 10. tulo Generali pro toto Ordine, & in Pro-
12p. 3. vinciali pro Provincia reservari debet ali-
d *Pelliz.* quod aliud peccatum, præter undecim dicta,
17. 6. c. 1. (hæc enim quilibet Superior, etiam sine Ca-
à n. 21. pitulo, ut diximus, potest) clarè fit, Primò,
e *Bord.* 20. ut non possit in Capitulo Provinciali, etiam
1. à *resp.* cui præsideat Generalis, illud aliud reservari,
37. usque pro toto Ordine, quia tunc non est, nisi
ad 50. Capitulum Provinciale, quòd solum potest
reservare pro Provincia.

16. Secundò fit, ut nec possit in Capitulo
Conventuali unius Monasterii pro ipso uno
Monasterio, quia id non concedit Clemens,
cum requirit saltem Capitulum Provincia-
le; Sed quid? Poteritne in Capitulo Gene-
rali, vel Provinciali reservari casus pro uno,
vel duobus Monasteriis tantum? Re-
spondeo, posse, quia Pontifex solum præ-
cipit, ut reservatio fiat cum consensu Capi-
tuli Generalis, vel Provincialis, non verò,
ut semper fiat pro toto Ordine, vel tota Pro-
vincia, ita Delugo: f quidquid dicat Juni-

Delug. di. 20. de perus. g
pan. n. 17. Tertiò fit, ut, quia prædicta refer-
44. citans vatio decernenda est à Capitulo, idèò ne-
Suarium. cessariò debeat intervenire suffragium ma-
g *Inniper.* joris partis Capituli, secus Decretum Capi-
do *cas. re-* tuli non esset.

serv. p. 1. 18. Hic nota, in Societate nostra suffra-
d. 4. g. 3. gantes in Congregatione Generali se habe-
n. 4. re, ut se habet Capitulum Generale in aliis
h *Suar. T.* Religionibus.

4. de Re- Sed quid de Congregatione Provinciali?
lig. 17. 8. Id enim scire necessarium est, ut videamus,
lib. 2. c. 18. an Congregatio nostra Provincialis possit
n. 15. & pro sua Provincia reservare casus alios, præ-
ibid. 17. ter illos undecim? Respondeo, Negari me-
10. lib. 8. ritò à Suarez. h Ratio esse debet, quia Con-
c. 5. n. 4. gregatio nostra Provincialis non habet suf-

fragium, nisi consultivum, & Electivum
Procuratoris. At Clemens VIII. requirit Ca-
pituli consensum: Nomine autem Capituli
non intelligitur, nisi Congregatio Voca-
lium, habentium suffragium activum ad eli-
gendum Generalem, vel Provinciale,
quod nostra Provincialis Congregatio non
habet, habet ad eligendum Generalem Con-
gregatio Generalis.

19. Quartò, Quia requiritur matura dif-
fussio, & consensus, fit, ut quærere debeamus,
quidnam intelligatur per hæc? Sanè, per
Maturam discussionem intelligitur seria, &
diligens rei examinatio, Per consensum verò
non intelligitur solum Consilium, sed suf-
fragium majoris partis Capituli; id enim
significat illud *Consensus Capituli*, in hoc au-
tem differt obligatio faciendi aliquid juxta
Consilium alicujus, ab obligatione facien-
di juxta alicujus consensum; quòd satisfiat
priori obligationi, si petatur consilium,
sed sine obligatione illud sequendi; poste-
riori verò non satisfiat, per petitionem
solam consilii, sed oporteat, ut adfit al-
terius consensus, juxta quem fiat res. Debet
igitur in re nostra adesse matura conside-
ratio, & non consilium solum, sed assen-
sus.

Denique, Ne te prætereat, prædicta om-
nia, cum sint de solemnitate substantiæ ac-
tus, seu decreti, nisi ad unguem, servantur,
nullam fore, & irritam reservationem. Sed
adhuc.

20. Inquires Primò, Si Capitulum re-
servet aliquod peccatum, concedens illius
absolutionem Prælati localibus cum pote-
state, ut illam aliis delegare possent; poterit-
ne deinde Generalis, vel Provincialis, sine
consensu Capituli, à prædictis Prælati illam
rollere, vel limitare?

Respondeo, Non posse, quia hæc esset
nova reservatio facta sine Capituli consensu.
Ita docet ex Suar. Delugo. i

i *Delu. loc.*
nu. 43.

21. Inquires Secundò, An per hoc De-
cretum, in quo conceditur Superioribus,
posse reservare undecim dictos casus, restri-
cta iisdem sit potestas reservandi Censuras?
Pontifex enim loquitur solum de casibus,
deque his præcipit, ne sine Capitulo refer-
ventur alii, præter dictos undecim, de Cen-
suris ne verbum quidem.

Re-

Respondeo, Propter hanc rationem, non fuisse in Censuris restrictam Superiorum potestatem docuerunt Suarez, a & alii.
 a *Suar. 10.* Sed jam hodiè communiòs Doctorum
 3. in 3. p. d. sententia est, fuisse restrictam, & ita declarasse Sacram Congregationem, testantur
 n. 13. *29.* To. 4. de Diana, & Delugo locis mox citandis. Merito sanè : quia secus eluderetur nimis clarè
 8. lib. 2. c. Decretum Pontificis: posset enim Superior
 18. nu. 17. sine Capitulo imponere Censuram, cui-
Castrop. de cumque casui, & deinde illam sibi servare,
poen. p. 25. quod esset, sibi reservare ealum contra Pontificis Decretum. Lege Juniper. qui rectè
 §. 1. nu. 6. responderi rationibus Suarii.
Pelliz. tr.
 8. c. 1. n. 6.

Atque hanc posteriorem sententiam in praxi esse excipiendam, ipsemet Suarez loco citato fateatur, dum ibidem dicto num. 13. ait, *Quamquam melius censuimus id non facere, nisi speciali Capituli consensu, ad omnem dubitationem tollendam.* Eamque absolute amplectuntur Thom. Sanch. Coriolanus, Peyrius, Megala, Molfes, Leo, aliique apud Juniper. b & Dianam, c adde, Avers. d & Delugo. e

Inquires Tertio. Potestne Capitulum Generale, non obstante dicto Decreto Clementis VII. reservare omne peccatum mortale inobedientiæ contra præceptum obedientiæ à Prælatiis impositum?

Respondeo. Concedit Delugo de Poenit. d. 15. num. 47. quia, inquit, quamvis reservatione hac facta, possit Prælati prohibere præcepto Obedientiæ hoc, vel illud peccatum quodcumque seu omnia peccata, quæ sibi vellet reservare; & sic, quamvis sequerentur eadem inconvenientia, quæ dicta sunt sequi, si reservaret sibi censuras, tamen id sequeretur, ait, per accidens, & indirectè, quod nondum à Pontificio decreto vetitum est.

Sed ego valde dubito, An validè fieri id possit, quia clarè eluderetur mens Pontificis, nolentis tantam potestatem concedere Prælati sine speciali consensu Capituli circa hoc, vel illud peccatum reservandum, ut manifestè colligitur, notatque idem Delugo loc. cit. num. 46. ex verbis prædicti Decreti Clementis VIII. Quod si Congregatio Cardinalium modo allata solum declaravit de Censuris, certè idem declaravisset propter identitatem rationis, pura, ne eludatur mens Pontificis, si de dicto præcepto tam universali Obedientiæ interrogata fuisset.

SUPER ILLUD NUMERI Quinti.

Non liceat Superioribus subditorum Confessiones audire, nisi, vel reservatorum, vel spontè, aut proprio motu voluntium.

22. His, cum plana sint, nihil occurrat superaddere, nisi forte advertere illud, Spontè, quod non excludit inductionem alterius, & illud, proprio motu, quod dictam inductionem excludit. Cum igitur Pontifex loquatur sub disjunctione, non fiet in rigore contra Decretum, si quis confiteatur Superiori inductus, seu motus ab ipso, vel ab alio, sed non coactus. Monet tamen jure Suarez, f. ne timor aliquis, vel nimia persuasio tollat spontaneam poenitentis voluntatem.

SUPER ILLUD NUMERI Sexti.

Superiores deputent duos, tres, aut plures Confessarios, doctos, prudentes, &c. pro subditorum numero majori, vel minori.

23. Quinque hinc sese mihi offerunt difficultates. Prima, An Religiosus in differenter possit confiteri cum his pluribus constitutis Confessariis, modò uni, modò alteri, an potius, postro, quod unum elegerit, nequeat ad alium recurrere?

Respondeo, Hunc posteriorem modum docuit Suarez quem sequutus est Castrop. h sed jam cum gravissimis Doctoribus, ut habet Juniper. i & cum Quintanad. k ut certus, vel probabilior nobis est ille prior, & talis est praxis in Societate, quam Coriolanus tamen contrariam immeritò dicit esse Juniperus l ex Coriolano: sed forsasè, vel olim ante Decretum Urb. VIII. de quo m Quintanadventas, ita erat, vel in aliqua fortè Provincia. Ratio autem nostræ probabilioris sententiæ est, quia per posteriorem, vix consuleretur facilitati poenitentium, quam Generalis, n sic respondit Provinciali Flandriæ 16. August. 1625. Secundarius 3.

Con-

Confessarius, licet non deberet habere jurisdictionem, nisi quando non potest haberi primarius, ad tollendos tamen scrupulos, intentio nostra est, ut, uterque plenam jurisdictionem habeat &c.

24. Secunda difficultas. An Superiores, dum jubentur, Confessarios duos, tres, vel plures juxta numerum subditorum deputare, possint nihilominus excedere hunc numerum, ita, ut legitime valeant in conventu parvo deputare tres, vel quatuor?

Respondeo, Valere, non est mihi dubium, quia ex una parte Pontificis intentio fuit, ut daretur facilitas poenitentibus; cui non obstat, immo faver major multiplicatio, & ex alia, Superior committendo uni, vel alteri suam potestatem, non privat se Jurisdictione, ut non possit alius eamdem delegare. Delegabit autem, vel dando directe Jurisdictionem dictis Sacerdotibus, vel dando privilegium suo subdito, ut eligat sibi Confessarium, quem velit ex illis.

25. Hinc insurgit tertia difficultas. An Superior ita possit suam Jurisdictionem communicare praedictis excedentibus numerum, ut ii superadditi absolutam, & permanentem habeant Jurisdictionem? Respondeo. Suarez a (quem sequitur b Juniperus) propendet ad negandum; licet enim possit Superior pro una vice, seu ad aliquem actum deputare alios, non tamen (ait) permanentes, quia id esset contra regularem observantiam, & contra dispositionem Pontificiam. Addit, nec Superiorem posse concedere subdito, ut is sibi eligat Confessarium, quem voluerit, & quotiescumque voluerit.

26. Mihi haec doctrina sic absolute prolata videtur scrupulosa, & fortasse falsa. Prius, quia nimirum sine solido fundamento stringit Superiorum potestatem, adde, & poenitentium conscientias. Posterius, quia non video, unde facultas, quam habent Superiores in jure, delegandi suam Jurisdictionem Confessariis, restringatur. Pontifex enim in Decreto hoc solum jubet, ut Superiores deputent duos vel tres, &c. Non vero tollit, ut modò dixi, ut non possint plures. Pari modo, dum de reservatis Casibus Pontifex agens, subdit, ut dictis Confessariis deputatis detur à Superioribus potestas absolventi ab illis, quando casus occurrerit, positivam clausulam ponit, ut omnino tunc

Tamburinus de Sacramentis.

committatur talis potestas, non verò addit negativam, ut non possit alio modo universaliter committi, etiam antequam casus occurrat.

Melius igitur mihi arridet doctrina Quintanad. e qui agens de potestate concedenda circa absolutionem reservatorum, postquam probavit, Episcopos, & Praelatos Regularium posse eam generaliter concedere Confessoribus, ut absolvant, vel alicui subdito, ut absolvator, & postquam dixit, quoad Episcopos expedire, ut in locis suae Diocesis assignent aliquot Confessarios pios, & Doctos, qui absolvere valeant à reservatis, immò, aliquando id esse necessarium in locis, ubi non est Bulla Cruciatæ, vel non adfunt Religiosi privilegiati, qui possint à reservatis absolvere, sic addit de Religiosis:

27. Quoad Religiosos non ita facile hoc admitterem, immò absolutè negarem expedire (nota, expedire, dixit, non autem non posse, vel esse contra dispositionem Pontificis) cum semper intra domum habeant Praelatum, vel citò habituri sint, si forte mane, vel vespere absint, qui eam facultatem possint concedere, & strictius consulendum est pro respectu Religiosorum, quam Sacularium disciplina; At in aliquibus casibus existimarem, hanc generalem facultatem concedendam, nam.

28. Primum, Paterit Superior Confessario Ordinario illam concedere pro occasionibus, in quibus Superior, vel est occupatus, vel ipsi eundem est extra Urbem, & differri nequit Sacrificium, vel communio sine nota.

29. Secundò, In Conventibus paucorum Regularium expediet, ut Superior immediatus illam etiam concedat, ne, cum petitur, colligi possit, quisnam sit is, pro quo petitur.

30. Tertio, Etiam scrupuloso poenitenti aliquoties concedi oportet generalem facultatem, ne scrupulis angatur, existimans se sine licentia absolvi non posse, quia falso judicat se passum in reservata incidere.

31. Quarto, Pro aliquibus magnis festivitatibus ter, aut quater in anno, etiam forsitan concedenda foret, nisi in destructionem potius, quam in aedificationem vergere cogno, sceretur.

Haec Quintanaduennas, ex quibus collige universalem regulam; Possè scilicet licentiam Generalem concedi ad absolutionem praedictorum Casuum reservatorum in Religione; immò, & aliorum Papalium

{ pro quibus tamen Superior potestatem delegare valet } posse, inquam, quories rationalibus causa adsit, per virum prudentem expendenda.

32. Quarta difficultas, quid significat illud aut plures pro majori subditorum numero. Duos enim sensus facere potest. Primum, ut in magno Monasterio sint plures, quam tres, nempe quatuor, sed ita, ut si adhuc notabiliter crescat subditorum numerus, non superaddatur quintus, sextus, & sic deinceps. Secundum, ut crescente numero subditorum, superaddatur tunc quintus, sextus, septimus, &c.

33. Hac in rememini, me legisse quemdam Doctorem, qui nunc in mentem non venit, docente in quocumque numerosissimo Monasterio ad summum quatuor Confessarios deputari posse. *a Quinta de poenit. sing. 29. n. 6.* *a* Quintanad. contra ait, autumatē Sapientes, non solum debere plures, & plures, deputari, sed ea proportione, addatur unus. Ex qua doctrina, ut vides, sequeretur in Monasterio centum Religiosorum, debere deputari decem Confessarios, & sic deinceps.

34. Certè neutra ex his sententiis placet: nam si maturo iudicio verba Decreti expendantur, invenies, & excedi numerum quaternarium posse, & non oportere multiplicari ad proportionem dicti denarii, sed debere fieri, quod utile, & bonum subditorum fore prudentia Superiorum iudicaverit. Illud notat idem *b* Auctor, privilegium, quod in nostris ordinationibus refertur, per quod non obligetur Societas præter Confessarium ordinarium, multiplicare alios, sublatum fuisse ab Urbano VIII.

35. Quinta difficultas. An in parvo conventu sufficiat unum Confessarium deputare? Respondeo. Suarez *c* alique docent, si conventus parvus sit, iudiceturque sufficiens unus Confessarius, unum sufficere, afferuntque duas rationes. Primam; quia non videtur Pontifex obligare ad plures, nisi sub conditione, si unus non iudicetur sufficiens. Secundam; quia in Monasteriis Monialium unus solet esse Confessarius, quando ille unus sufficiens existimatur. Ergo cur non idem dicendum sit de aliis Religiosis?

36. Mihi nullo modo hæc doctrina placeat potest. Ratio ducitur à Decreto adeò diser-

tè præcipiente pluralitatem. Hæc sunt ejus verba. *Superiores in singulis domibus deputent duos, tres, aut plures: Si ergo Pontifex jubet duos, cur restringis ad unum?*

Hinc respondeo ad primam rationem, negando, Pontificem loqui sub conditione, & item negando, esse præsumendum, ipsam velle aliter, quam nos docemus; ubi enim clara lex est, locum interpretatio nullo modo reperit.

Ad secundam aio, esse magnam disparitatem; Nam Monialibus provisum fuit à Tridentino, ut ter in anno alius extraordinarius offerretur, quo remedio, quia carebant Religiosi, merito Clemens VIII. voluit saltem duos Confessarios in quacumque domo constitui, & ita, post hæc scripta, à me visus tenet Quinranaduennas *d* contra Suarez.

SUPER ILLUD EIUSDEM NUMERI Sexti.

Quibus Confessariis, etiam reservatorum Absolutio committatur, quando Casus occurrerit.

37. Si Petrus v.g. Religiosus, delicto reservato maculatus, absolutionem petit ab aliquo ex Confessariis deputatis, huic Confessario debet Superior concedere potestatem illum pœnitentem absolvendi, quando ipsemet Confessarius iudicat, sibi illam esse committendam: tunc verò sic iudicabit, quando nec damnum proximo, nec bono publico Religionis, nec ipsi pœnitenti ex ea absolutione timeri rationabiliter potest.

38. At verò, si dictus Petrus absolutionem hanc petat ab alio Sacerdote, seu Confessario ex non deputatis, non obligabitur Superior illi committere dictam potestatem. quia Pontifex loquitur solum de deputatis.

39. Scio, esse consilium omnino sequendum, ut etiam tum ejusmodi Sacerdoti (nisi valde sit ineptus, timeaturque rationabiliter malus eventus &c.) committatur, ne difficile sit remedium pœnitenti. Imò aliqui docent, debere saltem ex obligatione charitatis committi, præsertim si ejusmodi Sacerdos, quamvis non deputatus, talis sit, ut merito deputari possit.

Hæc

Hæc sunt facilia. Sed quid si Superior, quamvis deputatus Confessarius iudicet in Domino, sibi committendam esse potestatem absolvendi; ipse tamen Superior committere nolit? Id quod tyrannicum esse merito Suarez pronuntiavit a apud Quintanad?

a Quintanad loco cit. sing. 13.

40. Respondeo. Huic malo occurrit Decretum Urbani VIII. volentis, ut tunc, etiam repugnante Superiore, habeat Confessarius potestatem absolvendi; Urbanus enim post confirmatum Decretum, de quo loquimur, Clementis VIII. sic voluit, ut adderetur, sicuti habes in 4. b Tom. Bullarii, & refert idem

b 4 Tom. Bull. mi. c Quintanad. hi 273.

c Quina. de pen. sing. 11. n. 4.

Sanctitas sua deinceps declaravit, ut si huiusmodi Regularium Confessarius casus alicuius reservati facultatem petentibus Superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarii, illa vice, penitentes Regulares, etiam non obtemperantes a Superiore facultate, absolvere.

didem loc. cit. n. 6.

41. Idem d Auctor loc. cit. cum aliis quibusdam putat, hanc facultatem etiam concedi Confessario, docto, & pio, qui est alias aptus, ut possit deputari Confessarius Regularium, quia inquit, sic præsumitur esse mens Pontificis: Id ego nequam admitto, quia, cum agimus de iurisdictione necessaria ad actum, non est satis qualisecumque interpretatio concessionis date. Neque dicas cum eodem, tunc adefelicentiam Pontificis de præfenti, nec solum rati habitionem de futuro, idque propter vitandum scandalum, & ne ipsius oves pereant. Ne hoc, inquam, dicas, nam sic recurris ad aliud caput universale de vitando scandalo, & de rati habitione, id quod quantum se extendat alibi queritur, nos autem nunc loquimur solum, spectato hoc Urbani Decreto; quod cum clarè loquatur de Confessariis deputatis, non viderè, qua ratione hic Auctor velit ad deputabiles extendere.

42. Quæres, si idem dictus Petrus illa vice fuit sine consensu Superioris absolutus, modo dicto, a Confessario Deputato, qui usus est facultate sibi ab Urbano concessa, si, inquam, dictus Petrus iterum incidere in casum reservatum, possitne absolvi iterum a dicto, vel alio deputato Confessario; positus iisdem circumstantiis, ob quas

fuit prima vice absolutus, id est, quod prædictus Confessarius iudicet prudenter, dandam ipsi effelicentiam, quam tamen negat Superior?

43. Respondeo? Posse docet e Pellizzac Pellarius adducens Dianam, Alfonso de Leonem, Bardonum, & merito, quia in Decreto nulla particula taxativa adest, restringens ad unam tantum absolutionem. Et illud (illa vice) satis verificari potest, si significet illam vicem, quando ea facultate utitur. Cum igitur iterum casus idem occurrat, iterum dabitur eadem facultas absolvendi, si Superior modo dicto neget, atque ita, toties quoties.

§. III.

De Casibus Reservatis in Societate IESV.

1. Quoad alias Ordinum familias cognoscere quisque debet suo Superiori reservatos casus, ego hic solum indicabo de mea Societas ergo in Congregatione Generali, & reservavit illos undecim omnes, reservabiles per Clementem VIII. & insuper sequentes decem superaddidit, ut habetur in eisdem Societatis Ordinationibus, qui sunt

f In Ord.

I. Perjurium, & falsum testimonium in iudicio, vel extra.

nat. c. 7. de casib. re-

II. Furtum, & usurpatio alicuius rei contra votum pauperitatis, in ea quantitate, qua efficiat ex. Congr. peccatum mortale.

General.

III. Lapsus carnis voluntarius, & quidquid est contra votum Castitatis, quod in actum ex. abis 67. ternum prodeat.

40. & 46. & 73.

IV. Inobedientia expressa, qua quis asserit, se nolle parere.

V. Seditio in Superiorem, & divisio a capite in grave nocumentum Societatis.

VI. Detractio fama, bonaque existimationis aliorum, & discordiarum seminatio inter fratres.

VII. Impedimentum, excludens a Societate, reticuisse in examine, vel in eo mentium esse, unde grave aliquod incommodum oriri possit.

VIII. Acceptio seu missio litterarum absque licentia expressa, qua scilicet acceptio, vel missio continent rationem peccati mortalis.

IX. Transgressio votorum simplicium, qua Professi emittunt post professionem.

X. Censura Societatis Nostra, seu peccata, qua in nostris Constitutionibus. Bullis, vel Decretis adnexam habent Excommunicationem.

XI. Hac omnia, cum manifestè erunt mortalia, & in actum exteriorem prodierint, reservantur Superiori domus, vel Collegii, & ab alio, nisi de expressa licentia illius, absolvi non possunt.

Addit præterea nu. 7. dicta Ordinatio nostra in hunc modum. Ad extremum, ut omnes eximantur scrupuli, cum Confessarius, bona fide dubitans, an mortale sit, quod proponitur ab eo, etiamsi ex genere suo reservatum sit, potest absolvi, licet ejusmodi dubitatio ex ignorantia procedat, sed neque postea, si adverterit, manifestè fuisse mortale, repetenda erit Confessio, bona siquidem, & vera sit Absolutio. Hactenus Ordinatio.

Si autem dubitetur, An peccatum sit reservatum, necnè, idem dici debere. Ego universaliter docui in a Methodo Confessionis, & probat rectè b Delugo.

a In Opus-
cul. Meth.
Conf. c. 1.
§. 4. n. 22.
b Delu. de
pœnit. d.
28. n. 22.
c Castrop.
de pœnit.
p. 15. §. 3.

Iam verò pro horum decem casuum explanatione, in brevem summam prius redigam, quæ super illos habet c Castropalaus, mox de peno meo pauca deptomam.

I.

Perjurium, & falsum Testimonium in judicio, vel extra.

13. Duo peccata reservantur separatim non unitim, hoc est; Primò, Perjurium mortale quodcumque, factum, sive in judicio, quod fieri solet ab Actore, Reo, Teste, sive extra illud, quod usurpari consuevit in contractibus, ac politicis conversationibus. Secundò, falsum testimonium, quo proximum graviter lædas, etiam si juratum non sit, nam quando est juratum, includitur in casu priorè, hoc est, in Perjurio.

II.

Furtum, & usurpatio alicuius rei contra Votum pauperatis, in ea quantitate, qua efficit peccatum mortale.

14. Furtum, & usurpatio, utique gra-

via, ex rebus Monasterii sunt reservata Superiorius, ex Clemente VIII. hic autem in Societate superadditur, Ex bonis cujuscumque persona: hoc enim significat illud absolute dictum Alicuius rei. Quæ autem sit ejusmodi quantitas d alibi suo nempe loco dictum est.

d Lib. 8. n.
Decal. 11.
2. c. 4.

III.

Lapsus carnis voluntarius, & quidquid est contra Votum Castitatis, quod in actum externum prodeat.

15. Reservatur in Societate, non solum lapsus carnis perfectus, seu consummatus in sua specie, v. g. Fornicatio, Adulterium, &c. Verum etiam non consummatus, dummodo prodeat in actum externum, & sit per se Castitati graviter contrarius.

16. Dixi, per se, nam si actus externus sit solum contrarius Castitati ex intentione agentis, vel sit ex se venialis, sed ex tua intentione interna, mortalis, sicuti communiter dicitur de visione curiosa fœminæ, de levi tactu manus, & similibus, licet ex tua interna intentione mala mortaliter, tamen non erunt casus reservati, quia ea malitia, quatenus est mortalis, non prodit in exteriorem actum; At erunt reservati, si in eo Visu, vel Tactu tuam pravam voluntatem Fœminæ indicares, quia tunc sunt quædam sollicitatio, atque adeò externè graviter mala. Vide mox à num. 49. & quoad dictam actionis levitatem, vide, quæ ego superius & attuli ex Delugo.

c Supr. 1.
4. n. 14.
§. 15.

IV.

Inobedientia expressa, qua quis asserit, se nolle parere.

17. Hic reservatur inobedientia formalis, quæ semper ex contemptu præcepti, vel præcipientis oritur: hujus generis, n. est illa, qua, quis asserit se nolle parere: nam cæterum inobedientia materialis adest in violatione cujusque præcepti.

18. Quoniam autem debet esse mortalis, dubitari potest, an qui non vult, Superiori obedire in levi materia, incidat in casum reservatum; & incidere dicendum est,

est, quia si id, nihil aliud addendo, externe significes, denotas, te paratum non esse Superiori obedire etiam in gravi, quod est graviter contemnere. Non sic, si exprimas, te esse paratum obedire in gravi materia, sed nunc te non obedire, quia nunc res præcepta levis est, non inquam, sic: Nam tunc non graviter, sed leviter tantummodo, id est, in materia levi, obedire recusās.

19. Quid si nolis obedire in hac re levi, quia, Superior est indoctus, vel imprudens? Respondeo. Lessius putat, non esse mortale, atque adeo nec reservatum, at Castropalaus loco citato hoc dictum Lessii approbat, si id non declaret, nec aliis, nec Superiori, at si declaret, (etiam cum restrictione ad levem materiam) erit, inquit mortale, & reservatum, quia est gravis Superioris contemptus, & ipsius muneris non mediocri injuria. Vide quæ in hoc argumentum afferō, num. 30.

V.

Seditio in Superiorem, & Divisio à capite in grave nocumentum Societatis.

20. Seditio hanc committis, si animos fratrum commoveas, ne illum, ut Superiorem recognoscant, vel ne illius jussis obtemperent; à capite autem te dividis, si ab obediendo Generali te subtrahas, quæ, cum semper sint in grave detrimentum Religionis, non videntur habere levem materiam.

VI.

Detractio Fama, beneque a fimationis aliorum, & Discordiarum seminatio inter Fratres.

21. Reservatur hic Primò, alterius famæ gravis denigratio. Quoniam verò differt Detractio, de qua hic est sermo, (quæque ea est, quæ fit in absentia infamati) à Contumelia, quæ fit in præsentia, ideo putat meritò Castropalaus, Contumeliam non esse peccatum reservatum, quæ, quia difficilius committitur, judicata fuit reservatione non indigere.

22. Secundò, reservatur Discordiarum seminatio, quæ est, quando tuis verbis, vel factis dissentientes reddis Fratrum voluntates, sanè in materia gravi. Nomine autem Fratrum intelligit Castropalaus Christianos omnes, lege quæ dicam nu. 28. & nu. 60.

VII.

Impedimentum excludens à Societate tacuisse in Examine (quæ scilicet solent fieri de ingressu in Societatem) vel in eo mentitum esse, unde grave incommodum oriri possit.

23. Illud (impedimentum excludens) notat impedimenta essentialia, illud (vel in eo mentitum esse) notat, & impedimenta essentialia, & secundaria. Quæ autem hæc sint latè prosequitur alibi à Castropalaus, & breviter, essentialia sunt quinque. Primò, recessisse ab Ecclesia, fidem abnegando, vel in errorem contra fidem incurrendo, &c. Secundò, Homicidium perpetrasse. Tertiò, habitum alicujus Religionis assumpsisse. Quartò, Vinculo matrimonii consummati, vel servitutis obstrictum esse. Quintò, Infirmitatem pati, unde obscuretur Judicium, vel ad id dispositionem notabilem habere. Secundaria sunt duo, Primò, ex infecto sanguine Judæorum, & Sacerdotum procedere, Secundò, Majoratum habere in Hispania, nisi habita facultate à P. Generali.

a Castrop.
T. 3. d. p. de
Relig. sta-
tu p. 8.

VIII.

Acceptio seu Missio litterarum absque licentia expressa, quæ scilicet acceptio, seu Missio contineant rationem peccati mortalis.

24. Si litteræ in se contineant rationem peccati mortalis, sed Superior det licentiam illas mittendi, eritne tunc casus reservatus? Erit (respondet Castrop.) quia licentia est invalida, cum non possit Superior concedere missionem mortaliter peccaminosam, unde ejusmodi missio tunc remanebit sine licentia. Addit, si tamen litteræ non contineant in se rationem peccati, sed solum extrinsecè sit gravis prohibitio v.g. ne ea mittantur sine licentia, tunc per licentiam purgari Missionem ab omni labe, & propterea tunc non fore reservatam.

Verum vide nu-
mero 29.

P 3

IX. Transf-

IX.

Transgressio votorum simplicium, qua professi emittunt post professionem.

*in Castrop.
T. 3. de sta-
tu Relig. d.
5. p. 2. &
deinceps.*

25. Circa id nihil notandum hoc in loco occurrit Castropalao : ipse tamen alibi late ejusmodi vota explicat. Sunt autem sex. Primo, votum obedientiæ Summo Pontifici, in missionibus peragendis, ad animatum salutem : At quia hoc est votum solemne quartum Professorum, ut ibidem etiam advertit Castropalaus, a mihi videtur ejus transgressio hic non comprehendi, ubi solum est locutio de Transgressionibus votorum simplicium. Secundò, votum paupertatis non relaxanda. Tertio, non ambiendi Prælationem infra Societatem. Quarto, non ambiendi ullam Prælationem extra Societatem, illamque non acceptandi, nisi forè in casu, quo sit coactus obedientiæ ejus, qui potest præcipere sub poena peccati. Quintò, votum manifestandi hos sive intra, sive extra Societatem ambientes, ipsi Societati, vel ejus Præposito. Sextò, votum non detrectandi consilia Præpositi Generalis, vel ab eo substituti, eaque sequendi, si Deo, gratiora judicaverit, si quando in Prælatum quis assumatur. Castropalaus de hoc ultimo nihil advertit. Adverte-rem ego, hujus voti Transgressionem, cum ea committatur, quando quis est extra Societatem, hic locum non habere, ut etiam Transgressionem ambientis, quando ea juxta Urbani VIII. constitutionem committeretur ab illo, qui in aliam Religionem, etiam legitime, migraverit. Tunc enim sic Transgressores peccabunt quidem contra votum, sed peccatum non fore reservatum, puto, quia prædicta reservatio facta est pro subditis Societatis, quales jam hi non esse supponuntur.

X.

Censura Societatis nostra, seu peccata, qua in nostris Constitutionibus, Bullis, seu Decretis annexam habent Excommunicationem.

27. Notanter additur (seu peccata) nam non solum ipsa Censuræ, verum etiam pec-

eata, quibus illa sunt annexa, per se, & directe reservantur.

Quæ autem sunt hæc, habes apud Castrop. hic, & quo ad nostra Decreta habes in Catalogo nostrarum Censurarum, & præceptorum, &c.

Hæc ex citato Auctore, quibus jurat adde-
dere, quæ sequuntur.

Discutiuntur tria ex prædictis.

I. *Discordiarum Disseminatio inter Fratres.*

II. *Missio litterarum.*

III. *Inobedientia in re levi ex motivo imprudentia Superioris.*

28. In doctrina hæcenus rescripta ex Castrop. tria videntur difficilia. Primum esse in Societate reservatam disseminatorem discordiarum inter Sæculares, vel alios Religiosos, de qua dictum est *num. 22.* Nam quando Spiritus Sanctus deservatur cum, qui seminat inter fratres discordias, quem textum inducit Castropalaus, fatebitur quis intelligi Christianos omnes : at cum nostra lex loquatur cum nostris, dicere quis, posset, nomine Fratrum nostros dumtaxat intelligi, non externos. Ita videtur primò aspectu : sed tamen standum est Responso, quod habebis *mox nu. 60.*

29. Deinde mihi difficile fit id, de quo *nu. 24.* dictum est, nimirum esse reservatam missionem litterarum graviter peccaminosam, si fiat cum licentia Superioris. Profectò licentia Superioris, quamvis illicitè data, adhuc licentia est, & verè, qui mittit litteras eas peccaminosas cum prædicta illicita licentia, non potest, morali, & communi saltem loquendi modo, dici, mittere sine licentia. Si Superior concedat tibi licentiam dandi vile aliquod pretium, paucos v.g. Julios meretrici, peccabis quidem & tu, & Superior, at, ex probabili sententia, non contra paupertatem, quia non sine licentia pecuniam illam expendis. Adde, reservationem esse odiosam, atque adeò potius restringendam, quam extendendam.

30. Tertio, denique non video, cur Lesii sententia allata *num. 19.* quæ docet, dicentem, se nolle obedire in re levi, addentemque expressè rationem, quia Superior est imprudens, non peccare peccato hic reservato, non video,

video, inquam, cur rejiciatur sententia hæc à Castropalao. Responder Castropalao, quia tunc est contemptus Superioris, ejusque muneris.

31. Verum hoc negari potest, nos enim contendimus, tunc non esse contemptum Superioris, ut Superioris, sed ut hominis indolenti, atque adeo nec muneris. Pater, quia si subditus, se declarat, id ab ipso fieri, id est, se non obedire, quia res est levis, clarè significat, se idem non facturum, id est, se obediturum in re gravi, ut in simili paulò antè dixerat Castropalao, ergo clarè, nec Superiorem, ut Superiorem graviter contemnit, nec ejus munus. Vide quæ de ejusmodi contemptu

a Lib. 1. in ego alibi a dixi. Vide item paulò post num. 55. Decal. c. p. ubi P. N. Generalis, dum pronunciat, dicentem in materia levi (Nolo parere) incidere in reservatum, non loquitur, de hoc nostro casu, sed de alio, in quo non fiat prædicta expressio, seu declaratio.

Explicatur magis, ac magis quæ Inobediencia reservatur.

32. Si Superior tibi aliquid in virtute S. Obedientiæ legitimè imponat, tu vero dicas: *Nolo parere*, certum est, te peccare, atque incidere in casum reservatum, quia peccas contra præceptum, idque illis verbis exprimis. At si idem tibi aliquid imponat sine ejusmodi obligatione præcepti, tu vero expressè dicas, *Nolo parere*, dubitari posset an pecces, incurrasque, in reservatum, & ratio dubitandi esset, quia contra nullum præceptum Obedientiæ tunc operaberis.

33. Nihilominus omnes nostri Doctores passim docent, te regulariter peccare, quia, ut est apud omnes certum, non solum peccatur peccato Inobedienciæ, quando quis transgreditur præceptum Superioris prædicto modo latum, verum etiam, quando quis graviter contemnit ipsam Superiorem, ut Superior est, vel ipse munus, vel etiam ipsam rem præceptam, ut relatam ad præcipientem. Cum igitur (*nolo parere*) etiam abstrahendo à præcepto lato in virtute Sanctæ Obedientiæ, sit regulariter magnus contemptus, non est mirum, si afferat culpam mortalem, adeoque hic reservatum.

34. Dixi (*regulariter*) nam si dictum illud (*Nolo parere*) si in iis circumstantiis, in quibus

non appareat externè gravis contemptus (quod licet raro, interdum tamen evenire possit) non possumus negare, tunc, nec mortaliter peccari, nec incurri in reservationem, ut tandem insinuat Delugo. *b*

35. Sed adhuc quæres Primò, Si peccatum est inobedienciæ, non observare, seu non exequi, quod tibi injunctum est in virtute Sanctæ Obedientiæ, estne etiam reservatum?

b Delugo de pen. d. 20. à nu. 48. & in Resp. mor. l. 4. d. 22.

36. Respondeo. In nostra Societate non est reservatum, quia in nostro jure universaliter non reservatur, nisi illa inobediencia expressa, qua, quis dicit, nolle parere. Verum reservari specialiter inobediencia, cui adnexa sit Censura nostrarum Constitutionum, vel Bullarum, vel Decretorum (nam minimè ex vi juris nostri, si Censura aliunde procedat) dixi num. 27.

37. Quæres secundò. Si quis Superiori non jubenti in virtute Obedientiæ dicat similia verba, sed non eadem illa (*Nolo parere*) incidetne in reservatum? dicat v.g. Non possum facere, vel vadat V. R. & hoc aliis imperet, sum occupatus, ne me V. R. conturbet. Superiorem V. R. in hoc non agnosco, &c.

38. Respondeo. Delugo hæc clarè profertur: & denique distinguit, si ex circumstantiis hæc verba eundem sensum faciant, quæ regulariter faciunt illa (*Nolo parere*) cum par sit Superioris contemptus, efficient peccatum mortale, & reservatum, si vero dicantur in circumstantia, & in modo, quæ usque ad veniale mitigent contemptum, lænè non efficient. Si tamen dicat quis: *Nolo facere*, videtur, ait Delugo, idem esse, ac si dicat: *Nolo parere*: Siquidem *Nolle parere*, nihil aliud est, nisi *Nolle facere*, seu *exequi, quod imponitur*. Hoc postremum dictum ego confirmo ex Responsis mox afferendis num. 53. 55. & 56. ubi contemptus fundatur in illo tantum (*Nolo*) quod jam invenitur in illo (*Nolo facere*): Vide etiam num. 57. Ubi subditus excusatur ab incurfu in reservationem, si respondeat, se non facturum. Cujus certè excusationis ratio hæc videtur esse, quia, sic non responderet (*Nolo*)

c Delugo lib. 4. Resp. moral. d. 22. citato.

39. Audivi quemdam asserentem; solum reservari, quando præcisè, & sic natè dicuntur hæc verba: *Nolo parere*, vel *Nolo obedire* (idem enim hæc sonant) non vero, quando

dicuntur

dicuntur verba quomodocumque æquivalentia, quamvis in circumstantiis, in quibus significetur idem, vel etiam major, & quidem peccaminosus contemptus, quia lex reservationis (ajebat) quæ est odiosa, unde non extendenda ad similia, solum prædicta verba habet. Sed profectò hic nimis ad litteram (littera autem occidit) videtur esse locutus.

40. Quæres Tertio. Nomine Superioris, veniunt in hac reservatione Minister? Respondeo, Venire maxime, & ita expressè statuunt nostra Decreta, atque id, etiam respectu Professorum; voluit etiam Societas, ut in hoc Minister esset veluti persona Rectoris; non venire autem Subministrum, ne respectu quidem Fratrum Coadjutorum notabitur infra num. 58.

41. Quæres Quarto. Si quis Internuncio, quo Superior aliquid (sine obligatione præcepti) jubet, dicat, absente dicto Superiore, Nolo parere, committeretne peccatum reservatum?

42. Respondeo. Si dicat Internuncio, ut amico, non committet, quia non apparet tunc contemptus ullus Superioris. Multo minus, si secum ipse solus mente, vel etiam verbis, nullo audiente dicat, *Nolo hoc facere, vel: Nolo parere.* At si dicat Internuncio, ut Internuncio, seu, ut loquenti vice Superioris, Delugo b distinguit, docerque regulariter esse reservatum, quia sic, ut plurimum est gravis contemptus Superioris, aliquando tamen non esse, quia aliquid contra Superiorem dicere, ipso absente, diminuit de contemptu, sicuti diminuitur injuria, quam detrahens facit alteri absenti, cum, contra, crescat, si per contumeliam irrogetur præsentem.

43. Ego verò potius regulam in contrarium constituerem, ut regulariter non sit reservatum, quia frequentissimè absentia Superioris mirum quantum diminuit contemptum, esto aliquando, tantus esse possit ex circumstantiis, & modo loquendi contemptus, ut censendus sit omnino gravis.

44. Hactenus à me allata ita Societatis, vel R. P. N. Generalis judicio submissa volo, ut liberè ipsi ea corrigant, expungant, in verso stylo omnino deleant.

Sed pro coronide subscribamus, hic denique nonnullas Responiones Peritorum instituti nostræ Societatis pertinentes ad casus reservatos; hoc enim pacto non parum illu-

c In manus. quod apud me habeo.

strabuntur multa, quæ in præcedentibus, dicta sunt.

CASUS RESERVATI IN GENERE.

45. Casus, cuius signa externa, ita sunt indifferencia, ut possint in bonam, & in malam partem accipi, non erit reservatus.

46. Merè scrupulosi ad tollendos scrupulos, si opus sit, potest facultas generalis concedi, ut à certo aliquo casu, perpetuo, absolvantur. Nam casus dubii, vel qui scrupulosi tales videntur, non reservantur.

CASUS RESERVATI in particulari.

Contra Paupertatem.

47. Eum, qui tantum foris prandium sumeret sine venia Superioris, uti pœna sine dubio subjicerem, ita reservatione Absolutionis n. n. obligarem.

Contra Castitatem.

48. Ut peccatum contra votum Castitatis censetur ita prodire in actum externum, ut sit reservatum, necesse est, italem actum esse, qui ex se non sit indifferens, qui scilicet in bonam, & malam partem accipi possit: uti est aspectus: sed debet habere malitiam exteriorem, qua sit index interne male voluntatis.

49. Non videtur casus reservatus, si quis ex contactu manus alterius, qui ex se turpis non est, peccet mortaliter delectatione morosa, modo illa delectatio non prodeat in actum exteriorem: si vero ex illo contactu, vel solo aspectu sequatur voluntaria pollutio, est casus reservatus ratione hujus pollutionis, qua est peccatum contra Castitatem in actum externum, non ratione illius aspectus, aut contactus. Quidquid in oppositum dicat, nonnemo apud Dianam p. 4. tr. 4. Res. 61. qui etiam citat Suarium pro nostra Decisione.

50. Hinc etiam non censetur reservatus aspectus, etiam animo libidinoso factus, nisi talis sit, qui spectatus omnibus circumstantiis, non sit indifferens amplius.

51. Aspectus, Locutio, Lectio cum delectatione interna mortaliter mala, tunc solè censentur reservata, quando actio externa, ex se indicat mali-

111111

siam actus interni, nec manet amplius, ut, tam in bonam, quam in malam partem accipi possit. Quando vero actio externa in individuo sit talis, vel non sit, spectat ad Theologos judicare.

Contra Obedientiam.

52. Casus reservatus est deliberata inobedientia expressa verbis [Nolo facere.]

53. Tametsi Constitutiones, & Regula non obligent sub mortali, nisi ad sit Præceptum, est tamen casus reservatus inobedientia, si quis dicat Ministro [Nolo facere] licet nullum sit præceptum, quod, ex vi voti, ac Obedientia, obligamur, etiam secluso præcepto, ne Superiorem, vel Obedientiam contemnamus, quod in proposito accidit. Et licet Minister non possit imperare in virtute Obedientia, tamen contemptus superioris est grave peccatum, quod involvitur in verbo [Nolo.]

54. Et complectitur etiam Sacerdotes, licet Decretum quartum Congreg. septima tantum meminerit Fratrum, & c. 2. Ord. Gen. tantum Coadjutorum.

^aVide supra 31. 55. Casus reservatus est dicere [Nolo facere] etiam in materia a levi, quia hic peccatum attenditur, non tam ex gravitate materia, quam contemptu, qui involvitur in verbo [Nolo.]

56. Qui Rectori, seu Regenti Convictorii, aut Residentia Superiori respondet [Nolo], incurrit in casum reservatum.

57. Quamvis graviter peccet, qui jubenti Superiori dicit se non facturum, non videtur tamen incidere in casum reservatum, cum non clare dicat [Nolo parere] qui solus intelligitur expressè reservatus. c. 2. Ord. Gen. §. 18.

58. Qui noluit parere Subministro, non incidit in casum reservatum, licet sit Superior fratri.

Detraçtio.

59. In sexto casu, ubi reservatur Detraçtio fama, bonæque estimationis aliorum, verbum hoc, [aliorum] complectitur, tam nostros, quam alios quoscumque.

60. Detraçtio gravis fama, etiam externorum est casus reservatus.

61. Cessavit jam declaratio illa R. P. Claudi de casu mormurationis reservato in dubio, atque adeo idem iudicandum est àinceps de ejusmodi, quod de aliis communiter reservatis.

Tamburinus de Sacramentis.

Occultatio impedimenti.

62. Casus reservatus est, si Candidatus in examine reticeat ejusmodi habitus pravorum suos, ex quorum reticentia grave incommodum oriri possit Societati, sic enim locus examinis C. B. lit. A videtur explicandus. C. 5. Ord. Gen. casu 7.

Aperitio litterarum.

63. Aperitio litterarum ad solum Superiorem scriptarum, tunc erit casus reservatus, quando aperitio illarum erit peccatum mortale, nam pendet à circumstantiis.

Falsificatio Sigilli.

64. Nomine Officialium, per quorum Sigilli falsificationem incurritur casus reservatus ex Decreto Clem. VIII. intelligitur esset, qui vatione Officii habent proprium Sigillum in Ordine, ut præter Superiores Societatis, sunt Assistentes, Secret. Provinc. Gen. Admonitor.

Machinatio in Superiores, & Seminatio discordiarum.

65. Prohibetur doceri à nostris hac propositio. b Nonnulla peccata, qua reservantur in Societate, b In ordine, ut Machinatio in Superiores, seminatio discordiarum, & similia, licet attingant gravitatem stud. sup. peccati mortalis, non sunt reservata, nisi sequatur effectus. ^{jurib. p. pos. 22.}

CAPUT VIII.

De Absolutione, à reservatis ex Jure Ordinario.

1. **N**onnulla per occasionem de hac Absolutione tetigimus in Superioribus, nunc in proprio loco plura sunt superaddenda. Cum autem ea possit impendi Jure Ordinario, id est, ab habente ordinariam potestatem absolvendi reservata, & jure Delegato, id est, ab habente Delegationem; in hoc capite de illa, deinde in sequentibus Capitibus de hac breviter differemus.

§. I.

Quis possit absolvere à peccatis, vel Excommunicationibus reservatis Jure Ordinario.

1. Potest primò is, qui reservavit, seu is, cui facta est reservatio, v.g. Capitulum Generale reservat peccata Provinciali, vel Superiori locali; tunc Provincialis, vel Superior localis pro tempore existentes, seu successores in officio, possunt jure suo directè absolvere. Item Episcopus reservat aliqua peccata: poterit ergo Episcopus ipse, ut item successor in Episcopatu ea directè jure suo absolvere.

2. Potest Secundò, Superior horum. Quare in Religionibus poterit Generalis, & Provincialis absolvere casus reservatos Superiori locali, sicuti à casibus in aliqua Dicecesi reservatis Episcopo, poterit tum Papa absolvere, tum Legatus à latere ejus Provinciae, ut notat Gavantus, a & Averfa b Limitat tamen ibidem Gavantus, ne Legatus possit absolvere à Censuris per sententiam legati.

a Gavant. in suo manuali v. legatus. b Averf. q. 17. de poen. sect. 4

3. Potest Tertio, Inferior, cujus dignitati Superior perpetuo concessit, ut possit absolvere à reservatis. Ejusmodi est Episcopus, cujus dignitati concessit Tridentinum, ut is absolvere possit ab omnibus Pontificiis casibus occultis, de qua re infra: tunc enim Episcopus jure Ordinario absolvit. Ejusmodi etiam sunt Prælati Regularium, quorum officio Pontifex Summus concessit potestatem absolvendi suos subditos à casibus Pontificiis, modo superius indicato.

De Pœnitentiario Ecclesiæ Cathedralis breviter, & absolute nega, ei, si ve ex jure, si ve ex consuetudine, concessum esse, posse absolvere à reservatis sine sui Episcopi speciali commissione: quod latè contra nonnullos

c Diana p. profequitur Diana. e 9. tr. 8. ref. 11. d. ref. 12.

4. De Vicariis Episcoporum dicam mox cap. 10. §. unico, numero 9. De Vicariis autem Prælatorum Regularium, an scilicet Superiores, an Ministri, an cæteri similes, vel Vice-Priores, Vice-Rectores, &c. saltem, quando abest horum Superior hac eadem potestate ordinaria gaudeant? Pendet ex cognitione potestatis, quam prædictis conceditur in Re-

ligione quaque sua. Lege Quintanadvennas, & aliosque.

d Quintanadv. tr. de poen. sing. 13. à nu. 1. Pelliz. tr. 1. c. 2. à nu. 519.

5. Profectò in mea, Ministro nulla conceditur, in hoc, potestas, ut in sequentibus Responsis dixerunt Peritiores instituti Soc. JESU supra citati. e

I. Absente Rectore non habet Minister facultatem absolvendi à reservatis, nisi ei specialiter concessum sit, quod non expedit fieri maxime si ad paucos dies dumtaxat absit: potest enim quis poen. d. 19. confiteri Ordinario cum onere persistendi Superiori. Quomodo id intelligatur vide omnino infra.

6. II. Minister non potest, absente Rectore dare facultatem absolvendi à reservatis, nisi hoc etiam, præter curam domus, quam ipsi concedit, cetera officium, specialiter commissum sit à Rectore ab-

c. 2. à nu. 519. Delugo de poen. d. 19. num. 16. f. Imper. h. casib. v. g. p. 1. d. 1. q. 2. c. 2. c. in manu scripto, quod apud me habeo. Infra. 12. §. 3. 11.

7. III. Minister non potest dubitare Confessarium, nec dare facultatem absolvendi à reservatis, nec se ipse absolvere.

8. IV. Si tamen relinquatur cum titulo, ac præsertim potestate Rectoris, videtur habere istam potestatem.

9. Denique Prælatio Compendii Privilegiorum loquitur de Vice- Rectoribus Ordinariis (non de Ministro ad breve tempus pro Rectore relicto) qui administrant cum plena potestate, & sunt verè Superiores.

apud me habeo. Infra. 12. §. 3. 11. 11. d. D. 3. 11. fol. e. B. pote. p. 1. 4. n.

10. Verum ad ea, à quibus discesseram, redeamus. Quod diximus de peccatis, dic proportionaliter de Excommunicatione reservata: ea enim per se loquendo, & communiter ex jure Ordinario, de quo loquimur, potest Primò, absolvi ab ipso reservante, seu ab ejus successore in officio, & ab eo, cui Excommunicatio reservatur. Secundò, à Superiore illorum. Tertio, à Delegato perpetuo, &c.

11. Dixi autem (per se loquendo) nam per accidens, ratione necessitatis urgentis, possunt, & alii, sed hæc potestas potius est ex jure Delegationis, quam ex jure Ordinario, ut videbimus latè & inferius.

g. Infra. 12. §. 3. h. Lege O. nin. d. 14. de excomm. n. 616. perse-

12. Dixi item (communiter) nam quævis ipse reservans possit ab Excommunicatione, sibi reservata communiter suum subditum absolvere, excipiuntur tamen quatuor casus. Primus, quando quis fuit Excommunicatus per Delegatum Pontificis ad certam causam suspendendam, si non vult parere ejus sententiæ definitæ, & per annum in contumacia

12. §. 3. h. Lege O. nin. d. 14. de excomm. n. 616. perse-

§. II.

An Ordinarii Pralati obligentur, ejusmodi potestatem reservata absolvendi, alteri delegare.

1. **H**ec eadem est quaestio, atque illa, An Superior, Episcopus, v.g. vel Praelatus Regularis, in casu occurrenti teneatur dare licentiam idoneo Confessario petenti authoritate absolvendi ejus subditum nolentem accedere immediate ad Superiorem. Dico (in casu occurrenti) nam, an obligetur, antequam fiat peritio, constituere Confessarium, qui possit universaliter absolvere reservata, non multo ante dictum est.

2. Ad propositam autem quaestionem ex communi sententia universaliter dicendum est, quod de Praelatis Regularibus specialiter nuper indicavimus, quod ex licentia non timeret rationabiliter damnatum poenitentis, qui, ob facilitatem Absolutionis, non emendabitur, nec timeret damnatum boni publici, vel tertii, ut esset gravis infamia communitatis, vel facilitas peccandi in aliis, qui casuum reservatorum legem non curarent, si haec, inquam, non timentur, Superior licentiam denegare non debet, ac denegando mortaliter peccaret: multo magis, si Confessarius testetur poenitentem esse in periculo omittendi omnino Confessionem. Ita Quintanadven. b lege item Castrop. Quando vero aliquod ex his malis timeretur (quod timeri posse rarissimum esse norant passim Doctores, quia hic agimus in foro conscientiae de peccatore, verè, ut supponitur, poenitente) denegabit licentiam sine peccato: Sed addo, etiam in hoc casu, regulariter melius fore, si licentiam concedat, in iungendo aliquam obligationem hujus, vel illius remedium, quo obviari probabiliter possit damnatio, non timeretur, itemque possint occasiones peccandi removeri.

3. Quod si dubium sit, an praedicta pericula adsint, debet omnino licentiam concedere Superior, quia necessitas poenitentis ponendi se in statu gratiae certa est, atque aded praevaleat debet praedicto dubio periculi.

Q 2 4. Quaa-

perleveret: tunc enim non potest ipsemet, qui Excommunicavit, sed Solum Summus Pontifex ita habetur *C. quarenti. a* Secundus, quando Excommunicatio lata ab inferiore confirmatur à Superiore ex perfecta cognitione causae, & ex certa scientia; tunc enim Excommunicatio evadit reservata ipsi Superiori: Ita Coninck. b Tertius, quando Episcopus aliquem Excommunicat, reservatque ejus Excommunicationis absolutionem non sibi, sed Papae; tunc enim solus Summus Pontifex absolvet, Ita Campani, c licet hunc tertium casum neget Diana, d dicens adhuc posse per legitimam appellationem, Metropolitanam. Quartus, quando incendiarii sunt nominati excommunicati, & denunciati ad adeiari, tunc enim ex cap. *Tua nos*, de sententia Donat. de Excommunicatione, a solo Summo Pontifice possunt absolvi.

13. Praedicta potestas, quia quis gaudet jure Ordinario, duos effectus parit in illam habente. Primus est, ut possit eam aliis delegare, id est, habens jurisdictionem Ordinariam, potest eam aliis exercendam committere; Nam propterea rectè Barbosa ex Suario, aliisque, notat Archiepiscopum, dum ipse actu visitat Diocesim sui suffraganei, sicuti potest absolvere subditos praedicti suffraganei per se, ita etiam posse pro illo tempore per alios, quia tunc utitur jurisdictione Ordinaria. Atque hoc, quod dicitur, in hac materia, de qua agimus, verum est etiam, si ejusmodi Ordinarius Sacerdos non sit; ut usu venire solet, quando Praelatus aliquis non est Sacerdos: Is enim, licet non possit per se absolvere, potest tamen illam potestatem Sacerdoti committere.

14. Secundus est, ut inferior praesente Superiore, v.g. Provinciali, praesente Generali, & localis, praesente Provinciali, possit liberè uti tota potestate, quam jure Ordinario habet: si quidem cum uterque sit Ordinarius independentem unus ab altero, suam quisque exerceat jurisdictionem potest, sive immediate absolvendo, sive alteri, ut modo diximus, suam potestatem conferendo.

Quinta
i. tr. de
i. sing.
de nu. 2.
ix. tr. 1.
à nu.
b Coninck.
d. 14. de
excommu.
nu. 656.
c Campan.
in divers.
jur. rubr.
ii. ca. 15.
num. 132.
Donat. de
Excommunicatione, a solo Summo Pontifice possunt absolvi.
lib. 1. con-
trov. con-
tr. 17.
Diana p.
3. tr. 4. re-
sol. 158.
e Barb. de
potest. E-
pisc. p. 1. tit.
4. nu. 48.
h Quintanad-
ven. de
pen. sing.
3. nu. 5.
Castrop.
de pen. p.
15. §. 5. n. 4.

4. Quando Superior Regularis irrationabiliter petitam licentiam pro suo subdito denegat, qua ratione Confessarius pro illa vice adhuc possit poenitentem absolvere, dictum est supra; *a* Quod certe non invenio in Superioribus non Regularibus.

5. Illud autem hic est maximè inculcandum Superioribus, quibuscunque, ne, quando ab ipsis postulatur dicta licentia, interrogationes illas superaddant, quibus petant à Confessario, an in peccatum poenitentis sit talis ratio, an in talibus circumstantiis, an commissum à Laico, an à Sacerdote, an cum complice, vel sine illo, &c. hæc enim, ob periculum prodendi poenitentem, neque ipse exposcere, nec licitè explicare Confessarius potest. Lege Quintana. *b*

6. Denique sciscitabitur à me Confessarius Ordinarius, an ipse obligetur sumere onus poenitentis adeundi Superiorem, ut impetret facultatem absolvendi dictum poenitentem à peccato reservato? Respondeo, Hac de re nos satis egisse libro 3. Methodi & Confessionis.

b Quintana. *na. de poen. sing. 12. n. 9. & sing. 13. nu. 7. c* Lib. 3. *Method. Confess. c. 5. §. 4. nu. pref. 17.*

CAPUT IX.

Agimus in Universum de Absolutione à reservatis Jure Delegationis.

§. I.

Quis possit Jure Delegationis absolvere à reservatis.

1. **V**No verbo, is potest, qui legitime eam Delegationem habet: verum id latiore indiget explanatione.

2. Dixi superius, & nunc suo loco confirmo, non eo ipso, quod, quis deputatur ad Confessiones excipiendas, habere licentiam, seu delegationem absolvendi à reservatis: Immo, si Prælati tibi concessit Approbationem audiendi Confessiones, & absolvendi à reservatis per annum unum, quo elapso, iterum concederet approbationem Confessiones audiendi, non intelligeretur reconcedere potestatem absolvendi à refer-

vatis, ut notat Bordonus. *d* Debet ergo e- *d* Bord. *n* justmodi licentia esse expressa, ita ut, nec *fol. 39. n. 1* satis sit, si Superior tibi facultatem concedat eligendi Confessarium, quem velis, ut definitur Bonifacius & hac de re loquens, *c* Bonifa- *c* Bonifa- quia, inquit, in Generali Concessione *de poen. 6* non veniunt ea, quæ non esset quis verost- *remiss. in* militer concessurus. Lege Suarium, *f* & *f* Suar. *de* Coriolanum, Contra verò, si Prælati *poen. d. 30* tibi concedat posse absolvere reservata, in- *sect. 1. n.* telligitur concedere, posse absolvere, eti- *Et Coriol.* am non reservata, & te approbat ad exci- *de casib.* piendas Confessiones: quia, qui vult con- *reservat.* sequens, vult etiam antecedens, seu id, *art. 9. §. 1.* sine quo aliud esse non potest, ut docet Pelli- *2. ad n. 5.* zarius. *g* *g* Pelliz.

Si autem licentia sit ad certum genus peccati, vel ad certum tempus (ut fit in Bulla Cruciatæ) sub certa forma, vel simili quapiam restrictione, non posse ulterius ad alia peccata, vel ad aliud tempus, &c. extendi, palam est.

3. Licentiam absolvendi reservata concessam ad annum: v. gr. *Die 21. Decembris, 1642. durare usque ad Diem 23. Decembris, sequentis anni 1643.* docet Pellizarius, *h* Pelliz. *c. n. 130.* quia *Dies termini non computatur in terminum*, additque, ita judicasse Doctores recentiores.

Verum penes horum Doctorum sit ejusmodi dicti fides. Nam ceterum hæc, de qua agimus, est collatio jurisdictionis, quæ æquiparatur Donationi. In Donationibus autem non video, quo modo dies termini non computetur in terminum. Si enim mihi domus, seu commodes, seu loces ad annum usum tuæ domus, finitur donatio, seu locatio de momento ad momentum, ita testante ipsa praxi. Hæc mea doctrina latè confirmatur ex *i* Merolla *tom. 2. lib. 2. c. 4. à nu. 629.* iis, quæ adducit Merolla & explicans illud pronunciatum: *Dies termini non computatur in terminum.* Et de traditione jurisdictionis ad absolvendum per Bullam Cruciatæ, ita supponunt communiter Doctores, *h* dicentes, eam durare præcisè, vel à Publicatione ad Publicationem, vel ad annum naturalem, &c. sine additione aliorum duorum dierum, &c.

4. Si delegans dicat: *Do tibi Confessario omnem meam auctoritatem*, non confertur tibi ulla potestas circa reservata, ut notat *i* Coriolanus, *l* quia sub tanta generalitate *l. c.*

non veniunt ea, quæ speciali indigent concessione, qualis est potestas pro reservatis. At si dicat *Do omnes casus, seu concedo, ut ab omnibus casibus possis absolvere*, inclinatur conferri potestatem in reservata idem Coriolanus; id enim videtur significare illud (omnes) si quidem, qui totum dat, nihil excludit: Non ita in formula præcedente, in qua nullo modo facta est mentio, *nec casuum, nec omnium casuum*.

5. Si Pontifex Summus dicat; *Concedo tibi, ut possis absolvere ab omnibus casibus mihi reservatis*, potes absolvere, etiam ab illis, quos Pontifex perpetuo delegavit Episcopis, si enim jam sunt, & remanent Pontificii, ut supra cap. 6. §. 1. dictum est. Si idem Pontifex, propter magnam autoritatem, quam supra Episcopos habet, dicat, *Do tibi potestatem absolvendi casus Episcopo reservatos*, probabile est, te non posse absolvere casus prædictos, quia ii, ut jam dictum est, non sunt reservati Episcopo, sed Pontifici, & solum sunt Episcopo delegati. Verum probabile etiam est, te posse absolvere, quia propter delegationem factam perpetuam Episcopali dignitati, jam possunt dici aliquo tandem modo casus Episcopales, & casus Episcopo reservati, ut item dicam a inferius, posse probabiliter ex vi Bullæ Cruciatæ. Quod si Pontifex dicat, *Concedo tibi potestatem absolvendi ab omnibus casibus, quos potest absolvere Episcopus*, tunc profecto; multo probabilius, poteris absolvere prædictos casus Episcopis perpetuo concessos eos enim jam potest, licet per delegationem; & quidem perpetuam, Episcopus absolvere.

6. Idem dic, si ipse Episcopo dicat, *Do tibi, ut possis absolvere A casibus, & Censuris à quibus ego possum absolvere, vel, à casibus, & Censuris Episcopalis, vel, ab omnibus meis casibus, & Censuris*: potes enim absolvere à prædictis, quia jam ab his potest absolvere Episcopus, & propter jurisdictionem ordinariam, quam in illa habuit à Tridentino, ut diximus, aliquo tandem modo, sunt Episcopales, & Episcopo reservati. Idem erit, si dicat, *à Casibus, & Censuris mihi reservatis*, jam enim ob dictam delegationem, sicuti illi possunt dici aliquo modo Episcopales, ita Episcopo reservati, & sic docet, loquens de abortu scortus animati Bauci b 88 p. 11. 6 in selectis quaestionibus. De hæresi vide li-

mitationem Tridentini sess. 24. cap. 6. de Reformatione.

7. At si dicat idem Episcopus, *Do tibi omnes casus, quos mihi reservatis*; certe non poteris à prædictis, quia illos non sibi reservavit Episcopus, sed Pontifex, licet deinde eos Episcopo concesserit.

8. Si quicumque delegans dicat, *Concedo tibi, ut possis omnes casus reservatos etiam futuros absolvere*, poteris absolvere à futuris, quos reservabit ille idem, qui tibi hoc concessit, non verò, quæ successor ejus reservabit, quia par in parem potestatem non habet, unde non potest ligare manus successoris, ut is non possit reservare, quæ velit, Ita Pellizari. c

9. Si tibi quis concedit absolute omnes casus reservatos, & deinde per aliam formulam strictiorem, concedat limitatè, potes omnes absolute, ut habet ibidem Pellizarius, d quia d Pellizari strictior concessio non est revocatio Prioris ibi. n. 132. concessionis, ergo adhuc remanet. Excipe, nisi strictior contineat aliqua forte verba priorem implicite revocantia.

10. Si Nuntium mittas ad Prælatum, ut det tibi facultatem ad reservata, is autem eodem Nuntio dicat, se concedere: tu valide absolveres, etiam si tibi concessio non fuerit manifestata. Ratio ducitur ex doctrina Sanchez, e e Sanchez docentis, prodesse privilegiato privilegium l. 3. matr. illi concessum, si obtentum est, non motu proprio concedentis sed ad petitionem seu ad instantiam Nuntii, vel Procuratoris, missi à dicto privilegiato, & ipsi Nuntio manifestatum, licet nondum manifestatum ipsi privilegiato: ita ergo in casu nostro; sed de hoc aliquando latius dicemus mox à n. 18.

11. Si dicat Episcopus, vel Prælatus Regularis, *Concedo tibi facultatem absolvendi à casibus reservatis*, non intelligitur ab excommunicationibus; nec, si concedat potestatem absolvendi ab excommunicationibus, intelligitur data potestas in casus reservatos. Ratio est, quia hæc sunt diversæ potestates, & una ab altera non dependet; nam potestas excommunicationis absolvendi, etiam in foro interno tantum, potest concedi cuicumque Clerico in Minoribus: cum potestas absolvendi à casibus solum Sacerdotibus concedi possit. At verò, si Summus Pontifex concedat casus suos alicui, intelligi etiam excommunicationis: sicuti fati diximus f supra, & iterum dicitur g Infra c. 10. nu. 6. infra. g

12. Denique hic superest magis, ac magis declarandum, quomodo interpretanda sint ejusmodi concessionis absolvendi à reservatis. Id quod, ut planius habeas, sequentem titulum præmittamus.

Concessio absolvendi, largè, an strictè interpretanda?

13. Præmittenda hic est resolutio illius celeberrimæ quæstionis, an potestas absolvendi à reservatis sit largè, an strictè interpretanda? Et quidem omnes conveniunt ordinariam potestatem absolvendi à reservatis, quam habent Superiores, de quibus in cap. præcedente diximus, esse interpretandam largè, quia omnis potestas dispensandi in legibus, qualis est etiam potestas absolvendi à reservatis, cum respiciat Communitatem, cui utile est habere, ad quem recurrant subditi, largè est interpretationis; licet ipsa actualis dispensatio, quia vulnerat jus commune. (*Dispensatio enim est concessio, ut non servetur aliqua lex*) debeat strictè interpretari.

14. Quæstio igitur est solum de potestate delegata; utrum scilicet potestas, quam Episcopus mihi dat, ut absolvam poenitentes à reservatis, largè sit interpretanda, an verò strictè.

Distinguunt communiter Doctores asserentes, potestatem prædictam delegatam Confessario; non expressis personis absolvendis, esse largè interpretandam, quia tunc adest prorsus similis ratio boni Communitatis, ut modò dictum est de potestate ordinaria. Castrop. b alios citans. At quando delegata est, expressis personis absolvendis, duplex est sententia; Sanch. e cum aliis distinguit, si facultas dicta absolvendi conceditur Confessario in gratiam ipsius Confessarii, cui Superior vult favere, latè esse interpretandam, si conceditur in gratiam ipsius poenitentis absolvendi, esse interpretandam strictè.

15. Castropalaus d. verò, absolute in utroque casu, potestatem delegatam absolvendi à reservatis, quando exprimentur personæ absolvendæ, esse aut interpretationis strictæ, illud tamen num. 7. notat, potestatem concessam absolvendi à reservatis in Jubilæis, & in Bulla Cruciatæ esse largè interpretandam, quia est data in bonum commune Fidelium, quod dici non potest (ait ipse) de licentia data

à Prælati, quando saltem datur pro aliquo peculiari poenitente. Utraque sententia videtur probabilis.

16. His breviter explicatis, jam patet responsio ad quæstionem in hoc titulo propositam, Concessionem scilicet, de qua loquimur debere interpretari largè, si detur non expressis personis absolvendis; si verò hæc personæ exprimentur strictè, vel largè, juxta duas probabiles sententias, jam dictas.

17. Profectò utilis est hæc doctrina, sed quia in casu hoc de delegatione, ad absolvenda reservata, tota res pendet ab intentione concedentis potestatem, idè à tenore concessionis, à forma petitionis (juxta quam Superior facultatem dare præsumitur) à verbis in contextu dictæ Concessionis appohtis, & similibus, qualitas, & quantitas licentiæ mensuranda est; quæ omnia maximè ex more dicendis, præsertim §. 3. non parum explicabuntur.

Occasione eius, quod dictum est numero 6. querimus universaliter, an ignorans licentiam ipsi datam absolvendi à reservatis, valide absolvat?

18. Figuremus casum in sequentem modum. Ego, sive, quia Bulla Cruciatæ fruor, sive, quia obrinui facultatem à Superiore, ut absolvar à casu reservato, per eum Confessarium, quem elegero, ipsum eligo, & sive dolo, sed ex ignorantia, illi non manifesto ejusmodi potestatem, ipse item, ex pari ignorantia, me bona fide absolvi, inquiri, tumne directè absolutus à prædicto casu reservato?

19. Respondeo, De hac quæstione interrogatus nudius tertius quidam Theologus, dixit, per se loquendo esse absolutum, addiditque hanc esse opinionem Suarii, e & Mellæ. f Ratio, (dicebar) est, quia effectus prædictæ licentiæ Superioris, vel Privilegii nequit impediri per ignorantiam Confessarii, 16. posita enim electione dicti Confessarii, Summus Pontifex, vel Superior censetur electo Sacerdoti Jurisdictionem conferre. Dixit (per se) nam per accidens posset esse invalida confessio, si nimirum poenitens animadverteret Confessarium ignorare suam Jurisdictionem, & tamen procedere ad Absolutionem,

b Castrop. de leg. disp. 4. pu. 11. nu. 2. §. 3. e Sanc. lib. 8. matr. di. 2. n. 6. d Castrop. loci. n. 5.

a Ca
lo e. a
73. §.
2. 6.
b Di
11. T
resol.
c Infr.
8. ma
tr. 6.
tini.
§. 5. n.
e Del
dis. 19
pan. a
17.
f Tan
in Con
mor. d
2. q. 1
g P. B
in expo
Pull. C
2. r. 5. c
f. c. 1. n

nem, tunc enim graviter Confessarius peccaret; & item penitens, cooperando, unde hic non esset dispositus, ad Absolutionem recipiendam.

20. Verum hæc doctrina mihi valde difficilis est. Nam nemo acquirit Jurisdictionem ullam, sive contentiosam, sive voluntariam, nisi illam velit acquirere, seu, nisi illam acceptet: at hic Confessarius electus, cui non manifestatur, ipsum electum fuisse, nondum acceptavit Jurisdictionem: ergo, qua ratione juridicè absolvere sanè fac Episcopum, te elegisse, & approbasse in Confessarium: Si interim, dum tu nullo modo notois ejusmodi electionem, bona fide absolveres aliquè à mortalibus, num valida directè esset Absolutio? non utique, si quidem tu nondum acceptasti Jurisdictionem, & fortasse nunquam acceptatus sis, quia v. g. non vis officium Confessarii exercere.

21. Confirmatur. Quarunt Sanch. aliique apud Castropalaum, a & Dianam b, & nos infra dicemus. c An, si licentiam, assistendi Contractioni Matrimonii datam à Parocho Sacerdos ignoret, validè assistat matrimonio? & Respondent, invalidè assistere, quia eam licentiam, seu Jurisdictionem, nondum habet, donec acceptet, acceptare autem legitime non potest, dum eam datam esse nescit? Esto teneant, si eam per Nuntium petiisset, judicandum fore, jam acceptasse in acceptatione Nuntii, ut etiam nos modò diximus num. 10. Porro ex hac doctrina clarè sequitur, idem esse dicendum in casu nostro: invalidam scilicet fore illam absolutionem de reservatis, dum sepponimus Sacerdotem, nec per se, nec per suum Nuntium jurisdictionem acceptasse.

22. Ad auctoritatem Suarii, & Merollæ dico, eos loqui, quando Privilegium concessum est toti Religioni; tunc enim etiam si hic Religiosus illud nesciat, secundum illud tamen operatur; sed certè, tunc non abest acceptatio; Religiosus, n. eo ipso, quod eam Religionem proficitur, tacitè acceptat omnia ejus privilegia: Et de hoc casu loqui Suarium, d patet ex lectura loci citati ipsius, & ex Delugo e testante, ipsum de hoc loqui.

Hinc nostram sententiam sequitur P. Tanchredi f dicens, hanc esse probabiliorē, significare fortasse volent oppositam esse

probabilem; quod tamen ego significare non possum.

23. P. Bardi g nostram eandem sententiam tenet, in expositione Bullæ Cruciatæ, distinguit tamen, asserens, quod dictum est, intelligi de jurisdictione, non autem de Approbatione, quæ etiam per Tridentinum requiritur in Confessario. Si quis enim haberet (ait) Jurisdictionem, eamque sibi inesse sciret, sed haberet dictam Approbationem Episcopi, quam tamen habere ne sciret, valide absolveret, quia Approbatio est mera testificatio idoneitatis Sacerdotis, ejus cognitio, vel acceptatio nullo jure requiritur ad validitatem actus, cum tamen requiratur cognitio, & acceptatio Jurisdictionis juxta illud juris privilegium, quod afferunt Bartolus, h Sanchez; h Bartol. aliique Ignoranti non acquiritur, seu non prodest in l. Barb. Jurisdictio, quod dictum non invenies de Approbatione. Hanc disparitatem inter Jurisdictionem, & Approbationem impugnat P. i Sanch. Mendo k dicens, etiam Approbationem debere esse Confessario notam; quia, etiam ipsa pertinet ad Jurisdictionem; Id quod certè tenendum est, & omnino consulendum in practica.

§. II.

An, per licentiam, concessam absolventi à reservatis, validè ea peccata absoluantur, quæ fuerunt commissa in confidentiam licentia concedenda?

1. Respondeo, Absolvi. Ita Sanctarellus, l Bolsius, m & passim. Ratio est; quia l Sanctarellus confidentia non tollit potestatem, quæ datur à Jubilæo, sive à Bulla Cruciatæ, sive 8. du. 10. à Prælati. Excipe, nisi expressè contrarium in Bulla Compositionis exprimitur, non concedi beneficium Compositionis usurpanti bona incerta ex Confidentia, seu Spe dictæ Compositionis; Ideò tunc Bulla rapiendi dicta incerta bona ex dicta Confidentia non suffragabitur, Atque hinc ducitur Confirmatio nostræ Responsionis; Si enim, quando volunt Superiores id negare, expressè negant, signum satis probabile est, quod si expressè non negent, concedant,

§. III. De

§. III.

De peccatis reservatis post licentiam absolutionis commissis.

I. Si poenitens post impetratam licentiam, ut absolvatur à reservatis, nulla alia nova reservata committat, potest per illam licentiam absolvi, etiam post plures annos, etiam si mortuus sit, vel amotus ab officio Superiori, qui illam concessit. *Quintanadu. a & Delugo. b* Ratio ducitur ex illa communi sententia, quod, quando est gratia facta, quales solent esse ejusmodi licentiæ, sine limitatione alicuj poenitenti, concessæ, non expirant morte concedentis. sed ex se sunt perpetuæ, dum positivè non revocantur, ut habet Sanch. *c* & nos infra *d* dicemus. De licentia autem loquor, quæ non est addicta tempori: Nam licentia concessa in Bulla Cruciatæ, cum sit addicta uni anno in eo uno anno illa dumtaxat tibi proderit.

a *Quintã. de poen. singul. 11. n. 9.*
b *Delugo de poenit. disp. 20. n. 125.*
c *Sanch. l. 8. matr. dis. 28. n. 85.*
d *In f. lib. de matr. tr. 2. c. 5.*

2. At, si poenitens nova peccata reservata committat post licentiam impetratam, debet quæstio resolvi, perpensa concedentis intentione, perpensisque verbis Superioris, & modo concessionis.

3. Omisissis autem aliis sententiis, fuse relatis à Delugo, *e* dico cum eodem, debere distingui duos modos, sub quibus dari solet hujusmodi licentia à Superioribus, de qua hic loquimur. Primò, quando, sive Confessario, ut absolvat, sive poenitenti, ut absolvatur, datur licentia ad Absolutionem talis, vel talis peccati, & tunc aio, non extendi eam concessionem ad commissis post datam licentiam. Manifesta est ratio: quia in hac forma concessionis se Superior restringit ad tale, vel tale peccatum.

4. Hinc Primò, si petas, sic. *Volo absolvi à quodam peccato reservato, vel Confessarius petat: Volo absolvi quemdam à peccato reservato, & annuat Superior, non poteris absolvi, vel absolvere à peccato reservato commissis post dictam concessionem, neque à commissis post tuam petitionem, seu postquam mandasti Confessario, ut eam licentiam peteret.* Ratio est, quia concessio intelligitur facta juxta petitionem; petitiõ autem, & mandatum fuerunt de tali quodam peccato.

5. Hinc secundò, quando ejusmodi licen-

tia conceduntur per sacram Poenitentiarie, & petitiõ fuit facta pro aliquibus peccatis, concessio autem fiat cum illa clausula, *Super præmissis, seu à præmissis*, non conceditur licentia absolvendi à peccatis reservatis commissis post licentiam impetratam, vel postulatam, quia hæc non fuerunt Pontifici enarrata, ipse autem concedit super præmissis, id est, super enarratis, Neque obstat, quod, ex vi Bullæ Cruciatæ, possint absolvi peccata reservata commissis, etiam post sumptam Bullam; quamvis commissis ex ejusdem Bullæ confidentia, ut modo §. 2. statuimus, non obstat, inquam, quia, in hac potestate absolvendi à reservatis, nullam restrictionem Bullæ tenor apponit, apponit in nostro casu.

6. Sed accedamus jam ad secundum modum. Quando enim licentia sine mentione implicita, vel explicita talis peccati concessa est, sive poenitenti, ut absolvatur, sive Confessario, ut absolvat, etiam si addatur (pro hac vice) videretur posse ille absolvi, & hic absolvere à reservatis commissis post ejusmodi licentiæ concessionem, immò, & post ejusmodi concessionis acceptationem, dummodo peccatum reservatum iteratum fuerit ante collatam absolutionem Ratio potest esse, quia, hæc formula concessionis non se arctat ad sola commissis, sensus enim est, una vice, illum à reservatis absolvas? At jam ille sic, una vice, absolvitur. Unus tamen scopulus est hic maxime declinandus, scilicet ne in longum tempus differatur Confessio, de qua re mox num. 10. Dixi autem (*videtur*) nam praxis hujus doctrinæ semper mihi scrupulosa visa est.

7. Hinc prudenter se gerat Confessarius petens à Superiore, vel à poenitentiario ejusmodi licentias, & ne illas postulet eo modo, quo dictum est *n. 4. & 5.* Immo, neque hoc modo dicto *num. 6.* ne scilicet scrupulis subjaceat concessio, sed pro omnibus commissis reservatis, quæ tempore Confessionis invenerit.

8. Dices. Ex hac posteriore parte sequuntur duo absurda. Alterum, dari ansam huic poenitenti, ut committat ante absolutionem alia reservata, quia jam est securus de eorum omnium absolutione. Alterum; posse differre diu Confessionem, & interim multa reservata eadem spe confidenter admittere.

9. Re-

9. Respondeo, ad Primum, id per accidens esse. Et sanè sicuti simile quid potest occurrere accipienti Bullam Cruciatæ, vel aliud Jubilæum, & tamen id non judicatur absurdum, quia judicatur majus bonum, quod subditus liberetur à suis peccatis, & non abeat in dilperationem, quam quod permissio hæc sit occasio per accidens peccandi. Ita in casu nostro, &c.

10. Ad secundum dico. Cum illa verba sub tempore præsentis dicta (*Do licentiam pro hac vice*) sint accipienda morali modo, semper per illa intelligitur decerni tempus competens, & rationale ad ejusmodi absolutionem impertiendam, nõ verò quodcumque: unde, quia tota hæc res dependet, ut dixi, ab intentione concedentis illud (*Do tibi licentiam pro hac vice*) moraliter acceptum, & juxta mentem rationabilem dantis intellectum, videtur significare dari licentiam pro quocumque etiam longissimo tempore, si nova reservata non admittas; quia ex una parte, ut dictum est n. 1. est gratia facta, & ex alia non est ratio, unde dici possit, gratiam illam fuisse in hoc casu coarctatam ad tempus: at verò si nova admittas, intelligendum est, dari licentiam pro tempore præsentis, vel qui præsentis, prudentis judicio, omnibus circumstantiis expensis, æqui polleat, quia, sic præsumitur esse rationabilis voluntas licentiam ejusmodi concedentis, ut dictum est.

11. An petens à Superiore licentiam, ut absolvat à reservato, intelligatur, posse etiam ipse petens absolvi? Negativè responderet pro nostris ex Societ. Delugo, & pro aliis, expendi debere usum Religionis, &c. Lege ipsum.

§. IV.

An peccata oblita in Confessione valida, remaneant reservata?

1. **T**ertius, tribus v. g. peccatis reservatis infectus, confiteretur sine fraude duo, oblitus nimirum unius, absolutionemque à potente absolvere reservata, recipit: Inquit, An hoc unum remaneat reservatum, at ut Tertius pro illius, absolutione confugere debeat ad Superiorem, seu potentem absolvere reservata, an satis sit eam petere à quocumque communi Confessario?

2. Triplex est sententia, Prima Suarii, & Tamburinus de Sacramentis.

docentis reservationem ejusmodi casus oblitum cessare, non quidem semper, sed solum, quando pœnitens accedit ad Superiorem modo quodam extraordinario, hoc est, in ea circumstantia, in qua appareat expressè, vel tacitè peti ab ipso absolutionem reservatorum, ut si subditus tempore Jubilæi accedat ad deponenda peccata apud Superiorem; non autem cessare, quando accedit ad eundem, more ordinario, pro Confessionibus quotidianis; & solutis. Ratio est, inquit, quia in posteriore hoc modo nulla implicita voluntas est tollendi reservationem; adest verò, saltem tacitè, in priore; siquidem tunc Superior vult, ut pœnitens fruatur omni privilegio Jubilæi.

3. Secunda, est Vasquez & docentis, cessare quidem reservationem prædictam, quando pœnitenti concessa est facultas eligendi Confessarium, per quem possit à reservatis absolvi, perinde, ac accidit, quando pœnitens suscipit Bullam Cruciatæ, vel Jubilæum, non verò, quando ipse pœnitens recurrit ad Superiorem, ut apud ipsum Confessionem exhibeat. Ratio est, inquit, quia, in priori casu præsumitur Superior per Bullam, vel Privilegium concedere, quantum potest, atque adeo, præsumitur tollere reservationem casus quamvis oblitum: at in posteriore non præsumitur, quia illud peccatum oblitum non venit in judicium nec pro illo pœnitens accipit à Superiore remedia sui peccati, qui videtur finis reservationis, & ex alia parte tunc Superior non exercet suam potestatem tollendi reservationem.

4. Tertia sententia est Joannis Delugo à d. Delugo Castrop. & aliorumque plurium, dicentium, dis. 20. sec. semper tolli reservationem, modo bona fide, 7. de pœn. ut dictum est, illud peccatum sine culpa raturatur: Sicuti per eundem, immo, etiam, per deinceps. Suarium, & Vasquez, tollitur Censura, seu excommunicatio reservata ab eo, qui, illa inde culpabiliter oblitus, absolvitur à Superiore legitimo per absolutionem à Censuris generalibus adralem. Ratio hujus tertie sententie est, quia postposito, quod, is, qui tunc absolvit, habeat potestatem absolvendi à reservatis, præsumitur velle absolvere, seu remittere, quantum potest, & quantum item potest prodesse pœnitenti. Cum ergo possit reservationem tollere, non est, cur non tollat.

5. Dico (*Quantum potest*) nam, ut modo dixi-

R

dixi-

a Delugo de pœn. disp. 20. num. 119.

b Suar. de pœn. disp. 31. se. 4. a num. 12.

diximus, remanet in hoc poenitente obligatio consentienti directè apud legitimum ordinarium Confessarium hoc peccatum, sicuti alia peccata mortalia non reservata, & nondum confessà; hæc enim obligatio, cum sit à Christo Domino inducta, non potest tolli ab illo, qui solum, absolvit illud peccatum indirectè, & Superior nunc, solum, abstulit reservationem, quam auferre poterat, non verò directè absolvit peccatum, quod sibi non fuit expositum. Hæc sententia cæteris videtur probabilior, atque ex ejus ratione facile fundamentis duarum præcedentium responderi potest.

6. Inquires. Cuiam Confessario est deinde aperiendum ejusmodi peccatum oblitum? certum enim est, ut diximus, debere subdilatavibus, ut directè absolvatur. Respondeo. Non necessario opus erit illud aperire Superiori, vel ejus Delegato potenti absolvere à reservatis; quia jam reservatio est ablata, ut dictum est: sed satis erit, si subdatur Confessario communi approbato, valenti absolvere à mortalibus, nam non sufficit, si subdatur Sacerdoti simplici, hic enim non habet potestatem absolvendi directè mortalia, sed solum

a Delug. l. c. n. 88. b Cess. lib. 2. c. 10. §. 3. num. Met. Con. 55. ff. de. *An enarrata in Confessione invalida remanent, reservata. Quid de oblitis in eadem?*

§. V.

An enarrata in Confessione invalida remanent, reservata. Quid de oblitis in eadem?

1. Dico Primò. Si Confessio fuit invalida, quia dolosè tacuisti, vel peccatum aliquod reservatum, vel aliquid mortale, non reservatum, non cessabit ejus reservatio, ut docet ibidem Delugo e quidquid benignius, videatur Concedere Castropal. d Ratio est, quia præsumi, nec debet, nec potest, Superiorem velle tollere reservationem ab eo, qui sic fraudulenter se gerit.

2. Dico secundò, cum eodem num. 102. Si Confessio fuit invalida ob alia capita, ob defectum v. g. doloris, seu propositi, valde probabile est, tolli reservationem illorum peccatorum, quæ confessus es apud potentem absolvere à reservatis. Ratio est, quia licet ab illorum reatu absolutus non fueris propter

Confessionem invalidam, tamen jam te Superiori præsentasti, ab eo poenitentiam, & medicinam de ejusmodi reservatis recepturus, ergo non est, cur reservatio auferenda non sit. Notat verò ibidem rectè ex Vasq. Delugo. te debere observare, quæ opposita tibi fuere in illa Confessione, quamvis invalida, quia sub onere illa præstandi, videtur Superior eam reservationem abulisse.

3. Atque id verum est, etiam, quando ejusmodi Confessio facta invalidè fuit apud Delegatum, v. gr. apud Confessarium electum per Bullam Cruciatæ, vel apud Confessarium à Prælato tibi concessum, ad Absolutionem peccati tui reservati. Nam licet ii Delegati non habeant potestatem absolvendi, nisi in Sacramento Poenitentiae, quod in hoc casu supponitur invalidum, tamen ex usu, & benignitate Ecclesiae, ipse Superior intelligitur tollere reservationem illam, quoties poenitens se præsentat Delegato legitime constituto ab eodem Superiore, Ita Trullench. e aliique.

4. Si in Jubilæo simile quid occurrat, ex alio capite potest evenire, ut in casu, de quo loquimur, non tollatur reservatio, quia nimirum ex vera sententia in Jubilæo requiritur Confessio valida, saltem, quando quis peccatis mortalibus aggravatur: Si ergo Confessio tunc est invalida, tu non lucraberis Jubilæum, & consequenter, nec Jubilæi beneficiis, (inter quæ est ablatio reservationis,) frui poteris.

5. Comitulus, f& Henriq. g tolli etiam in Jubilæo, prædictam reservationem putant; quibus non assentior, quia etiam, si probabile sit, Confessionem non requiri ad Jubilæum acquirendum, in eo, qui non habet mortalia, at in eo, qui iis laborat, requiri omnino, nec sufficere contritionem, puto cum Delugo. h

6. Dico tertio. Difficile mihi est, decernere, an etiam reservatio peccati bona fide oblitæ, atque adeò quod quis non confessus est, tollatur in his Confessionibus invalidis ex proximè dictis capitibus. Nam, ex una parte, is non accepit Poenitentiam, vel remedia à potente illum absolvere, ut fuit in casu n. 2. quia non enarravit illud peccatum reservatum, cujus per inadvertentiam oblitus est, ergo non poterit gaudere benignitate dicta n. 2. At, ex alia parte, ipse jam se præsentavit Superiori, vel ejus Delegato, paratus illud peccatum

tum

2 Delugo de pœnit. disp. 20. num. 106.

um enarrare, si oblitus non fuisset; ergo non videtur priuandus dicta benignitate Ecclesiæ, qua reservatio peccatorum obliuorum tollatur, & ita tenet Delugo. a Verum ego hæreo, quia esse paratum, non videtur esse ad hoc sufficiens. Decernant sapientes.

§. VI.

An cum quis absolvitur, remaneat absolutus ab excommunicationibus oblitis.

1. HActenus egimus de peccatis oblitis, nunc breviter de oblitis excommunicationibus dicamus: An scilicet, quando Confessor præmittit Absolutionem à Censuris per illa, vel similia verba, *Absolvo te ab omni excommunicatione, in quantum possum, & indiges*, subiungitque Absolutionem à peccatis, an, inquam, per prædictam absolutionem deleatur excommunicatio, qua pœnitens erat irretitus, sed ejus immemor, Confessario nequaquam aperuit.

b Lib. 2. Meth. Cōf. c. 14. §. 3. an. 55.

Respondeo, ut alibi b dixi, posito, quod Confessarius habuerit potestatem, seu Jurisdictionem ad ejusmodi excommunicationem auferendam, deleri; unde postea pœnitens illius recordatus, illius Absolutione non indigebit. Ratio est, quia Confessor semper habet; habereque debet intentionem simpliciter absolutam absolvendi, quantum licitè potest; servandique partes omnes officii sui, quas non seruet, si absolvere intenderet à peccatis, & non à Censuris. Id quod propter eandem rationem est verum, non solum in Confessario ordinario, sed etiam in Delegato, ut notat Coninck. c

c Coninck. disp. 8. de pœn. d. 12. num. 94. Castrop. de pœn. p. 15. §. 6. n. 5.

Si Confessarius careat jurisdictione ad absolvendam eam excommunicationem oblitam, illam non deleri, nimis est manifestum. Quare, quando ea in mentem revocabitur, legitimo Superiore indigebit.

2. Dixi (quantum licitè potest) quare, si in privilegio, seu in Jubilæo esset forma, ne possit licitè quis absolvi, nisi aliqua condicione adimpleta v. gr. nisi satisfacta parte, non censeretur Confessor per illud *Absolvo te ab omni excommunicatione*, absolvere, si parti minimè sit satisfactum, ut rectè notat Delugo. d Ratio est, quia, ut dictum est, Confessor solum habet, habereque præsumitur intentionem

absolvendi quos, & quantum validè, & licitè potest.

3. Petes, si Confessor absolvere potens, absolvat à peccatis, dicendo *Absolvo te à peccatis tuis*, nulla præmissa formula Absolutionis à Censura, ut usu venire solet in brevibus Confessionibus, & non raro in articulo mortis, remanebitne ignarus suæ Censuræ; immo, & conscius, si tamen propter imminentem mortem loqui non potest, remanebitne; inquam, absolutus ab illa, quam is Confessarius potest absolvere?

5. Respondeo, Remansurum, ut docet Suarez. e Ratio est, quia in illo, *Absolvo te à peccatis*, involuitur Absolutio à quocumque vinculo nato ex peccatis, atque adeò à Censuris: cum igitur ejusmodi Confessor supponatur, velle licitè fungi suo munere, supponetur etiam ab eo Censuræ vinculo Pœnitentem absolvere; multoque magis id erit in articulo mortis, si tunc expressè absolvens intendat per illa verba sola, *Absolvo te à peccatis*, absolvere etiam à Censuris. Ad majorem autem certitudinem, sic absolvat, *Absolvo te omnibus Censuris, & peccatis*, quia certum est, illud, *Ego te absolvo*, sufficere ad Absolutionem peccatorum, quod non est ita certum, licet sit probabilissimum, sufficere etiam ad Absolutionem Censurarum.

e Suar. de cens. dis. 10. sc. 3. n. 9.

§. VII.

Casus reservatos, qua ratione possit quis fateri Superiori, vel Inferiori Delegato.

1. Quandoquidem pluries firmatum jam est supra posse Superiorem, vel inmediate per se, vel per suum Delegatum casus reservatos absolvere, quæret aliquis, an, qui habet casus reservatos, possit hos solos fateri Superiori potestatem habendi illos absolvendi, & ab ipso absolvi, ac pro cæteris remitti ad inferiorem, vel contra fateri solos non reservatos inferiori, qui absolvat, remittatque pro cæteris reservatis ad Superiorem.

2. Dico f absolutè id fieri non posse. f *Vt id.* Ratio est, quia esset dimidiare Confessionem dixi lib. 2. sine necessitate. Quare in hisce eventibus, Meth. Cōf. vel Superior audiat omnia, & absolvat, vel c. 10. §. 1. audiens reservata, extra Confessionem, tol n. 27. lat reservationem, seu mittat ad inferior-

R 2 rem,

a *Coninck*
disp. 8. de
pen. dub.
13. n. 100.
b *Præp. de*
Confes. q.
1. dub. 9.
c *Cajetan.*
in summa
V. Confess.
10. 10.

rem, cui conferat potestatem absolvendi à reservatis. Si verò sit inferior; mittat pœnitentem ad Superiorem, vel ipse adeat, impetretque potestatem; & demum ritè absolvat. Ita Coninck. a Præpositus, b aliique passim; quidquid dicat Cajetanus, c qui ait, contrariam esse Romanæ Curie consuetudinem, in qua discutienda, inquit, non oportet nimium sapere, quidquid inquam, dicat. Nam consuetudo illa solum est, quoad tollendas Censuras, & reservationem, non verò, quoad absolvendum sacramentaliter.

3. Dixi autem (*absolutè*) nam, si aliqua necessitas urgeret, posset, ut si v. gr. pœnitens non posset adire inferiorem, sed solum Superiorem, qui tamen Superior propter aliquod grave impedimentum, v. g. articulum mortis, non posset omnia peccata audire, &c.

CAPUT X.

Agimus de Absolutione reservatorum
Jure Delegationis in particulari.

1. **H**is in universum explicatis, exposcit ordo, & facultas doctrinæ, ut de Delegationibus in particulari differamus.

Et quidem, si reservans, seu Superior concedat facultatem alicui v. g. Confessario ad absolvendum hunc peculiarem pœnitentem, seu excommunicatum, dicitur is Confessarius habere specialem delegationem. Huc reducere libet facultatem, concedi solitam à Pontifice in Jubilæis secundum varios, modò amplos, modò limitatos eorum tenores. Si verò prædictus Superior det facultatem generalem, circa casus, vel excommunicationes reservatas, dicitur is Confessarius habere delegationem universalem.

2. Porro de speciali Delegatione certa regula dari non potest, nisi ea, ut servantur illa, quæ talis delegationis tenor præscribit. At generales Delegationes, de quibus certa dari doctrina potest, quatuor hodie inveniuntur.

Prima, in Tridentino, quod concedit Episcopis potestatem absolvendi omnes casus occultos.

Secunda, In privilegiis, concessis à Pontifice Regularibus.

Tertia, In eodem Tridentino, quod confirmat consuetudinem Ecclesiæ, qua quilibet Sacerdos in casu articuli mortis, modo jam explicando, absolvit ab omnibus casibus, & excommunicationibus.

Quarta, In Bulla Cruciatæ.

De his igitur nostrum erit hic breviter differere; In hoc capite de prima dicam; deinde, in suis distinctis capitibus, de cæteris.

§. Unicus.

De Delegatione concessa Episcopis à Tridentino circa casus, excommunicationesque reservatas, & occultas.

1. **T** Tridentini d' verba sunt hujusmodi. *Liceat Episcopis, &c. in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis delinquentes quoscumque sibi subditos, in Dicecesibus suis, per seipsos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum in foro Conscientiæ, gratis absolvere, imposita pœnitentiâ salutari. Idem, & in hæresis crimine, in eodem foro Conscientiæ, eis tantum, non eorum Vicariis sit permissum.*

Haftenus Tridentinum: in cujus verbis aliquid specialiter, & Singillatim adnotamus.

EPISCOPIS.

2. Nimirum illi, sive Episcopi, sive Archiepiscopi (atque hi etiam ante usum Pallii) qui habent subditos (non verò mere Titulares.) Confirmati item, etiam ante Consecrationem, (sed qui possessionem habeant sui Episcopatus, seu Archiepiscopatus, ut ex c. e Injuncta; notat universaliter Azor, f) hic comprehenduntur, quia hæc potestas absolvendi, de qua loquimur, est Jurisdictionis, non Consecrationis. Lege Meroll. g & Trapposir. h

3. Plures Doctores affirmant, venire hic omnes habentes Jurisdictionem, quasi Episcopalem, etiam si careant territorio, & quales sunt Superiores Conventuales in Ordine ad suos Religiosos. Sed de hac re vide paullò post c. 11. §. 1. num. 11.

IN QUIBUSCUMQUE CASIBUS occultis.

omnes occultas excommunicationes reservatas, etiam in Cœna Domini, de qua re mox aliquantò latius, ubi, & quid de hæresis? Atque id confirmat illud, quod dixi c. 9. h

h Sup. c. 9. §. 1. nu. II.

SIBI SUBDITOS.

7. An Episcopi possint, etiam non sibi subditos, sed peregrinantes in suis Diocœsibus absolvere, dixi in Superioribus. i Hic autem incidit illa quæstio, an Episcopus possit absolvere Religiosos exemptos, habitantes in Monasteriis suæ Diocœsis à casibus occultis Papæ reservatis, sicuti potest suas oves, quando dicti Religiosi se subjiciunt cum licentia suorum Superiorum ipsi Episcopo. Et affirmativè respondet Leander, quem, si placet, lege. Si Superior justè neget dictam licentiam, non posse; posse autem, si injustè, docet Sanchez, l & apud eundem Leandrum, docet Suar, Molina, Pontius.

i Sup. lib. de poen. c. 4. §. 3. an. 1.

k Leand. p. 4. rr. 2. dis. 27. q. 20.

Et iterum de irreg. d. 27. q. 8.

l Sanc. cit. ab eod. Leandro.

m Sane. Dia. alii- que ap. eundem

Leand. disp. 17. de excomm.

ex- q. 52. & 53.

n Tract. de excomm. c. 5. & 7.

IN DIOECESI SUA.

8. Non puto id dictum esse taxativè, quasi Concilium definiat, hanc Absolutionem debere omnino impendi in Diocœsi propria, sed demonstrativè, quasi notet id, quod communiter solet fieri: sit enim communiter in propria Diocœsi. Sive ergo subditus existat in propria absolventis Diocœsis, sive in aliena, poterit a suo Episcopo, etiam existente in aliena, à dictis reservatis absolvi, ut notat Sanch. m Diana, aliique apud eundem Leandrum. Ratio est, quia hic est usus Jurisdictionis voluntariæ, quæ in aliena Diocœsi exerceri potest, non verò Jurisdictionis contentiosæ, quæ, quia affert strepitum Judicii, non nisi in proprio territorio exercenda necessariò est. Neque valet: Episcopus non potest, saltem communiter, excommunicare aliquem, dum existit in aliena Diocœsi; ergo, nec absolvere; Non valet, inquam, quia, absolvere, est actus Jurisdictionis voluntariæ, actus autem excommunicandi est Jurisdictionis contentiosæ, ut dicimus in Tractatu de Excommunicatione. n

R 3

PER c. 5. & 7.

4. Delictum tunc est occultum in hac materia, quando non est notoriè divulgatum, & potest tergiversatione cœlari. Quamvis ergo possit per paucos testes probari, occultum erit. Ita cum aliis Bardi, & Leander, sed nos universaliter de hoc egimus in nostro Decalogo, c & tandem hanc regulam dedimus; Ut illud delictum sit publicum in re, de qua agimus, quando prudenter, & ex circumstantiis judicatur, illud facillè fore communiter evulgandum; quare illud erit occultum, quod ejusmodi non est. Legatur item Fagund. d qui etiam, valde probabiliter, docet, delictum deductum ad forum ecclesiasticum, sed quod non fuit probatum, esse occultum; Immo, & postquam est punitum, posse ab Episcopo absolvi, docet Leander contra Suarium, aliosque non paucos, sed citans pro se Sanch. aliosque.

a Bard. in Bulla Cruc. pa. 2. rr. 6. c. 1. se. 10. n. 97. b Leand. d. 17. de excomm. q. 47. c in Decal. nost. lib. 9. c. 3. §. 2. an. 9. d Fagund. prac. Ecc. 2. lib. 8. c. 8. n. 23. & 26. e Leand. l. 1. tit. qu. 57.

5. Illud hic adde. Quid enim, si publicum sit delictum in una Civitate v. g. Romæ, & peratur à poenitente Absolutio hic Panormi, ubi ejusmodi delictum est occultum, nec de proximo erit probabiliter evulgandum, poteritne absolvi? Respondeo, Utinamque esset probabile puta, & posse, & non posse. Ratio, quod non possit, est, quia, jam non est occultum delictum. Ratio, quod possit, est, quia cum hic Panormi sine ullo inconveniente habeatur à Populo, ut innocens, delictum erit occultum in Ordine ad finem, quem requirit Ecclesia, qui est, ne alii scientes illud absolvi ab Episcopo, concipiant facilitatem incidendi in reservata Pontifici. Adde potestatem hanc absolventi, utpote favorabilem, esse amplè interpretandam.

An, & quando Episcopus possit casus excommunicationesque publicas, absolvere, dicam infra.

A CASIBUS ETIAM SEDI APOSTOLICÆ reservatis.

6. Quoniam supra diximus, omnes casus Pontificios reservari ratione excommunicationis, idè cum hoc loco Summus Pontifex concedat Episcopis casus ipsi Summo Pontifici reservatos, concedit, sine dubio,

g Suprac. l. 1. n. 3. h I. n. 3.

Trid. c. 6. b form.

C. Inim. a de lib. ter. et. 4. 2. 3. 7. c. 1. 2. 2. 6. n. 11. Præp. 3. p. 1. 1. 10. 3.

Suar.
Sbortz.
aliquo cum
Meroll. 10.
 3. *diff. 7.*
c. 6. n.
 157.
b Henriq.
lib. 14. c.
 19. *sine in*
comment.
lib. 6. ca.
 14. *n. 7. in*
comment.
lib. O.
p. 2. de po-
rest. Episc.
alleg. 39.
n. 11.
d Sanch.
lib. 2. ma-
tr. dis. 40.
nu. 17.
e Infrag.
 12. *s. 2.*
n. 39.
f Barb. de
potest. Ep.
p. 3. all. 54.
nu. 116.
Merol. T.
 3. *de lu-*
cund. Vic.
d. 7. c. 6.
n. 408.
g Sanc. li.
 3. *matr.*
d. 29. a
nu. 15.
Merol. l. c.
n. 133.
h Quar. v.
capit. Sede
vacante,
 §. 2.
i Merolla
lo. cit.
 nu. 410.
k Fagund.
c. Eccl. 25.

PER SEIPSOS, AUT PER VICARIUM, ad id specialiter deputandum.

9. Non potest Vicarius Episcopi, ut docent Suarius, a Sbortz, b alique cum Merolla sine speciali mandato absolvere a casibus, seu Censuris Pontificiis occultis concessis Episcopo, potest ex speciali delegatione, quia, sic Concilium requirit ibi: ad id specialiter deputandum. (Addit Henriq. c cui adherent alii, quos citat Barbosa, d non posse Episcopum hujusmodi potestatem absolventi) ut etiam dispensandi, &c. committere generaliter suo Vicario, sed tantum, quando casus occurrerit: melius tamen posse docet Sanchez e) excepto casu hæresis, de quo mox, quia illud specialiter deputandum, verificatur; si deputetur specialis ille Vicarius ad absolvendum ab omnibus, &c.

An Vicarius Generalis possit absolvere, ut, & dispensare in casibus, in quibus potest Episcopus ratione concessionis, & impedimenti recurrenti ad Pontificem dicam infra. f

10. Sed per hanc occasionem quæres; An possit g idem Vicarius Episcopi absolvere a casibus, quos sibi reservavit suus idem Episcopus.

Respondeo. Barbosa h citans Sbrox, Ugolinum, Rebuffum, ait, non posse ex generali concessione Vicariatus; nam ex generali concessione non veniunt ea, quæ speciali indigent expressione: Poterit ergo ex concessione speciali. Hæc est doctrina solidæ praxis; Cæterum an ex doctrina illa Sanchez, i & aliorum dicentium, absolutè Vicarium Episcopi posse sine speciali mandato audire Confessiones omnium de Diocesi, & concedere aliis licentiam audiendi, videatur colligi, simili modo posse casus dictos reservatos absolvere, aliis decernendum re- h

linquo. Illud scito, Episcopum hanc, ut, & similes potestates specialiter suo Vicario concedendas, non solum legitime illas ipsi tribuere, eam, vel eas specialiter exprimendo, verum etiam exprimendo aliquam ex his, & deinde apponendo clausulam generalem pro cæteris: ut in simili adnotavit Quaranta, k & Merolla l cum aliis.

Tridentinum, propter gravitatem criminis Hæresis, disponit, ut illa, si externa sit, & occulta, absolvi quidem in foro conscientie possit ab Episcopo, sed, vel immediatè ab ipso, vel mediatè, dando alicui Sacerdoti potestatem, solum, quando casus occurrerit, non verò generaliter. Hunc esse sensum verborum Concilii pluribus probat Fagundez. m

Nil præterea hic explicandum occurrit, nisi fortè recolere, hanc Episcopi potestatem non fuisse, nec esse per Bullam Cœnæ Domini, vel revocatam, vel limitatam esse probabilissimum, ut nos alibi probavimus.

IN FORO CONSCIENTIÆ.

Non ergo hæc Absolutio ab Episcopo per se, vel per alium collata delinquenti occulto, impedit, ne idem delinquens possit accusari, capi, damnari in foro externo. Verùm, ut hæc, & quid importet, hujusmodi clausula (In foro Conscientiæ) distinctius noscas, vide, quæ paulò post n dicam.

C A P U T XI.

De Delegatione facta Regularibus ad absolvendos casus, & excommunicationes reservatas.

Duplex Delegatio facta est Regularibus circa prædicta, altera Prælati ad absolvendos suos subditos, altera iisdem, vel cæteris Confessariis Regularibus ad absolvendos Sæculares. De utraque separatim.

§. I.

Prælatorum Regularium potestas ad suos subditos absolvendos.

Variæ varia congeriunt in hanc rem. Ego sequor Suar. o Peyrinum, p ac 8. c. 2. Leandrum, q saltem probabiliter asserentes n. 33. Prælatos Regulares Mendicantium, eorumque Privilegia participantem, id est, Generalem, Provincialem, Superioresque locales (nisi quid obstat mox afferendum num. 6.) posse

a Suar. l. c. c. 17. à n. 11. posse absolvere suos etiam Novitios a ab omnibus peccatis. Censurisque à jure, vel ab homine latis quomodocumque reservatis, etiam Papalibus, etiam contentis in Cœna Domini (excipe hæresim, de qua mox à n. 12.) Ratio tam amplæ potestatis est, quia tum ex suo jure ordinario, quod dictis Superioribus competit, tum ex variis privilegiis prædictis Mendicantibus concessis ea colligitur, & quidem tanquam ordinariis Pastoribus, atque adeo cum potestate delegandi.

2. Affert Peyrinus de dicta ampla potestate concessionem Pii Quinti factam Præb. *Suar. l. c. c. 19. n. 12. juncto c. 22. à n. 8.* latis Cassinensibus b anno 1573, quam hic instar omnium inserere operæ pretium est, nam cæterum apud eundem Peyrinum, eundemque Leandrum invenies probatum, eam non esse revocatam per Bullam Cœnæ, nec per Decreta Clementis VIII. vel Urbani VIII. nec hæcenus ab aliis. Concessio autem sic habet:

3. *Ut possint* (Prælati Cassinensium, & consequenter participantibus cum ipsorum Privilegiis) *absolvere omnes suos fratres, tam Professos, quam Novitios, in Religione tamen perseverantes, à quibuscumque peccatis, Censuris, & penis per eos tum ante, quam post ingressum in dictam Congregationem, seu Professionem incursum, & in futurum incurrendis etiam si fuerint de casibus Apostolica Sedis reservatis, vel comprehensis in Bulla, qua dicitur Cœna Domini, singulis annis legi consueta, quoties opus fuerit, in juncta eis pro modo culpa salutari poenitentia.* Hæcenus Pius V.

4. Unde colligit Primò Leander, *c non e. q. 30. cui* solum excommunicatum per sententiam generalis ab aliquo Judice, verum etiam excommunicatum per sententiam particularem, si is ingrediatur in Religionem, posse ex vi Privilegiorum Religiosorum, absolvi ex suo Prælato, dummodo satisfacta sit pars, quia dicta privilegia generaliter concedunt dictis Superioribus potestatem absolvendi suos ab omni Censura lata ab homine.

5. Colligit Secundò, propter eandem rationem, *Ascan. Tamb. de* Prælatos absolvi suos à percussione publica Clerici. Verum de ejusmodi delictis publicis universaliter mox à num. 9.

6. Duo hic sunt animadvertenda. Alterum. In aliquibus Religionibus interdum aliquod peccatum reservatur Provinciali,

& tunc Rector, seu Prior non potest illud absolvere, interdum reservatur Generali, & tunc, nec Rector, nec Provincialis poterit. Quisque igitur suorum Ordinum dispositiones consulat, nam cæterum de jure constant Privilegia modò dicta.

7. Quoad nostram Societatem scimus aliquid restrictum esse de memorata nostrorum Superiorum potestate, cum circa casus Pontificios, tum circa reservata ab ipsa Societate, ut in Compendio e nostrorum Privilegiorum, & alibi f videri facile potest, & mox à nobis iterum indicabitur. 13.

QUOAD PROXIME INGRESSUROS in Novitiatum.

8. Inquires Primò, dictum est num. 1. (etiam Novitios.) Quid de Sæculari proximè ingressuro in Novitiatum poterit non solum à non reservatis, sed etiam à reservatis absolvi à Prælato Regulari, vel de ejus concessione ab alio Confessario.

Respondeo, Negat Th. Hurt. g cum quo g Th. sentio, quia hic verè non est, nisi merè Sæcularis, circa quem nullam habet Jurisdictionem Prælati Regularis. Quidquid ergo s. 2. concedat Diana, h afferens Peyrinum, Pellizar. & Vecchium, nullam enim firmam affert pro dicta concessione rationem.

Portella i affert pro hac concessione quædam Privilegia, quæ tamen ego k supra indicavi, hodie esse omnino revocata.

CIRCA DELICTA PUBLICA.

9. Inquires Secundò. Quando dictum est num. 1. posse Prælatos Regulares absolvere suos, sive per se, sive per delegatum Confessarium ab omnibus casibus, & excommunicationibus etiam reservatis, intelligitur nempe de occultis, tum de publicis. Respondeo. Sanè de occultis (excepta hæresi, de qua mox separatim) posse mihi certum est, & fusè probat Leand. l Primò, ex propriis Religiosorum privilegiis. Secundò, quia excommunicati jam sunt Episcopales, quoad hoc ut supra etiam nos docuimus cum Sanchez. Tertio, ex concessione facta Episcopis à Tridentino concedente posse ipsos ab omnibus casibus, & excommunicationibus occultis, quoquo modo Pontifici reservatis, quoquo modo Pontifici reservatis, absol-

e In Comp. Privil. Soc. V. Absolutio. f In Catalogo præcep. G. Conf. in Gen. 9. Congreg. confectio. In Comp. Hurt. pi. 2. tr. 12. c. 1. 10. n. 2001. h Diana p. 1. t. 4. ref. 16. 1. i Portella in Reg. nub. V. Novit. ab-

absolvere subditos suos, Quam concessio-
nem competere Regularibus Prælati idem
Auctor probat, tum de jure, quia in hoc ha-
bent dicti Prælati Episcopalem Jurisdictionem
in suos, tum ex privilegio concessio Præ-
latis Dominicanorum, ut hac potestate Tri-
dentini gaudent. De occultis ergo mihi
certum est, at de publicis non est ita mihi
certum.

10. Nihilominus satis eidem mihi proba-
bile videtur, posse etiam de publicis; semper
intellige pro foro tantum conscientia. Pri-
mò, quia absolutè, & non cum limitatione
publici, vel occulti loquuntur Privilegia.

*a Peyr. T. 2. in Con-
st. 4. Sisti.
4. n. 15.* Secundò, quia Julius II. apud Peyrinum
declarat, non obstante Bulla Cœnæ (de cu-
jus reservationibus dubitari poterat) Pri-
vilegiatos Regulares posse in perpetuum ab-
solvere suos ab omnibus in ea contentis, ac
si Bulla prædicta Cœnæ non esset facta, nec
fieret. Sed tunc (nimirum, si hæc Bulla facta
non esset) etiam publica potuissent, ergo. &
nunc

Tertiò, quia Doctores in multis æqui-
parant Privilegium Bullæ Cruciatæ cum hoc
privilegio Mendicantium. Sed ex privilegio
Cruciatæ absolventur, saltem semel, casus
reservari etiam publici, ut *e. 13. nu. 1.* dice-
mus, ergo, &c.

*b Leand.
d. 15. de
excomm.
sequ. 73.* Quarta, quia Privilegium Martini V. sic
habet apud Leandr. *b* de Priori Sancti Be-
nedicti, & consequenter de participantibus
in Privilegiis.

*Ut ipse in foro Conscientia possit absolvere Mo-
nachos ab omni excommunicatione, etiam si
talis esset, quam ipse Summus Pontifex reser-
vare consuevit; Et cum in omni irregula-
ritate, etiam in illis casibus, in quibus Papa
sibi vicem reservat, in morte videlicet, Et in
membrorum truncatione, Et enormi san-
guinis effusione, valeat dispensare, dum ta-
men aliquod horum trium non sit noto-
rium.*

Hæc Martinus V. Si ergo excipit, quo ad
notoria, solum Irregularitatem contractam
ex his tribus, Morte, Truncatione, Effusione,
non autem aliquid excipit ex absolutione ex-
communicationum, clare sequitur, ex vi hu-
jus privilegii, etiam publica reservata Ponti-
fici, posse à dictis absolvi.

11. Meritò ergo Tamburinus modò *num.*
5. dixit, à prædictis Prælati posse absolvi

publicos percussores Clerici. Merito item
modo *num.* 4. Leand. voluit, à dictis Prælati
posse absolvi suum subditum per sententiam
particularem excommunicatum, satisfacta
parte. At profectò tunc excommunicatio
publica est, Meritò denique Suarez & alii que, *c* Suarez
absolutè nihil distinguentes de occultis, vel *liquet*
publicis, docuerunt, posse ejusmodi Prælatos *cc.*
absolvere suos ab omnibus, etiam Cœnæ
Domini, &c.

CIRCA HÆRESIM.

12. Quamvis etiam hodie nonnulli con-
cedant, Prælatos Mendicantium, & eorum
privilegia participantium posse ab Hæresi,
saltem, quando est occulta, suos subditos
absolvere; nihilominus quid tandem in praxi
amplectendum sit, incipiendo à Societate,
mox intelliges.

P. N. Generalis ex auctoritate, qua pollet
communicandi, vel restringendi Privilegia
nostro Ordini concessa, prohibet, *d* ne à Re- *d In Co*
ctoribus, vel Præpositis absolvatur pecca- *privileg*
tum hæresis, unde multò magis ne absolvatur *V. Alp*
peccatum relapsus in illam, & Apostasiæ ab *lat.*
Ecclesia, commissum à nostris: Provinciali-
bus verò concedit, ut ab illis solum absolvan-
tur dicta peccata in casu magnæ distantia
Generalis, idque sub onere, quo Pœnitens
obligetur, sive per se, sive (salvo sigillo) per
ipsum Provinciale, se coram Generali præ-
sentare. Id jam olim erat: Verum hodie, ne
Provincialis quidem potest suos subditos ab-
solvere ab hæresi, vel ejus relapsu in locis,
Sacrae Inquisitioni Hispaniæ subjectis. Ratio
est, quia hanc potestatem à se *e* abdicavit *e Cong*
Nostr. Pat. Generalis, ut item Congregatio *Gen. in*
Generalis V. accedente Pontificis Summi au- *Consi-*
thoritate. Lege Castropal. *f* & Decretum hac *mibi p*
dere dictæ V. Congregationis. *f* Castropal.

13. Dixi (*Quamvis occultis.*) Nam id mi-
hi indicat Revocatio facta à Summo Ponti-
fice per Breve, cujus meminit dictum Decre-
tum, & quam revocationem accepit Congre-
gatio Generalis, hoc est, tota Societas.
Cum enim Pontifex revocaverit, per dictum
Breve, privilegia, quæ Pontifices concesser-
ant Societati circa Absolutionem hæresis,
& circa lectionem librorum prohibitorum,
quia privilegia illa comprehendebant sine
dubio Absolutionem hæresis occultæ, di-
cendum

cendum est, hanc fuisse revocam. Et nota obiter, id etiam esse in ordine ad externos, omnis enim potestas absolvendæ hæresis juxta prædicta, a nobis ablata est.

14. Alios Religiosos in iisdem locis, Hispanicæ Inquisitioni subjectis, non habere potestatem absolvendi suos subditos ab hæresi, discretè tandem docet Leandr. mox citandus. Et quidem hodie, multò magis, ita dicendum est post declarationem Innocentii X. 23. Maji 1656. publicata hic Panormi per edictum Inquisitorum 15. Februarii 1657. Ubi verò Hispanica Inquisitio non adest, concedit potestatem prædictam idem Leandr. an probabiliter, tunc decernes, quando rationes, hinc inde probantes, apud Dianam a legeris, ut item apud Amadæum, b & plenius apud eundem Leandrum. c

CONFESSARIUS REGULARIS IN ordine ad suum Superiorem.

15. Diximus aliquam superius, d Confessariis Regularium, non eo ipso, quod ipsi deputantur Confessarii, concedi potestatem absolvendi Religiosos, sive à reservatis Pontifici, sive à reservatis in tali Religione. Quæro jam nunc, an dictus Confessarius Ordinarius pro Regularibus subditis Deputatus, possit aliquando absolvere ipsum Superiorem à dictis casibus reservatis?

16. Respondeo, Ut ex radice habeatur hæc resolutio, præmitte, Superiorem, seu Prælatum Regularem posse eligere sibi pro suo Confessario Sacerdotem, quem voluerit, etiam non subditum, etiam non Religiosum, etiam non Approbatum ab Ordinario, & ab eo absolvi à non reservatis, ut patet *exc. Finali de Penitentia, & remiss.* Sicut enim ipse potest suis subditis quemcumque ex dictis concedere, Ita, & sibi, ne scilicet peioris ipse sit conditionis. Ita Pasqualigus, e Tamburinus, f Pellizzarius, g qui ultimus id limitat pro Jesuitis in ordine ad suos, & in Prælati Regularibus exemptis in ordine ad Moniales; adfunt enim peculiare dispositiones Pontificum apud ipsum legendæ, ne Jesuitus Superior eligere possit pro suo Confessario non approbatum ab Ordinario, & ne dicti Prælati concedant Monialibus Confessarium, pari modo ab Ordinario non approbatum.

Tamburinus de Sacramentis.

17. Hoc posito. Respondeo, ac Dico Primò, in Religionibus, in quibus non sit aliqua legitima restrictio, Confessarios Ordinarios Domus Religiosæ posse absolvere b h Quintam ipsum Superiorem ab omnibus, à quibus *na. de poen. dicti Confessarii possunt alios Religiosos, singul. 23.* atque ad eò ab omnibus non reservatis. Patet, *Fagund. id ex cap. dicto Finali, & ne ipse Superior sit Eccl. prac. aliis deterioris conditionis.* 4. l. 1. c. 9.

18. Dico secundò. Propter eandem rationem Superior, quicquid potest concedere pro aliis, potest pro i seipso, si pariter nulla restrictio ipsi legitime sit facta. Quare n. c. & potest delegare Confessario suo potestatem, ut absolvat ipsum Superiorem à reservatis, à quibus ipse Superior potest pro aliis delegare.

19. Dico tertio. In nostra Societate (nam in aliis Religionibus consultat quisque Ordinationes suas) nequaquam procedere doctrinam præcedenti dicto traditam, Hinc Rector v. gr. nostri Collegii potest quidem delegare Confessarium, ut is absolvat ceteros subditos ipsius à reservatis, non verò, ut absolvat ab iisdem ipsum Rectorem. Ratio est expressa limitatio in jure k nostro. A k In nost. reservatis, dixi, nam à non reservatis posse delegare, l certum est. 6. n. 6.

20. Et quidem olim, si Rector, seu Superior localis noster in casum reservatum inciderebat, absolvebatur à Confessario Ordinario cum onere se præsentandi Provinciali. Quod si ipse Provincialis inciderebat, absolvebatur ab eodem Confessario Ordinario cum onere se præsentandi ei, qui ad hunc finem à Generali esset destinatus, ut haberetur in eadem ordinatione, quam etiam refert Quintanad. m

21. Nunc verò (quia id durum certè *anna. 10.* erat) jam adhibitur est planius remedium, *cit.* quo scilicet dictis Superioribus designatus est à Congregatione n Generali Confessarius n Congreg. in casu, quo ipsi inciderent in reservata. De- 8. Can. 6. signatus autem est his verbis: & 8.

Facultas absolvendi à reservatis Superiores locales, si quando (quod Deus avertat) in aliquem inciderent, committatur liberè uni ex Confessariis Collegii, vel Domus à Provinciali designando. Denique similis facultas absolvendi Provinciale ejus socio absolutè concedatur.

22. Hactenus Octava Congregatio, Juniperus

2 Junip. de niperus a autem ait, prædictam concessio-
nem eligendi Confessarium quemcumque
serv. p. 1. voluerit Superioribus factam, quia est ex jure
d. 8. q. 2. Pontificio dicto c. Finali, non posse ab aliquo
c. 3. nu. 20. restringi. Ex quo Juniperi dicto sequeretur,
restringentem numero præcedentem allatam
irritam esse. Sed certè dictum Juniperi non
valet in Societate, in qua omnia Privilegia
nobis sunt communicanda à Rev. Patre
Generali, etiam illa, quæ continentur in jure
communi, quia Gregorius XIII. b de om-
XIII. in nibus omninò facultatibus edicit, ne per-
comp. pri- sonæ Societatis, possint illis uti, nisi de
vil. Soc. V. Generalis licentia, & habes apud Sua-
commu- rium, c qui Prælati inferioribus aliarum
nic. 8. 5. Religionum concedit posse dispensare in
c Suar. To. quibusdam, præceptis Ecclesiæ suos subdi-
4. de Relig. tos (quod certè ipsis Prælati convenit ex
tr. 10. l. 10. jure communi) ac non Prælati inferioribus
c. 5. Et ibi Societatis; nisi, ut dictum est, illis à
tr. 8. l. 2. Patre Generali fiat ejusmodi potestatis com-
c. 14. nu. municatio. Consultius ergo fecisset Juni-
15. perus, si Societatem ab illa doctrina excepit
d Delug. l. set, ut excepit Delugo, d Bardi, e Pelliz. falsas
4. Respon. verò Religiones remisisset ad dispositiones
moral. d. luas.

23. Dico denique quartò, sine solido fun-
e Bardi. in damento Quintanad. g dixisse. Superiores
selekt. l. 6. prædictos Societatis solum pro reservatis
qu. 19. commissis occasione sui muneris, seu, ut Su-
n. 9. perior est, non posse sibi Confessarium eli-
f Pelliz. gere, sed pro cæteris posse. sine solido, in-
tr. 6. c. 1. quam, fundamento: innitur enim in quadam
n. 63. Et privata Epistola R. Pat. Claudii Generalis,
tr. 8. c. 1. sic, ut is Auctor putat, declarantis. Sed certè
nu. 71. P. Claudius, nec clare loquitur, ut ex ipsis
g Quinta- Epistolæ verbis, quæ idem Quintanad. l. c.
na. de pen. assert, cognoscere poteris, nec per privatum
singul. 23. responsum judicandus est P. Claudius vo-
n. 5. luisse ferre legem universalem de re tanti
momenti, & de qua tanta ratio habetur in
Societate.

Quæres, Possitne Rector v. g. qui est in
sine sui regiminis, dare facultatem absolvendi
à reservatis suo subdito, & deinde, regimine
abdicatedo, absolvi à dicto olim subdito suo à
reservatis, fortè commissis in tempore, vel
post tempus, quo regebat?

h Delugo Respondeo, Id universaliter de omnibus
de pen. Superioribus exagitat Delugo, h quæ res,
d. 19. a cum rara sit, sufficit hunc tibi Doctorem
nu. 4. indicasse.

CIRCA NOVITIOS.

Satis explicui suprà c. à nu. 5. quisnam
absolvere valeat Novitios à reservatis: quæ
ergo in hoc argumentum cadunt, illinc pete.

CIRCA ITER AGENTES.

24. De hac re in universum egi in Trac.
de Approbat. Confessar. & videri potest Suar.
i Quare illud dumtaxat, quod in hunc lo-
cum remisi, de quodam peculiari jure nostræ
Societatis superest explicandum.

CIRCA ITER AGENTES
in Societate.

25. Habe, in ipsa fronte hujus argumenti
jura ab- verba Ordinationis nostræ hac dere sic dil-
ponentis.

26. De iter agentibus (ait) quando ad aliquem
Societatis locum diverunt, potest à reservatis
Ordinarius loci illius Confessor absolvere, aut
si is haberi non possit, quilibet alius Societatis
Sacerdos approbatus, aut, si is quoque desit, etiam
externus.

27. In omnibus tamen his casibus cum one-
re, & obligatione, ut se sistant postmodum Su-
periori suo, ad quem ituri, vel redituri sunt,
eique, aut alteri de ejus licentia confitean-
tur. k

28. Si verò accidat ut aliquis tanquam hos-
pes sit in aliquo Collegio, diu tamen ibi moratu-
rus (puta spatio unius, aut alterius circiter men-
sis) si eo tempore in casum aliquem reservatum
incideret, poterit, ac debet absolvi à Superiore
illius loci, in quo est, vel de ejus licentia, tan-
quam si proprius esset ejus subditus, sine obliga-
tione sistendi se Superiori ejus loci, ad quem pro-
priè pertinet.

29. Hactenus Ordinatio. De qua multa
Suarez l aliiq. Tu breviter nota Primò,
obligationem esse, ut iterum confitearis
peccata illa reservata, ut habet Ordinatio
numer. 27. allata. Neque obstat non posse
obligari quempiam ad confitenda bis eadem
peccata, non obstat, inquam, quia ad hoc re-
spondent variis modis prædicti Doctores, sed
planior est illa responsio, quæ assert ex R. V. g.
Pat. Mutio Generali, Delugo, non posse qui-
dem ab alio obligari quempiam ad iteratam

Con-

Confessionem ejusdem peccati, sed postea se ipsum ad illam obligare, ut fit in casu nostro, in quo ipsemet poenitens se obligat, & quidem voluntariè; cum enim ipsi offeratur commoditas illius absolutionis, ea lege, ut voluntariè acceptet iterum idem peccatum confiteri; si ipse, ut ea commoditate fruatur, acceptet, voluntariè acceptat. Lege id apud

responsa Nost. Pat. Generalis, Ecce illa Primum. Si nullus sit inter eos (iter agentes) reliquorum Superior, & non nisi ad breve tempus v. g. octo dierum in alieno: Collegio moraturi sunt, possunt confiteri, vel Superiori illius loci, vel Ordinario illius, vel ei, cui ex nostris in itinere confitebantur. Lug. Prov. 1579.

a Delugo l. Delugo § 1. c. latius.

c. n. 110. 30. Nota Secundò, etiam si Confessarius hunc poenitentem non admoneat de hac obligatione, ipsum tamen, accedendo ad talem Confessionem, illaque fruendo, obligationem acceptare. Unde semper obligatur sub mortali (est enim res gravissima) illam ponere.

31. Nota tertio, prædictum Pat. Mutium explicasse apud Delugo l. c. non esse Societatis mentem, eam facultatem dare, quando subditus ex industria, eo ipso sine facit iter, aut alias iter facturus, ex industria Confessionem differt, ut possit in ipso itinere absolvi, Addit, nec posse etiam in itinere adire externos, cum adsunt proprii.

32. Nota quarto, hæc dicta esse de casibus reservatis. Quare, si dictus Poenitens iter agens, servando Ordinationem prædictam, confiteatur alia non reservata, non habet dictam obligationem resistendi Superiori, nec iterum ea non reservata confitendi, quia, quoad non reservata, non limitatur, ut dicitur Absolutio cum dicto onere.

33. Nota quinto, Castrop. c. qui etiam citat Suar. asserere, se propendere ad dicendum, nostrum, qui iter agit, quando moratur, etiam per breve tempus, ubi adest Confessor Ordinarius Collegii, in quo ipse moratur, non posse Absolutionem obtinere à suo socio, quamvis hic forte esset Confessor Ordinarius Collegii iterantis. Ratio est, quia prædicta nostra Ordinatio allata n. 28. præscribit, ut hospes absolvatur à Confessario Domus, quando is hospes in ea domo commoratur, etiam pro brevi tempore. Licet ergo (ait Castropalaus) consuetudo obtinuerit, posse à tali socio absolvi alios Religiosos iter agentes, non tamen poterit Religiosus noster. Hæc ille. Scio Quintanadv. à concedere posse, sed prædictam rationem nequam solvit.

34. Dices pro Quintanad. e stare duo

Alterum. Quando duo Sacerdotes simul mittuntur foras, debent sibi invicem confiteri, nec possunt alteri, etiam de nostris in itinere forsitan occurrenti. Si per Collegium aliquod transeant, in eoque quiescant aliquot diebus, potest etiam unus alteri confiteri, licet non debeat. C. Tolet. 1628.

35. Respondeo, Hæc responsa particularia, nec nobis authentica, non posse prævalere supra Ordinationem publicam, & authenticam, sed juxta hanc debere illa reformari.

36. Petes, si prædictus in itinere absolutus à reservatis, deinde legitimum suum Superiorem, sive per se, sive per alium conveniret, & patefaceret reservatum in genere, reciperetque poenitentiam, vel remedia pro ut Superiori visum fuerit, sed obtineret remissionem obligationis iterum peccatum illud confitendi, securusne esset poenitens recipiendo ejusmodi remissionem, & Superior illam concedendo? Ratio dubitandi est, quia Ordinatio num. 27. allata præscribit iteratam Confessionem, quam hic poenitens in prædicto casu non ponit.

37. Respondeo, Quamvis id apud neminem legerim; puto tamen utrumque securum fore. Nam poenitens jam fuerat in itinere directè absolutus ab illis peccatis, & ex alio capite jam legitimus Superior remittit illi liberè eam obligationem iterum confitendi. Ipse autem Superior securus item erit, quia ejusmodi tota causa ad ipsum pertinet. Quare poterit prudenter judicare sic sufficienter Ordinationi satisfactum esse. Ita, inquam, puto, salvo meliori judicio, cui libenter me subijcio.

38. Denique habe hinc, & illud f. Ref. f. In prad. Responf. ponsum ad iter facientes pertinens. Si inter eos (inquit) qui iter faciunt, sit V. Confess. Ordinarius eorum Superior v. g. Rector, Pro- §. 6. nu. 1. vincialis, potest in alieno Collegio audire & 6. suorum subditorum Confessiones, si velit.

§. II.

Pralatorum, & Confessariorum Regularium potestas ab absolvendum Saculares. Remissivè.

a Lib. 3. Meth. Conf. c. 7. 1. Satis de hac potestate nos alibi a egimus. Quare unum tantummodo occurrit monendum. Ut, quamvis aliquando possint Religiosi Mendicantes absolvere nominatim excommunicatos pro foro Conscientiæ, modo ibidem a nobis explicato, non debeant tamen passim id facere, sed remittant Pœnitentem ad suum Episcopum, vel ejus licentiam expostulent, nimirum, ne veniat in contemptum ejus Jurisdictionis. Quod si rationabilis adsit causa, ut, si nimis Episcopus distet, aut licentiam neget, tunc enim verò absolvi pro foro interno ejusmodi pœnitens poterit, si aliàs est dispositus, nec per ipsam stat, quo minus a suo Prælate abluitionem pro foro externo obtineat. Consonant huic monitioni ea, quæ de Bulla Cruciatæ dicentur inferius. *b Infra c. 13. nu. 19.*

CAPUT XII.

De Delegatione, seu potestate simplicis Sacerdotis in casu necessitatis, ad absolvendum.

c Castrop. lo. mox citando. **C**onceditur simplici Sacerdoti posse absolvere ab omnibus casibus, & excommunicationibus quomodocumque reservatis. Primò, in articulo, seu proximo, & probabili periculo mortis, & ex Castrop. c. etiam dubio. Secundò, in impedimento perpetuo, quo pœnitens convenire Superiorem non potest. Tertiò, in aliqua alia urgente necessitate, & quidem cum quibusdam oneribus, ut mox explicabimus per suos paragraphos.

§. I.

In Articulo, seu Periculo mortis.

1. **C**elebris est quæstio, an in dicto periculo pœnitentis, quilibet, quamvis simplex Sacerdos validè, & licitè possit eum

directè absolvere ab omnibus casibus, & excommunicationibus etiam ob hæresim contractis? nam non posse à suspensione, vel interdictione, docemus omnes cum Delugo. *d d Delugo de pen. d. 20. nu. 203.*

Quod possit, absente legitimo Confessario (& quoad excommunicationes, quas dicitur Sacerdos absolvere aliàs nequit, imponendo onus comparandi, quod mox explicabitur) numquam fuit dubium, ut videbis, at, hoc præsentè, maximè controversatur inter Doctores, & duplex est de more sententia.

2. Prima, quam cum multis, mox citandis, sequutus sum f alibi, & nunc iterum sequor, affirmat. Ratio potissima, & veluti Achilles nunquam evincendus, ducitur ex Tridentino, & sic absolutè pronunciant. *g In opus. meth. lib. 3. c. 1. nu. 1. g Trib. de col. De col. servatio in articulo mortis, atque aded servatio, omnes Sacerdotes, quoslibet pœnitentes, à quibusvis peccatis, & Censuris, absolvere poterunt.*

3. Quæ verba aded sunt clara, ut nimis immeritò Turrianus h dixerit, hanc sententiam esse improbabilem; saltem enim auctoritas tot insignium Doctorum eam sequentium, tam valido Tridentini testimonio vallata, non debuit nota improbabilitatis innui; Eam inter ceteros tenent Navarrus, Sæ, Ledesma, Rodriquez, Vega, Henriquez, apud Marchinum, i Petrus k Hurtadus, alique, quos refert Diana, l & Castropalaus, m cum Barbofa, Sairo, Reginaldo, aliisque, quot refert Delugo, n quibus adde Vericelli, o & Leandrum. p

4. Confirmatur Primò, quia Tridentinum non addit (si desit copia legitimi Confessarii) cur igitur nos addere velimus? cum solemnia sint illa axiomata: *Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus: Quod voluit lex, expressit: Beneficium Principis, ubi nullum est alterius præjudicium, est late interpretandum. Quæ sunt in favorem animæ, non sunt restringenda.*

5. Confirmatur secundò, nam ipsemet o Castropalaus loco citato, aliique plures, qui nostram sententiam non sequuntur, adhuc nostram vocant probabilem.

6. Confirmatur tertiò, quia negatio est de pœnitentis naturæ omnia removens: cum igitur Tridentinum dicat, nulla est reserva-

rio, & c. omnem omnino, & in quibuscumque circumstantiis reservationem tollit pro illo articulo.

7. Confirmatur quartò, quia illud argumentum, quod pro hac sententia loco citato olim induxi, non probabilem solum eam reddit, ut ibidem dixi, sed, re melius considerata, reddit moraliter certam.

Argumentum autem breviter est hujusmodi. Non potest negari hanc sententiam nostram esse probabilem, ut latetur ipse Castropalaus, a & sexdecim Doctores à Delugo b adducti, & plures à Verricelli mox citando: sed, in Jurisdictione probabili, sententia est communis, quod Ecclesia dat Jurisdictionem certam: ergo prædicta Jurisdictione non erit amplius probabilis, sed certa. Minorem hujus argumenti, præterquam, quod nos eam ex communi consensu firmavimus supra, c eandem probat ipse idem Castropalaus, d cui adde Verricellum, e & Dicastillum f afferentes Suarium, Lessium, Thomam Sanchez, Basilium de Leone, Coninck, Bonacinam, aliosque, qui omnes affirmant, operanti ex opinione probabili, qua scilicet quis probabiliter judicat, se habere Jurisdictionem, statim de facto ab ipsa Ecclesia Jurisdictionem certò conferri. Hoc argumentum latius, & cum magna contentione prosequitur, idem Verricelli loco citato.

8. Sed jam secunda sententia negat; eam enim amplam potestatem pro illo articulo arctat ad eum solum casum, quo legitimus desit Confessor, vel si adsit, non sit Confessionem audire. Ita tenet Sanchez g citans Rosellam Sylvestrum, Armillam, h. 2. in de- Covarruvias, Cathecismum Pii V. Grafcal. c. 13. fium, Guttittes, Zambranum, Sotum, num. 7. Suarez, Valentiam, Molinam, Azor, aliosque. Ita etiam Bonacina, Coninck. Oco- h Delugo que. Ita etiam Bonacina, Coninck. Oco- d. 18. de gavia, quos citat, sequiturque Delugo h loco pan n. 24 citato. Ita tenet etiam Castropalaus, i alios i Castrop. citans.

9. Tria nihilominus concedunt nonnulli. T. 1. tr. 4. d. 4. p. 3. §. li k ex seclatoribus hujus secundæ senten- s. n. 9 alios tiæ, Primò, si mori proximus, labo- citans. rans casibus, vel excommunicationibus re- servatis, non possit personaliter conventre k Casane. porentem absolvere ab his, ipsum non ten- le. n. 14. neri per literas, vel Nuntium ab eo petere facultatem, ut absolvatur, quia id nimis est grave, & afferre periculum infamiae: qua-

rè tunc poterit absolvi à quocumque simplici Sacerdote.

10. Secundò, nec eundem teneri sumere Bullam Cruciatæ, ut sic possit à dictis reservatis absolvi, quia hoc est medium extraordinarium.

Tertiò, si quando dubitatur, an possit adesse Confessarius legitimus, tunc possit simplicem Sacerdotem, mori proximum à dictis reservatis absolvere; quia in ejusmodi dubio præsumitur Ecclesia Jurisdictionem illi Sacerdoti conferre. Quod si superveniat legitimus dictus Confessarius, poterit nihilominus simplex Sacerdos Confessionem inceptam finire, & Absolutionem impendere, quia causa jam cœpta est.

11. Poriò plurimæ afferuntur rationes pro hac secunda sententia, quas invenies præcipuè apud Delugo. & Castropalaum citatos. Ego duas, quæ sunt difficiliore hie proponam, & solvam, cæteras quilibet medioeriter in Theologicis versatus poterit, ut mihi videtur, facile diluere.

12. Prima ratio, quam affert Delugo, ut ejus vis appareat, sic induci potest. Nullus, quamvis in articulo mortis, (nisi sub onere se præsentandi Superiori, vel ejus legitimo Delegato, cum primum potest) absolvi valet ab excommunicationibus reservatis (nam in casibus, quamvis reservatis, non urget hoc onus, ut mox dicetur) ergo supponit Pontifex non posse pœnitentem, se antea præsentare. Ergo, si est Superior, vel ejus Delegatus præsens, cui se pœnitens præsentare possit, obligabitur se ipsi præsentare, ergo cessat in alio simplici Sacerdote potestas eum pœnitentem absolvendi.

13. Respondeo, Distinguo primum consequens. Supponit Pontifex pœnitentem, se non potuisse præsentare, tanquam necessarium ad hoc, ut detur simplici Sacerdoti potestas, sive facultas absolvendi in articulo mortis, in dicto casu, nego; supponit Pontifex tanquam id, quod communiter accedere solet, concedo consequentiam.

14. Deinde concedo secundam consequentiam, sed nego prorsus tertiam. Causa enim, unde Ecclesia cum Tridentino mota est ad concedendum simplici Sacerdoti ejusmodi potestatem, fuit quidem periculum, quod communiter, & de fa-

cili potest, & solet esse, sed tamen illam absolute, & in omnibus casibus concessit, ut vidimus in textu Tridentini nihil limitantis; & fortasse, neque illa facilis absentia fuit causa adæquata concessionis dictæ, sed insuper fuit facilitas, & summa commoditas, atque libertas eligendi quemcumque Sacerdotem, quam in tanto illo periculo voluit pia Ecclesia offerre morientibus. Moribundus ergo excommunicatione reservata alligatus, si præsentem habeat simplicem Sacerdotem, & insuper habeat præsentem Superiorem, poterit absolvi à simplici, sed debet, se præsentare Superiori, non ut accipiat Absolutionem, quam jam legitime obrinuit, sed ad subdendum se remediis, vel pœnitentiæ, quæ imponere velit Superior, id enim est se præsentare, ut omnes docent, & nos paulò inferius a explicabimus, quod certè diversissimum est ab absolvi.

a *Infra § 4. à nu. 2.*

15. Audivi quemdam Doctum Theologum, asserentem, esse inter Doctores controversum, an simplex Sacerdos possit, præsentate Superiore, absolvere peccata reservata, at nullam esse controversiam, nec diversitatem opinionum circa Absolutionem excommunicationum reservatarum, sed esse certum, quod harum Absolutio, si possit haberi à Superiore, vel ejus legitimo Delegato, non possit obrineri à quocumque Sacerdote; & ratio, dicebat, est, quia hic pœnitens tenetur, cum primum potest, se præsentare Superiori, at, illo præsentate, potest, ergo ab illo absolvi debet. Verùm facillè negatur consequentia, transit enim ab obligatione præsentationis ad Absolutionem, quæ longè sunt diversæ, ut dictum est.

b *Castrop. T. I. tr. 4. d. 4. § 5. num. 8.*

16. Præterea, quando Castropalaus b dixit, nostram opinionem esse probabilem, signatè loquutus est, tum de peccatis, tum de excommunicationibus reservatis. Ecce ejus verba.

Dubium est, an pro articulo, vel periculo mortis simplex Sacerdos possit præstare dictam Absolutionem, præsentate proprio Sacerdote, vel Superiore, cui casus sunt reservati? Affirmant plures, tam de Absolutione peccatorum, quam Censurarum, Et sic tenet Navarrus, Sà, Henriquez, Manuel, Barbosa, Sairus, Reginaldus, &c.

Hæc ille. Qua veritate ergo potuit Doctus ille Theologus asserere, circa Absolutio-

nem excommunicationis non haberi opinionum diversitatem?

17. Jam verò secunda ratio, quam ibidem affert Delugo, sic formari potest. Tridentinum loco citato non condidit novum jus, sed retulit id, firmavitque, *Quod custoditum hæctenus fuit ab Ecclesia Dei*, Sed ab Ecclesia semper custoditum fuit, ut præsentate proprio Confessario, simplex Sacerdos non absolveret moribundum, ergo, &c. Major continet verba Tridentini. Minor probatur, ex tribus testibus Sacrorum Canonum, in quibus agitur de Absolutione moribundi. In primò e enim dicitur, *Eam posse dari à quocumque Sacerdote, si absit Prælati Ordinarius*, In secundò d sic habetur. *Presbyter non reconciliat pœnitentes, nisi, absente Episcopo, ultima necessitas cogat*. In tertio e declarat Pontifex *Pœnitentes posse absolvi in certis casibus, si haberi nequeat recursus ad Episcopum, vel Pontificem*: Ergo (infert Delugo num. 8.) declarat, si ejusmodi recursus dari possit, illos pœnitentes absolvi non posse ab inferiori?

18. Respondeo, Daremus certè manus, si vera esset Major, & Minor hujus argumenti, aunc verò cum falsum aliquid assumant, negatur omnino consequentia. Discutramus de Minore, mox de Majore.

19. Dico Minorem esse falsam, si loquutio sit de Absolutione Sacramentali, de qua nostra est disputatio. Uno enim verbo assero in citatis testibus agi de pœnitentibus ex publica pœnitentiâ; admodum in veteri illa ætate usurpari solita, ut expendens tres præcitatos textus clarè videre poterit accuratus lector. Et miror voluisse aliquos nostram responsionem, impugnare, fatentes, eos textus loqui de pœnitentiâ publica, sed addentes, eandem esse, quoad hoc, rationem publici, & occulti. Miror, inquam, cum enim Sacramentalis Absolutio tendat ad internam, atque invisibilem reconciliationem cum Deo, & in ordine ad vitam æternam consequendam, reconciliatio autem illa publicè pœnitentium tendat ad ædificationem externam, & satisfactionem exhibendam visibili Ecclesiæ (ut interit alia discrimina tacem) eas Absolutiones esse valdè diversas, vel cæcus videret. Meritò igitur pia Mater Ecclesia voluit Fidelibus maximam se Deo reconcilian-

c C. si vult
bet 26 q. 1
d C. Presb
in consilio
22. q. 6
e In ex-
trav. non
cunctis
De
Privilegiis
extrav.
§. Decretum.

2 In
Con
e. 5.
in
cal.
§. 4.
39.

di facilitatem offerre in eo mortis periculo, undè proximè pendet æternitas, quam facilitatem concedere pro illa externa reconcilia- tione, nec laboravit; nec erat conveniens.

20. Discutamus nunc de Majore. Dico, illud, quod in dicta Majore affertur (*id concedit Tridentinum, quod custoditum antea semper fuit in Ecclesia Dei*) Dico, inquam, esse falsum. Tridentinum enim non dicit se concedere, *Quod custoditum semper fuit in Ecclesia Dei custoditum semper fuisse, nullum esse, in articulo mortis, reservationem*, quod certè, ut ex se patet, satis diversum est. Immo ex hoc Tridentini pronuntiatio confirmantur maximè, quæ dicta sunt in præcedentibus, puta, eos textus loqui de reconciliatione publici pœnitentis; si enim loquerentur de Sacramentali, nullo modo Tridentinum poterat absolvi, & sine addito pronuntiare, custoditum semper fuisse in Ecclesia, ut pro articulo mortis, nulla sit reservatio.

EXPLICATUR ILLUD (A QUOCUM- que Sacerdote.)

20. Etiam nè ergo excommunicatus, suspen- sus, interdictus, irregularis, hæreticus, schismaticus Sacerdos, poterit tunc absolvere modo dicto, &c?

21. Respondeo. Ita, quoad validitatem, quia id significat illa amplissima vox Tridentini, (omnes Sacerdotes.) Quoad licitum verò usum, nimis certum est, te, quamvis constitutum in mortis periculo, si adsit, vel adesse non diffi- culter possit bonus Sacerdos, hoc est, prædictis impedimentis non irretitus, non posse petere Absolutionem ab Excommunicato, suspenso, &c. quia nulla tunc te cogit necessitas, ut coopereris cum illorum peccatis, modo explicato in nostra Methodo a communione: At, si bonus haberi nequeat, tunc, præscindendo ab alio inconvenienti, licitum erit, nam te extrema illa necessitas excusat à peccato, quod aliàs esset in ejusmodi cooperatione, ut ibidem diximus in simili. Inconveniens autem illud certè esset, si communicando v. g. cum hæretico, videaris approbare ejus errorem, seu sectam: Lege §. 4. citatum Methodo Communionis.

EXPLICATUR, QUID SIT PERICU- lum, seu articulus mortis.

22. Periculum, & Articulus in hac re, sic explicat Dicastillus. *b Pro eodem reputatur b Dicastil. periculum, & articulus, quando mortis pericu- de pœn. d. lum est propinquum, & verum in fieri, non au- 16. n. 409 tem, quando sere certum est, mortem diutius esse differendam, quo tempore potest occurrere oportunitas habentis facultatem legitimè absol- vendi.* Hæc ille, qui deinde num. 411. tunc approbat posse absolvi damnatos in triremi- bus, ut in articulo mortis, quando debent pe- riculosum mare transire, aut non esset apud Sacerdos, aut haberi à tali damnato de facili non posset: Infero ego, non igitur omnes remigantes, ut putant minus bene aliqui apud Dianam. c

23. Pergit Dicastillus ibidem. *Plura sunt alia pericula, qua arbitrio prudentis potius, quam certa regula designari possunt; ut, cum quis in morbum periculosum incidit, qui majore ex parte mortem solet asferre; aut iter agit expositum pradamibus, occidere solentibus, vel curationem alicujus morbi aggreditur, qua periculosa esse so- leat.* Hæc ille.

24. Hinc non judico, in articulo, seu pe- riculo hoc existere eum, qui tertiana simplici febre laborat, vel simili, quia non solet hæc majore ex parte mortem asferre.

25. Contra, in dicto periculo constitutos judico.

I. Damnatos ad mortem violentam, ipsis de proximo infligendam.

II. Navigantes, non semper, sed solum, quando incipit gravis tempestas, vel in casu modo dicto n. 22. de damnatis ad triremes.

III. Milites, etiam spontaneos, quando proximum est periculum, ut notat Layman. d d Laym. l.

IV. Prægnantes sub partu quando expertæ s. tr. 6. c. sunt difficilem aliàs, & periculosum partum, 13. n. 19. & fortasitè etiam omnes Puellas primi partus, Verr. His & per Castropalaum, e etiam illas, quæ ex adde. complexione delicata, vel aliundè, prudenter, e Castrop. periclitari timent. Non igitur omnes partu- l. mox ci- rientes, ut aliqui putant apud Dianam loco tando. citato.

V. Eos, qui timent insaniam de proximo, seu se amissuros usum rationis.

VI. Eos, qui serviunt peste infectis.

VII. Eos,

VII. Eos, qui febrī, quam vocant Malignam, vel simili periculosa, laborant.

VIII. Eos, quorum capita sunt proscrip̄ta, id est, qui imp̄nē possunt ab omnibus occidi, nec in loco sunt tuto v. g. non sunt in regione distantī, vel diversi dominiī, nam tunc non essent in periculo vitæ.

IX. Eos, qui iter faciunt inter grassatores, seu latrones, qui quoslibet occidere consueverunt, ut modō diximus ex Dicastillo.

X. Eos, qui capitalem inimicitiam cum aliquo habent, à quo timent, se esse facile occidendos. Lege Layman citatum, & Castrop. *a Castrop. t. 1. tr. 4. d. 26.*

26. Nimis ergo rigidē loquutus, est Vassentia *b apud Th. Sanchez in Decalogum, num. 4. b Sor. Val. citatos* dicens nomine articuli mortis intelligi illud tempus, quo instat inevitabiliter mors. Nimis, inquam, rigidē, nam intelligitur etiam periculum probabile, sed verō proximum, mortis; ut rectē probat Gaspar *c Hurtadus, aliique, ex eō, d quod Canones hac de re loquentes, modo utuntur voce (articuli) modo (periculi.) Et tanē, sicut obligatio, seu præceptum consistendi mortalia urget, non solum in stricto articulo, sed etiam in proximo probabili periculo mortis, ut communiter docetur, ita concedi prædicta facultas debuit omnibus Sacerdotibus, ut facilius Fideles dictam possent obligationem adimplere.*

27. Tandem huc faceret quæstiuncula illa, an merus Clericus in Minoribus, vel etiam Laicus possit absolvere ab excommunicatione constitutum in articulo mortis. Verūm id *e In Tract. de excom. c. 8. §. 4. n. 32.* e alibi non admitemus.

§. II.

In impedimento perpetuo, vel longi temporis.

28. Quando quis est ita impeditus, ut moraliter ante mortem non possit, personaliter (nam non obligari per Nuncium supra §. præcedente nu. 8. dictum est) confugere ad Pontificem, vel ejus Delegatum, potest absolvi à casibus, & excommunicationibus reservatis per Confessarium approbatum, & hoc deficiente, per simplicem Sacerdotem, cum onere comparendi, mox *f Mox §. 4. à nu. 2.* applicando.

29. Ut id clarius fiat, sciendum est jura loquentia de excommunicatione contracta, ex percussione Clerici, disponere, ut ii, qui hanc, etiam publicam, & enormem, contracterunt, si adire Pontificem, vel ejus Delegatum non possit, possint ab Episcopo cum dicto onere mox explicando, absolvi. Intellige in utroque foro, quia in prædicto casu jura non se restringunt ad aliquod forum in particulari.

30. Nonnulli autem asserunt Episcopos habere hanc auctoritatem jure Delegationis, ut insinuat Pellizzarius: *b Nonnulli i verò, cum quibus ego sentio, jure ordinario, ut dixi supra k in simili.*

31. Dixi (vel ejus Delegatum) nam si possent adire ad Regulares, qui haberent potestatem delegatam à Summo Pontifice absolvi reservata Pontificia, prædicta, non possent absolvi ab Episcopo, quia, tunc jam cessat impedimentum, ut tenent Delugo, Leander, *m aliique. Quamvis benignius Coninck n teneat, in hoc casu, quo ad hunc Regulares Delegati, adhuc posse illos impeditos absolvi ab Episcopo, quia, constante impedimento adeundi Pontificem, statim Episcopo restituitur ejus ordinaria potestas absolvi illas excommunicationes, quæ fuerant ipsi ablata per reservationem. Ita etiam Dianam, Leander autem dicit, hanc esse probabilem sententiam, licet præcedentem probabiliorem.*

32. His præmissis, assero, quamvis prædicta disponantur à Sacris Canonibus pro Excommunicatione ex percussione Clerici contracta, tamen intelligi item de omnibus aliis casibus, seu excommunicationibus Papæ reservatis, etiam in Cœna Domini, etiam ob hæresim, Ita Suarez, *p aliique. Et quoad Hæresim, contra Sanchez, q Ratio est, quia eadem ratio concessionis militat in omnibus. Unde Regula Generalis hæc formetur. Quilibet impeditus perpetuo, seu longè tempore, in quo prudenter timet de morte, attequam habeatur, qui, de jure ordinario, vel Delegato, valeat eum absolvere, potest Absolvi, si de prædictis directè ab Episcopo obtinere, quia is reputatur, ac si esset in periculo mortis, sub hac tamen lege, ut, qui fuit absolutus, ab excommunicatione reservata Summo Pontifici, si deinde adiret ad ipsum*

a Bonac: ipsum habeat, vel ad ejus Delegatum, debeat
de Conf. in coram illo comparere, ut mox universaliter
parat. d. 1. explicabitur §. 4.

33. Quid si haberi Episcopus nequeat, pos-
setne in prædicto impedimento perpetuo, vel
longi temporis Absolutionem de his obtine-
re pœnitens à Parocho, seu à quolibet legiti-
mo Confessario, & hoc deficiente, à quocum-
que Sacerdote?

34. Respondeo, Negant a multi, quia præ-
dicti textus solum concedunt, ut in prædictis
impedimentis adeatur Episcopus, nihil de
aliis Confessariis. Multi tamen non minus
probabiliter, in foro tamen conscientia, &
quoad excommunicationem, cum prædicto
onere mox explicando, concedunt, quia re-
servatio, quæ est instituta ad bonum animæ,
in eius damnum surgeret, nisi sic eos textus
interpretemur. b

35. Ex his diluitur illa difficultas. An sicuti
Episcopus potest hunc impedimentum absolvere
à Papalibus, sic Parochus, vel quilibet Con-
fessarius possit absolvere à casibus, vel excom-
municationibus, Episcopo forte reservatis
eum, qui habet modò dicto impedimentum,
quo confugiendi ad Episcopum aditus non
datur?

36. Respondeo, Et id etiam plures e-
gant, quia Sacri Textus illud concedunt ob
difficultatem adeundi ad Pontificem: at ac-
cessus ad Episcopum solet esse facilius: nihi-
lominus etiam plures e satis probabiliter, in
eodem foro Conscientia, & cum oneribus
mox declarandis, concedunt, propter ratio-
nem modo dictam; cum enim reservatio sit
odiosa, non debet in damnum animarum
vergeret, ut certè, si secus dicere vellemus,
Alter t. 1. vergeret in hoc casu.

37. Sed, quæ so te, quænam in particulari
sunt impedimenta, quæ specialiter sufficiunt
ad hoc, ut Episcopus ejusmodi excommuni-
cationes Papæ reservatas, etiam publicas, ab-
solvere possit? Quod est petere, Quandonam
prudenter judicandum sit, prædicta impedi-
menta esse perpetua, vel longi temporis, ita,
ut moraliter constet, non posse ante mortem

1. q. 1. artic. 9. n. 1. C. Alte. Duar. ll. c. De lugo de pœn. d. 2. o.
n. 22. §. Suar. l. c. n. 12. d. Castropal. Duar. Bossius ll. cc. Gran.
in 3. p. controv. 7. tr. 10. d. 7. alique apud Dianam p. 9. tra.
7. ref. 16. Loth. l. c. expresse advens etiam hæref. quamcum-
que cum Castrop. contra Sanc. &c.

Tamburinus de Sacramentis.

absolvi à legitimo Superiore?

38. Respondeo, Præter periculum mortis,
quod pertinet ad doctrinam §. præcedentis,
est.

II. Infirmitas longa, etiam periculosa nunc
non sit.

III. Paupertas: ut si Romam non nisi
mendicando ire deberet is, qui mendicare
non solet.

IV. Ætas senilis, seu puerilis; immò, si con-
traxisset quis excommunicationem ante pu-
bertatem, ejusque absolutionem, peteret post
pubertatem, posset Episcopus absolvere.

V. Fragilitas sexus, id est, esse mulierem cu-
juscumque conditionis.

VI. Altrictus alteri: ut filius familias vel
servus, quando sine præjudicio Domini Pa-
pam adire nequit.

VII. Cura animarum, vel temporale domi-
nium, quando rationabiliter timetur, nè o-
ves, Vassalli damnum pariantur.

VIII. Debilitas in viris delicatis, qui judi-
cantur non posse ferre itineris labores.

IX. Quodlibet aliud impedimentum quod T. 1. tr. 4.
prudens iudicio legitimum putetur. Hæc d. 4. p. 3. §.
cum citationibus Sacrorum Textuum habes §. à nu. 3.
collecta apud Leandrum, a & apud Dianam, b d Sanc. de
inter quæ adnumerant meritò alii inimicitias matr. l. 2.
graves, quæ impediunt iter, necessitatem suc-
currendi familia, vel parentibus, retentione
in carcere, in tremibus, in Claustro, obliga-
tionem exercendi munus publicum, quod il-
lud iter non permittat, si munus relinqui sine
gravi detrimento non valeat, & similia, quæ e
etiam habes apud Suar. & aliosque.

39. Quæres: Sicuti Episcopus per se potest
absolvere in prædictis necessitatibus, & im-
pedimentis recurrenti ad Pontificem, potest
etiam ejus Vicarius Generalis:

Respondeo, Ex commissione Episcopi, nõ nam p. 9.
est dubium; cum enim hæc potestas Episco-
po conveniat ratione dignitatis, potest illam
alteri, quamvis non Vicario Generali, delega-
re. At, in ex ipsa constitutione Vicariatus hæc
potestas absolvendi (ut etiam dispensandi) in
casibus necessitatis conveniat Vicario, major
est difficultas. Certè mihi, & aliis negandum
videretur, quidquid alii nimis indulgenter
concedant. f Ratio est, eadem, immò major, 10. §. un.
quam innuimus supra. g Lege Dianam h idẽ nu. 10.
dicentem de Confessario electo per Bullam h Diana
Cruciata, & de Regulari privilegiato: hibid.

enim

enim non possunt extendere privilegia absolvendi, vel dispensandi, quæ habent, ad illos casus, ad quos Episcopi potestas extenditur ratione dictæ necessitatis, &c.

Ejusmodi absolutum ab Episcopo, vel modo dicto ab ejus Delegato, quando non est recitatus ad Pontificem in dictis excommunicationibus reservatis publicis, debere se præsentare Pontifici, vel ejus Delegato in iis casibus, in quibus impedimentum fortè cessaret, ut si pauper fieret, dives, &c. (excepto impedimento impuberatis) rectè notat Hurtadus, & nos supra indicavimus, atque infra b universaliter notabimus

a G. Hurt. d. 15. de excomm. diff. 3. nu. 10. b Inf. §. 4. n. 6.

40. Præterea prædicta impedimenta, quæ sufficere dicimus Episcopo; ut absolvat pœnitentem à reservatis Summo Pontifici, sufficiunt etiam proportionaliter, in foro tamen interno, & cum oneribus mox explicandis, ut deficiente Episcopo, possit alius Sacerdos absolvere, ut diximus n. 35.

§. III.

De Necessitate alia urgenti.

1. Potest evenire, ut non sit perpetuo quis impeditus, nec longo eo tempore, in quo non sit habiturus Confessarium legitimum, sed tamen aliqua interim urgeatur necessitate.

2. Quare inquirimus, quid tunc agendum ab eo, qui, & alia peccata non reservata habet, & casibus item; vel excommunicationibus reservatis, etiam ob hæresim & contractis, fortè laboret; potest autem ex illa necessitate directè à non reservatis, & à reservatis indirectè absolvi ab Ordinario Confessario cum onere se præsentandi, iterumque peccata illa reservata ritè confitendi; Scimus enim (quidquid aliqui sentiant in oppositum) non posse directè, quia ille Confessarius, qui supponitur præsens, caret Jurisdictione pro reservatis, ut clarius mox n. 4. explicabimus.

3. Dico, de tota hac questione me disputasse in Methodo à Communionis, ubi ex sententia probabiliter affirmavi, posse, & addidi duos alios modos, quibus uti valeris, qui in necessitate dicta positus caret Confessario potente à reservatis absolvere, quæ hic non sunt cum Lectoris molestia repetenda. Qualis autem debeat esse necessitatis gradus,

c Casp. T. 1. l. 4. p. 3. §. 6. n. 2.

d In Meth. Com. c. 1. §. 6. à nu. 18.

sive ex notabili infamia, sive ex alio gravi detrimento procedens, ibidem distinctè declaravi.

4. Illud discrimen clarius hic est explicandum: nam supra docuimus, in articulo mortis, & in impedimento perpetuo, non adesse onus comparandi coram Superiore, quando quis per inferiorem absolvitur à casu reservato, sed solum, quando absolvitur ab excommunicatione, quæ inferior absolvere nequit: At quando quis sequens hanc sententiã probabiliter, ab inferiori, vel simplici Sacerdote absolvitur, propter urgentem necessitatem aliam, v.g. ne incurrat notabilem infamiam, ni communicet, undè vult præmittere modo dicto Sacramentalem Confessionem, semper debet postea se sistere Superiore, vel ejus Delegato, nec solum, ut accipiat pœnitentiam, vel remedia sutorum peccatorum, sed, ut absolvatur, tum ab illis casibus, tum ab illis excommunicationibus, quas ille inferior non poterat absolvere.

Ratio autem discriminis est, quia in nostra sententia pro articulo mortis, & pro illo impedimento perpetuo, quod mortis articulo æquivaleret, Confessor ex Tridentino habet plenam Jurisdictionem, undè absoluit directè pœnitentem; solum pro excommunicatione, quam extra illum articulum absolvere is non potest, debet dictus pœnitens ex peculiari Sacrorum Canonum dispositione quam explicabimus §. 4. nu. 2. comparere coram Superiore ad suscipienda remedia, &c. At in casu alterius urgentis necessitatis, cū Confessor ille nō habeat plenam Jurisdictionem, sed solum, propter ejusmodi necessitatē, concedatur, posse dimidiari Confessionem, in hoc, inquam, casu, Confessor pœnitentem absolvit indirectè à reservatis, & non absolvit ab excommunicatione, quam absolvere non potest, quia caret Jurisdictione, ut supponimus: unde in dicto pœnitente remanet obligatio, subdendi clavibus illa peccata, & obtinendi Absolutionem ab illa excommunicatione.

5. Scio, esse alias sententias de hac necessitate iteratæ Confessionis, ut videre est apud Quintanad. & Delugo, sed hæc nostra planior est, tutior, & in praxi omnino servanda.

6. Scio etiam, alicui posse in mentem venire (ut innuit in parenthesis, quam interpo-

c Qu. de pen. sing. 211. n. 6. f. Disq. de pen. 210. d. 218. fiii

fui *num. 2.*) non esse ejusmodi onus confitendi iterum dictos casus reservatos: Sed fuisse a nostris Ordinationibus prohibendum, ne id doceatur, etiam scio, prohibeatur enim *stud. super* hac propositio.

Propos. 23. *Li. qui à reservato peccato, pro tali cognito, ex necessitate aliqua indirecte est absolutus, non tenetur deinceps se Superiori sistere, nec per se, nec per alium, sed manet simpliciter absolutus, & sine ullo onere quarendi directe à reservato Absolutionem.*

Quæres, cur additur illud (*pro tali cognito supra c. 10?*) Respondco, Ob ea, quæ dicta superius sunt.

7. 8. 3. *n. 11.* 7. Inquires hac occasione, si pœnitens bona fide à te Confessario inferiore, seu Sacerdote simplici modo dicto, sed nulla urgente necessitate accipiat Absolutionem, ad quam dandam ipse Jurisdictione caret, ut supponimus, validane erit Absolutio: Respondco, si omnia peccata, quæ pœnitens aperuit, sunt reservata, certum est, esse invalidam, quare cum id advertet pœnitens, debeat iterum ea omnia legitimo Confessario subdere: Ratio est manifesta, quia Confessarius ille inferior non habebat Jurisdictionem ullam circa hujusmodi peccata, quæ omnia supponuntur esse reservata, ergo validum Sacramentum Pœnitentiæ facere, quacumque tandem bona fide posita, non potuit.

8. At, si cum peccatis reservatis aperuit pœnitens alia non reservata mortalia, vel aliqua venialia cum legitimo dolore, invalida erit Absolutio ex Valq. apud mox citandos, quia (inquit) Confessarius non habet potestatem dimidiandi Absolutionem sine necessitate, quam hic non adesse, supponimus. Sed valida erit ex Suar. qui, inquit, cū tunc Confessor polleat Jurisdictione ab aliqua, illa absolvet directe, indirecte, alia: Nam propterea errore detecto, iterum hæc indirecte absoluta subdenda erunt legitimo Confessario, ut directe ea absolvantur, non verò alia, hæc enim alia ob bonam fidem Confessarii, & Pœnitentis, rite fuerunt, & directe absoluta, quia ad illa, ut supponimus Jurisdictionem habebat Confessarius, Dimidiatio autem illa materialiter solum se habet, nō formaliter, quod integritati Confessionis non obstare, docetur communiter in Tract. de Pœnit. Utramque sententiam probilem esse censo.

9. Si Confessor in posteriore hoc casu pœ-

nitentem absolvit mala fide, id est scienter; illud sacrilegè se gerere certum est, quia sine necessitate Confessionem dimidiat. Verum tu, si bona fide processisti in recipienda Absolutione, uti doctrina, numero præcedente allata, potes. Cum contra, si mala fide, hoc est scienter id aliquando facias, quia peccabis actualiter, unde indispositus ad Absolutionem accedes, nulliter illam recipies.

OCCASIONE PRÆDICTORUM

Quærimus consequenter, an aliquando in nostra Societate sine ulla necessitate, possit quis per inferiorem absolvi à reservatis.

10. Cum in præcedentibus dictum sit, ut quis per inferiorem absolvatur à reservatis, requiri necessitatem illam, quæ sufficiat ad dimidiandam Confessionem, quamque distinctè me explicasse, dixi in Methodo communionis l. c. oritur mihi dubitatio. An circa hoc aliqua peculiari concessione gaudeant Nostri in Societate Religiosi: Et quidem gaudere, quando iter facimus, certum est, eo modo, & in iis circumstantiis, quas supra commemoravimus: in qua concessione nulla fit mentio necessitatis, sed solum Carentiæ proprii Confessarii, seu Superioris, licet cum onere se præsentandi, &c. At estne alius casus, præter prædictum itineris?

11. Esse videtur primo aspectu ille alius, quando abest à Collegio, vel Domo Superior, & vult quis communicare. Sic enim videntur concedere illi, d. Theologi, quos d. Insuperioribus nostri inliti appellavimus in Superioribus.

Si quis, inquit, Superiore occupato v. g. habeo V. vel absente ad horam, lapsus sit in casum reservatum, & in tempus celebrandi, vel communicandi, & in super iustam ob causam nolit comparere, non potest ab alio valide absolvi. Quare quesito aliquo titulo, differenda potius Celebratio, vel Communicatio, usque dum conveniri possit, qui habet auctoritatem. Alioquin potest talis absolvi ab Ordinario cum onere comparendi.

Et alibi e

Absente Rectore, non habet Minister facultatem absolvendi à reservatis, nisi ei specialiter reservatum sit, quod non expediat fieri, maxime, si ad paucos dies dumtaxat absit: Potest enim

e Ibid. v.

Absol. à

Abol. à

Abol. à

Abol. à

quis confiteri Ordinario cum onere se sistendi Superiori.

12. Vides, nullam fieri mentionem necessitatis, sed solum absentia Superioris? Quare videtur Pat. Generalis in praedictis casibus concessisse Ordinariis Confessoribus auctoritatem absolvendi a reservatis cum dicto onere, sicuti concessum est pro iter agentibus.

13. Dixi (videtur) Nam ego ita esse nequaquam puto. Primo, quia haec responsa doctorum peritorum, seu cujuscumque sint, non habent in Societate vim universalem legis; fuerunt enim data juxta varias circumstantias, quae pro tempore occurrebant, eaque particularibus Provinciis. Et sane verosimile non est. Societatem, seu Praepositum Generalem voluisse eam tanti momenti facultatem omnibus per rescripta haec privata, concedere.

Secundo, quia pro iter agentibus adest expressa instructio pro tota Societate, atque in nostris Ordinationibus, & Decretis inserta, quae non est de dictis casibus, de quibus certe facta fuisset mentio in dictis Ordinationibus, si Societas ad eos concessionem aliquam voluisset extendere.

Tertio, quia in his responsis, nec explicitè, nec implicitè conceditur ejusmodi facultas, nulla existente necessitate, nec colligitur ex modo loquendi ipsorum, ut contra, clarè dicitur in casu de iter agentibus. Credibile ergo fit praedicta responsa supponere id, quod Doctores semper supponunt, ad dimidiandam Confessionem, debere adesse necessitatem urgentem communicandi, non igitur, illa non urgente poterit.

§. IV.

Tres conditiones requisitae, ut quis legitimè ab excommunicationibus reservatis absolvaatur ab inferiore, in casu periculi mortis, impedimenti perpetui &c.

1. Inmodi tres conditiones, quae, praeter ceteras communes, hic requiruntur, haec sunt Promissio de comparando: Promissio de stando mandatis Ecclesiae: Satisfactio partis. Quamvis autem earum aliqua necessaria interdum etiam sint pro Absolutione excommunicationis non reservatae, tamen, quia maxime requiruntur pro reservatis, hic

proprius est locus illas omnes universaliter explicandi; quod jam separatim praesto.

PRIMA CONDITIO.

Promissio de comparando.

2. Cum quis, ob periculum mortis, vel impedimentum perpetuum, longive temporis, juxta ac dictum in praecedentibus est, absolvitur ab excommunicatione reservata per Sacerdotem alias non valentem eam excommunicationem absolvere, debet promittere, & ad id Sacerdos poenitentem obligare, ut cum primum commodè poterit, quando nimirum forte convalescet, vel desinet impedimentum (id quod morali modo, juxta conditiones personae, loci, temporis est judicandum) compareat coram Superiore, non ut accipiat absolutionem, jam enim in illo periculo eam accepit, sed, ut, vel poenitentiam, vel remedia ab ipso habeat de commisso delicto; idque, sub poena reincidentiae, id est, si non compareat, praeter peccatum inobedientiae in re gravi, reincidat in eandem, hoc est, in similem excommunicationem, à qua fuerat absolutus, ut latè explicat Delugo.

Scio Dianam b approbare, tanquam non improbabilem, sententiam Januarii, e dicitis, hanc obligationem, quam habet absolutus à Censura reservata in periculo mortis inductam olim à Sacris Canonibus, fuisse abrogatam à Tridentino pro foro conscientiae, dum pro illo articulo dixit, nullam esse reservationem: Scio, inquam, hoc, sed non est recedendum a nostra doctrina, quae est communis Doctorum.

3. Dixi (ab excommunicatione reservata) nam pro casibus reservatis, quibus non est connecta excommunicatio, nullum adest jus communicum, quod obliget ad hujusmodi promissionem de comparando, quando quis absolvitur (ut supra vidimus) in periculo mortis, vel perpetuo impedimento, longive temporis: & praeterea pro his casibus in eo tempore, quilibet Sacerdos directè omnia peccata absolvere potest, quia ex Tridentino habet omnimodam potestatem legitimi Confessarii, ut notat rectè Diana e aliisque.

4. Dixi item (quam primum poterit, &c.) ut notarem ab eo, qui judicatur certò moriturus, vel certò numquam fore liberandus.

dus à dictis impedimentis, non esse exposcendam ejusmodi promissionem, quia inutilis a Sanc. l.c. esset. Immo notant Sanchez, & Castropalaus, si per errorem Confessarii data fuisset à dicto pœnitente dicta promissio, etiam jurata, non obligari deinde ad illam, memoratum pœnitentem, si forte v.g. per miraculum cessaverit impedimentum, quia, stante eo impedimento, non obligabatur jurare: quod si juraverit, non se intendit obligare, nisi juxta intentionem legitimam Confessarii, & juxta sacra jura: at Confessarius legitime operans, & jura non intendunt obligare eum, cui impedimentum numquam erit defuturum. Sed certe hic casus nimis rarus erit, & fortasse, quia noscere non possumus, an affuerit miraculum, physice, impossibile.

Contra, si quis dictas excommunicationes absolvens, negligeret de ea obligatione pœnitentem admonere (quam certe admonitionem scienter omittit), est mortale, quia res est gravis adhuc pœnitens, quando eam obligationem receiverit, obligabitur sub mortali, se Superiori sistere: si quidem hæc est dispositio Sacrorum Canonum in re gravi lata (ut omnes Doctores supponunt) etiam pro foro conscientiae; atque adeo ab omnibus observanda.

5. His communibus explicatis, sunt pro praxi tres Notationes superaddendæ. Prima, Sacerdos communis in prædictis necessitatibus urgentis mortis, vel perpetui impedimenti absolvens ab excommunicatione, quam absolvere alias non potest, debet ex jure exposcere à pœnitente, non solum dictam promissionem, sed etiam illam juramento vallatam. Ratio est, quia tunc e ejusmodi Sacerdos se habet perinde, ac Confessarius absolvens ab excommunicatione reservata.

6. Notatio secunda. Cum certum sit, quando quis absolvitur in necessitate, saltem ab excommunicatione, c. si quis suadente, per Judicem Papa inferiorem in foro externo, Pœnitentem debere jurare, se, cum potuerit, ad Pontificem aditum, ut numero præcedente dictum est, debeantne emittere idem juramentum ad eundem legitimum Superiorem, qui absolvitur per Confessarium in foro Sacramentali Pœnitentiæ à dicta excommunicatione percussiois Clerici, ut item ab aliis?

Respondet, Affirmant, & quidem pro-

babiliter non pauci, & etiam in aliis omnibus d' Thef. de excommunicationibus.

7. Sed certe mirius loquuntur e alii, nec Eccl. p. p. improbabilius, hoc est, tum in prædicta Absolutione percussiois, tum in aliis excommunicationibus, satis esse pro dicto foro Sacramentali seriam promissionem, sine juramento, quæ tamen obligabit, ut modò dixi, rig. Duar. sub mortali. Ratio hujus probabilitatis est, in Bull. tum, quia jura de hac re, cum sint odiosa, restringenda sunt, tum quia, ne Sacramentum Confessionis novis obligationibus difficilior evadat, rectè intelligi possunt de solo foro externo.

8. Notatio tertia, Sub hoc onere comparandi absolutus, satis obligationem sibi impositam adimpleret, si compareat, sive personaliter, sive per alium (qui sine necessitate nominandi pœnitentem, pœnitentis delictum explicet) si compareat, inquam, vel coram Superiori jure potente absolvere illam excommunicationem, seu delictum, vel si compareat personaliter coram ejus Delegato, quales sunt illi Regulares, qui, ut superius vidimus, gaudent multis privilegiis, & quales sunt Confessarii per Jubilæum, & Bullam Cruciaræ, de quibus mox. Ratio est clara, quia hi Delegati sunt loco Superioris in iis, in quibus potestatem habent absolvendi. Ita, vi Tubi- Bardi, f & alii.

SECUNDA CONDITIO.

Promissio standi mandatis Ecclesiæ.

9. Ut propositum amplius non peccandi, quod in omni peccatorum Absolutione requiritur, firmiter persistat, quando quis de servatis absolvitur, jura exposcunt, ut absolvendus ab aliquibus gravibus delictis, adhibeat juramentum de parendo mandatis Ecclesiæ, hoc est, de iterum non committendo simile delictum. Iam difficultas est, an ejusmodi juramentum sit exigendum, non solum, quando quis absolvitur pro foro externo, verum etiam, quando pro interno in Sacramento Pœnitentiæ?

10. Respondeo, Exigendum esse præsertim in percussiois Clericorum, & casibus stinent, quia non adest ratio, cur servari non

oporteat in foro pœnitentiæ; id quod Canones præscribunt. Esse Exigendum, solum, quando quis absolvitur pro foro externo, non vero, quando pro foro interno, sustinetur a aliis; tunc enim satis esse, docent, propositum consuetum emendationis; tum, quia Canones per dictam solemnitatem juramenti volunt alios terere, quæ ratio cessat, quando quis absolvitur in interiore foro dumtaxat; tum, quia ejusmodi obligatio jurandi est odiosa, & reddens magis difficilem Confessionem Sacramentalem; unde non debemus præsumere impositam ab Ecclesia fuisse, dum expressè forum conscientie non includit.

2 Boss. de Inbil. sec. 1. c. 22. Filluc. p. p. tr. 11. c. 10. num. 332. Ale. lib. 4. d. 6. c. 2. Pelliz. T. 2. tr. 7. c. 1. num. 115. Favet. Dian. p. 5. tr. 9. re. 23. v. esset p. 2. tr. 16. r. 42. clariss. ex Gord. Diana p. eadem tr. 4. ref. 68. Pasq. de Inbil. qu. 362. b Infra c. 13. nu. 33. & 34.

c Suar. de Censur. d. 7. sec. 5. n. 47. d Verric. tr. 8. qu. mor. 20. num. 8. e Leandr. de excom. d. 17. q. 93. & 94.

11. Hæc sententia probabilis est, quoad alias excommunicationes, nam de contentis in Bulla Cœnæ, dicam infra. b Interim universaliter moneo, prudenter facturum Confessarium, si juramentum hoc exigat, quando advertit, fore, ut per illum pœnitens magis peverret gravitatem delicti, seque ab illo facilius abstineat; nam si prævideat periculum iterum labendi, vel quid simile, nequam exigat, ne pejerandi occasionem proximo præbeat.

TERTIA CONDITIO.

Satisfactio.

12. Quamvis, aliquando contrahi possit excommunicatio sine læsione partis, ut est v. g. excommunicatio ob peccatum hæresis, unde tunc nulla erit satisfactio expolcenda, sed solum emendationis propositum, tamen non raro adest partis læsio, ut v. g. in percussione Clerici. Nomine igitur satisfactionis hic intelligitur restitutio pecuniæ, vel famæ, vel honoris, quæ parti læsæ debetur, ut notat Suarez, c

13. Hinc fit, ut pœna pecuniaria, si forte debeatur Fisco, vel Ecclesiæ, vel Notario, non veniat in hanc præsentem considerationem, quia prædicti hic non sunt pars læsæ.

14. Hinc etiam, quamvis plures in percussione Religiosi partem læsam judicent, esse Religionem, seu ejus Prælatum, tamen satis probabiliter multi, quos citant, & sequuntur Verricelli d & Leander e putant, non esse, nisi ipsum Religiosum percussum, cui satisfaciendum sit, idque in utroque foro; si enim

ipse percussus fuit, ipse est pars læsa. Confirmatur; quia, quando dicitur (concordata parte) non intelligitur Respublica, sed persona particularis. Confirmatur iterum, quia, si in casu dictæ excommunicationis pars læsa esset publica potestas; seu Prælatum, certè esset Ecclesia, vel Pontifex, quia excommunicationem contra prædictam percussorem tulit; at Pontifex, dum concedit, ut quis ab illa absolvatur, jam, ipse condonat.

15. Jam verò, quoniam certum est, te antequam impendas Absolutionem, debere sub mortali exigere à pœnitente, ut satisfaciat, vel reddendo ablatum, vel compensando injuriam factam, vel remissionem ab eo obtinendo, &c. Querimus primò, quid faciendum in praxi, si ea præmitti non possit, sive ob impotentiam pœnitentis, sive ob dubium quod fortè veritur de qualitate satisfactionis, sive ob obstinationem partis læsæ, quæ non est contenta satisfactione rationabili sibi oblata, sive ob quid simile?

16. Respondeo, Quando impotentia non solum est præsens, sed moraliter certò prævidetur, semper esse futura, si nihil requirendum à pœnitente, nam res frustranea requireretur. At verò, quando potentia probabiliter futura sit; Si loquamur pro foro externo, debet pœnitens, antequam absolvatur, præmittere cautionem de satisfaciendo, id est, debet dare, vel pignus, vel fidei jussionem, vel si ea non possit, debet juramentum proferre, quod satisfaciet, ut nimirum certò sit promissa satisfactio. g At si loquamur pro foro Sacramentali, seu Conscientiæ, quamvis Deo, si ea non possit, debet cautionem videatur requirere, quia sine distinctione de ea præmittenda loquuntur, tamen alii eam non necessariam probabiliter docent. (excipio dictos casus Bull. Cœnæ, de quibus dicam §. 13. nu. 34. & delictum dantium causam interdicto, quando in periculo mortis conceditur ipsis Sacramentum Pœnitentiæ, de quo in tractatu de Interdicto, Deo favente, dicemus.) Ratio, quod pro foro Sacramentali non sit necessarium juramentum, sed sufficiat seria promissio, est, quia illa cautio, sive pignoratitia, sive fidei jussoria, sive juratoria pro solo foro externo imposita à Sacris Canonibus

d. 4. p. 3. §. 5. num. 15. Bonac. de Cens. d. 1. p. 9. num. 34. & 35.

bus esse, videtur? sufficiat ergo tunc, si pœnitens habeat propositum satisfaciendi, quando poterit, & sic tum validè, tum licitè absolvetur. Quod autem ipse sufficiat probant eadem ferè conjecturæ, quas modò attuli num. 10.

cap. 4. num. 10. Ne autem longè ab eas. Ecce restit. tunc illam.

Pœnitenti, qui, prima vice, fatetur se culpabiliter non restituisse alienum; nunc tamen habere firmum propositum statim restituendi, non est neganda Absolutio. Si tamen bis, aut ter, aut sæpius fuerat iustus in aliis Confessionibus restituere, & tamen, cum posset, non fecit, regulariter non est absolvendus, quousque fecerit, re ipsa, restitutionem. Ratio Prioris partis est, quia sicuti in omnibus aliis, Confessarius cedere potest, & debet pœnitentis in hoc. Ratio posterioris est, quia talis homo est in periculo proximis est, quia ipsa comperto, iterum differendi restitutionem; ideo non rectè aliqui putant, esse probabile, absolvi tunc illam posse; nam idem posset de Concubinario, etiam illo, qui sæpius iustus non ejecit domo Concubinam.

21. Dixi autem, regulariter non esse absolvendum; nam talis esse posset pœnitens, talesque circumstantiæ, ut Confessarius deberet esse contentus solo proposito restituendi, etiam si antea, sæpe iustus, omiserit restitutionem. Et Molina quidem exemplum adhibet, ut si Confessarius non leviter credat, pœnitentem re ipsa restitutum statim, sine mora; quia non ea acrimonia fuerat illi iusta restitutio in aliis Confessionibus, vel si aliæ adsint circumstantiæ ad id credendum, præsertim, si iungat illi, ut non prius accedat ad Eucharistiam, quam restituat.

Hæc ibi ex Dicastillo, quæ tibi usui erunt, & hæc.

22. Denique, quamvis aliqui absolute videantur, docere, quæ diximus, tamen sunt adhibendæ exceptiones duæ allatæ num. 16. altera pro casibus Bullæ Cænæ, altera pro dantibus causam interdicto, & quoad eosdem dictæ Bullæ casus, eo modo, quo dicam. §. sequ.

num. 34.

Colligi- 17. Notò autem ex Ludovico à Cruce in tur ex Lu. Bullam Cruciatæ, si forte is ab excommunicatone absolutus non servet promissionem, Bull. Cruc. scilicet, non satisfaciatur cum poterit, licet d. 1. c. 4. d. peccet; non tamen reincidere in ullam excommunicationem; quia à nullo jure imponitur hæc reincidentia contra non satisfaciendum; imponitur verò contra non comparentem, ut vidimus nu. 2.

18. Querimus Secundò, quid si præmitti potest satisfactio, & non præmittitur? Respondeo certè tunc, per se loquendo, & rursus Confessarius peccat, & pœnitens; ut habet Leander b Tu, quia dees munci tuo, immò etiam, quia, aliquando nocet parti, cum, post Absolutionem difficilius exhiberi solet satisfactio. Pœnitens, quia differt notabiliter, & sine causa (ut supponimus) reddere id, quòd debet, injuste retinens, sive rem, sive famam, sive honorem alienum, Dixi (per se loquendo) propterea, quæ mox afferam com. d. 27. num. 21.

19. Sed ecce, occasione prædictorum, se offert difficultas molestissima Confessariis. Titius v. g. percussit Clericum, cui nondum voluit, cum potuerit, satisfacere; nunc verò cum animo contrito, & cum satisfaciendi proposito accedit ad te Confessarium habentem facultatem illud absolvendi, poterisne eum hoc solo proposito illum absolvere?

Respondeo, Cum ejusmodi satisfactio sit quædam restitutio rei, vel honoris, vel famæ ablata, ideo ita te gerere in hoc casu debes, quemadmodum te gereres, si ad te accederet aliquis injustus detentor rei alienæ, qui nondum voluit restituere, nunc verò restituere quam primum, promittit. Neque enim obligatio hujus satisfactionis aliquid plus ratione sui habet, quam habeat quæcumque alia obligatio restitutionis.

20. Verum non sedet animus, Inquiris enim rursus: ecquonam modò me gerere deberem, si ageretur de restitutione. Respondeo, Id præclare doceri à Dicastillo, cujus doctrinam ego attuli lib. 8. in Decalogum tr. 4.

De Delegatione concessa per Bullam Cruciatæ circa reservatos.

1. **Q**ui Bullam Cruciatæ sumpserit, potest, durante anno, eligere Confessarium ex approbatis ab Ordinario, per quem Confessarium, absolvi possit pro foro interno ab omnibus casibus, & Censuris, satis facta parte, & quidem toties quoties, à reservatis Episcopo; at à reservatis Pontifici semel in vita, & semel in periculo mortis, atque ab iisdem Pontificiis, iterum, si secundam Bullam sumpserit; non vero tertio, si tertiam; siue dicti casus sint publici, siue occulti, (excepta semper hæresi) modo, quando delicta sunt deducta ad forum contentiosum, cautiones mox dicendæ *num. 17. & 19.* adhibeantur.

Circa hanc delegationem, si sequentia adnotaveris, omnia ferè, quæ ad illam spectant, facîle cognosces.

SUPER ILLUD.

Ex approbatis ab Ordinario,

2. Quid hic intelligatur nomine Ordinarii, & alia huc pertinentia dixi latè alibi, hoc est supra Tract. de Sacramento Pœnitentiæ *c. 5. §. 4.* Ne igitur recostatam Cabrem repetamus, locum citatum adeat studiosus.

SUPER ILLUD.

Et iterum, si secundam Bullam.

3. Si à commisso delicto reservato Pontifici v. g. per lectionem libri hæretici de Religione tractantis, fuisti per Bullam jam absolutus, & deinde in eodem anno incidas, siue in idem peccatum legendi librum hæretici, siue in aliud specie distinctum, occupandi v. g. bona naufragantium, non potes ex vi ejusdem Bullæ in vita absolvi, nec à peccato novo legendi, nec à peccato occupandi. Ratio est, quia Bulla non concedit, ut possis in vita absolvi semel à quolibet peccato Pontifici reservato; concedit enim solum unicam Absolutionem in vita à peccatis Pontifici refer-

TRACT. DE CASIB. RESERV.

vatis; indigebis ergo, tunc secunda Bulla; ea tamen lege, ut si tertio incidas, non tibi profectura sit tertia. Ita Bardi *a Bard. Bull. Cruci.* contra quem Leander *b pugn.* dicens esse probabile per unisam Bullam concedi, posse absolvi ab omnibus, dummodo ab unoquoque in specie semel tantum in vita, intra publicationis annum, quis absolvatur. Certè, id esse probabile, negare non possum, quia etiam hunc sensum facere commodè possunt verba Bullæ, si attentè legantur.

4. Ex eo autem, quod in nostra sententia Bulla, semel dictam reservatorum Absolutionem concedat, fit, ut si in ea confessione aperias plura peccata contracta ex pluribus aliis delictis diversis, puta, occupatione, bonorum naufragantium, percussione Cardinalium, læsione immunitatis Ecclesiasticæ, &c. fit, inquam, ut possis ab omnibus simul absolvi per unam Bullam, quia, sic, unicam Absolutionem recipis. Idem per secundam Bullam, sed non tertio per tertiam, ut dictum est.

5. Quares, si quis non sit usus Bulla anno v. g. præterito, quoad Absolutionem à reservatis, potestne illa anni præteriti uti hoc anno? Resp. Cum Bardi *c non posse,* quia privilegium solum fuit pro illo solo uno anno. Leander vero loco citato, putat non improbabile, posse, quia sequens publicatio hujus anni non suspendit privilegium absolvendi concessum anno præterito: quare, cum illud adhuc perseveret in præsentis anno, quia est gratia facta, potest Fidelis uti illo. Sed certè fallitur: nam ratio, cur non possit, non est, quia illa privilegia suspenduntur à nova publicatione, sed, quia illa fuerunt solum pro illo anno; illique anno addicta. Frustra ergo ipse Navarrum doctissimum quidem virum in suam sententiam citat, nam, si ipse Navarrus nostram hanc tam claram rationem advertisset, ab illa doctrina sine dubio abstinuisset.

SUPER ILLUD.

In mortis articulo.

6. Si quilibet Sacerdos in hoc articulo potest absolvere à reservatis, ut latè nuper discussimus, quid emolumentum affert hoc Bullæ privilegium? Respondeo, Duo emolumenta, alterum, quod Absolutionem hanc potest tibi conferre electus ex vi Bullæ, etiam præ-

terite

ente proprio Parocho, quod certe inferviet pro illis, qui, ut ibidem vidimus, sustinent id tunc non posse quemlibet Sacerdotem.

7. Alterum, quod si tunc absolvaris ab excommunicatione reservata, liber eris ab onere te presentandi Superiori, quia electus per Bullam jam est tuus Superior Delegatus à Pontifice, à quo onere (si absolvaris ex universali facultate concessa pro periculo mortis) liber nequaquam eris.

SUPERILLUD.

Excepta heresi, &c.

8. Quamvis multi multa afferant, quibus probent, haresim formalem saltem occultam posse per Bullam Cruciatæ absolvi ex illo principio, quod ex una parte potestas concessa Episcopis absolventi ab illa, adhuc in ipsis ex sententia probabilissima remanet post Bullam Cœnæ, & ex alia parte Bulla Cruciatæ concedit posse absolvi omnia, quæ post Trull. Lud. sunt Episcopi, tamen cum, propter ejus gravitatem, haresis Absolutio non veniat in consuetudine generali, ideo, saltem hodie, non possunt, ubi est Tribunal Sacræ Inquisitionis Hispanicæ, ejusmodi sententiæ adherere; quod, etiam alibi, puto, semper saltem esse consulendum. Cæterum, qui de hac questione late rationes utrinque adductas cognoscere cupit, eas legat ab aliis a fusè agitaras. Nec legere graveris ea, quæ ad facilem reddendam hanc Haresis Absolutionem à me sunt alibi disputata. b

9. Dixi autem signatè (Haresim formalem) id est, cum errore intellectus; quare sortilegium, maleficium, superstitio, magna; adoratio Dæmonum, sollicitatio in Confessione; lectio librorum hæreticorum, blasphemie hæreticales, & omnia alia crimina contenta in Edictis Inquisitorum possunt per Bullam absolvi, toties, quoties, si sint Episcopalia; semel in vita, & semel in morte, si sint Pontificia; qualis est v.g. lectio libri hæretici de Religionem tractantis, & hæc iterum cum secunda Bulla; sed non tertio. Ita Leander e multos referens.

10. Quares per hanc occasionem, An per Bullam Cruciatæ concedatur, posse absolvi poenitentem, antequam denunciaret aliquod

Tamburinus de Sacramentis.

crimen Inquisitori ex obligatione denunciandum. Respondeo, Non posse (quidquid dicat Navarrus apud Leandrum d) quia in Bulla ejusmodi potestas non invenitur concessa.

11. Illud tamen est hic universaliter advertendum, aliquando posse ex præsumpta voluntate Inquisitorum, quos ita rigidos esse, non est præsumendum, ut, quando adest causa rationabilis differendi denunciationem, poenitentes, velint repellere à beneficio Absolutionis; tunc enim satis erit, si sumiter promittant denunciare; Justa autem causa erit, (ut notat ibidem Leander) si necessitas Communionis urgeat ad vitandam infamiam, vel utilitas extraordinaria obtinendi Jubilæum, vel, Tribunal longè distare. Adde ego semper casum, quo Confessor vult studere, vel consulere doctos circa obligationem, quam habeat poenitens, quando dubia est obligatio, &c. Aliud benignius docet Sanctarellus ex Navarro, sufficere nimirum saltem, e Sanctar. propositum firmum denunciandi, & loqui-tur (ait Diana f) de denunciando Hæretico. ref. c. 9. An tamen id in praxi sit deducendum, me doctior decernat.

d Leandr. de excom. dicta d. 17. qu. 85.

e Sanctar. tr. de Hæretico. ref. c. 9. dub. unico n. 16. sine. f Diana p. q. 17. 4. ref. 27.

SUPERILLUD.

Toties quoties.

12. Hic quaeritur, an à Pontificiis casibus etiam in Cœna Domini occultis possit per Bullam absolvi toties, quoties; an solum semel in vita, & semel in morte modò superius dicto.

13. Respondeo, Æque probabile judico, posse, & non posse toties, quoties. Excipio Haresim, etiam occultam, de qua modo à num. 8. dictum est. h Ratio, quod possit, est, quia per Bullam potest quis absolvi toties, quoties ab Episcopalis, sed jam omnes Pontificii occulti sunt hodie concessi Episcopis, atque adeò sunt aliquo tandem modò Episcopales; ut vidimus supra, ergo, &c.

g Sanc. Trul. Div. aliique cit. à Leand. tr. 2. de excom. d. 17. §. 3. q. 84. h Henr. Lud à Cruc. ali- que cit. ab eod. Leand. ibidem. i Sup. c. 6. §. 1. n. 3. §. 9. §. 1. num. 5.

14. Neque obstat, idem dici propter hanc rationem posse, de haresi occulta; non obstat, inquam, quia de illa propter ejus enormitatem, & propter sensum Ecclesiæ, quæ eam regulariter excipit, non debemus loqui perinde, ac de cæteris.

Ratio, quod non possit, est, quia hi casus Pontificii.

Pontificii occulti, ex eo, quod concedantur Episcopis, non desinunt esse reservati: ergo non desinunt esse reservati ipsi Pontifici. Adde in Bulla dici sine limitatione, omnes Pontificios posse absolvi, semel; ergo comprehendit etiam occultos.

15. Sed affirmativa sententia responderet, occultos desinere esse Pontificios strictè, statim atque conceduntur Episcopis jure ordinario, ut dictum est. Ad id, quod additur, responderet, limitationem illam publicitatis, implicitè poni in Bulla, dum per eam conceditur, ut Episcopales, quales sunt Pontificii occulti, absolvi possint toties quoties, non vero alios. Utraque ergo sententia probabilis est.

SUPER ILLUD.

Ab omnibus Censuris.

a Sanch. li. 16. in Decal. c. 17. nu. 41. & 43. Henr. li. 7. c. 13. n. 3. Castrop. tr. 25. de Bull. Cruc. p. 8. §. 4. nu. 8. Trullenc. de Bull. Cruc. lib. 1. §. 7. c. 2. sub. 10.

16. Certum mihi, & Thomæ a Sanch. aliisque est. Primò per Bullam posse absolvi excommunicationem, suspensionem, interdictum personale speciale, quando hæc postrema duo sunt propriæ Censuræ; nam excommunicatio semper est Censura, ut in propriis tractatibus explicabimus (excipimus excommunicationem ex hæresi contractam) si hæc Censuræ sint occultæ, sive publicæ, & deductæ ad forum contentiosum, sive sint à jure, sive ab homine per sententiam specialem contra aliquem in particulari fulminatam, & sive predictæ sint Censuræ denunciata nominatim, sive sint excommunicationes contractæ ex percussione publica Clerici. Ratio tantæ potestatis est, quia in Bulla, quoad hæc, nulla apponitur restrictio, & ex alio capite beneficium Principis latè est interpretandum (semper intellige reservatas Papæ semel in vita, & semel in morte, & iterum cum alia Bulla, sed non tertio, non reservatas vero toties, quoties &c. Vide Leandrum & alios citantem).

b Leand. d. 17. de excom. q. 87. & 95.

17. Quando autem dictum est (etiam deductæ ad forum contentiosum) maximè advertere debes illud, quod, quamvis per Bullam possit quis absolvi ab excommunicatione deducta ad forum contentiosum; pendente tamen lite, illi sitè concederetur Absolutio, nam, sic afferretur præjudicium Judicis Ecclesiastico.

18. Excipe tamen, quando Judex, vel lon-

gè distat, vel injustè agit, vel nimis rigorosè se gerendo; negat Absolutionem: Tunc enim si pœnitens ex parte sua est promptus justus ejus, qui excommunicationem fulminavit, præcepto obedire cum jam esset contumacia, poterit pro foro interno (& semper, satisfacta parte, ut dicemus) absolvi per Bullam. Simile quid dictum est & superius de Menciæ tantum Privilegiis.

c Supr. c. 11. §. 2.

19. Declara etiam id in excommunicatis nominatim. Quamvis enim per Bullam, possit absolvi pro foro Conscientiæ nominatim excommunicatus, tamen non erit passim absolvendus, sed erit ad suum Prælatum remittendus, ne veniat in contemptum Jus dicti Prælati. Adhabe tamen præcedentem exceptionem.

20. Certum item est, vi Bullæ absolvi non posse cessationem à Divinis, nec interdictum, sive generale, sive speciale locale, nec personale generale, ut in tractatu de Interdicto dicitur, nec eas irregularitates, quæ non sunt Censuræ, nec sunt pœnæ, sed, inductæ ob indecentiam, quæ, quis laborans repellitur ab administrando altari, qualis est v.g. irregularitas, ex Bigamia, &c. quia Bulla solum concedit absolutionem à Censuris, ex quibus non est irregularitas ex indecentia.

d Trullenc. de Casib. ll. cc.

21. Quæstio igitur, solum proponi solet de irregularitate, quæ incurritur in pœnam alicujus delicti, v.g. ob malam ministratio-nem Sacramentorum cum violatione Censuræ ob Hæresim, ob Apostasiam à fide, &c. An, scilicet possit absolvi per Bullam.

e Leand.

Respondeo, Affirmat Leander, & alii que saltem tanquam probabile. Excipiunt tamen iidem, immò, & omnes, irregularitatem ex delicto Homicidii, vel mutilationis, quia illi semper est annexa indecentia. Verum omnino puto, esse absolutè de omnibus negandum cum Suarez, falsisque propè innumeris apud citatos.

irreg. d. 1. q. 36. de pud. Dian. p. p. tr. 11. res. 17. f. Suarez de Censur. 1. sect. 11.

22. Triplex autem pro nostra sententia afferri solet ratio. Prima, quia Bulla eas Censuras tollere potest, & ad summum eas pœnas, quæ impediunt receptionem Eucharistiæ, vel Sacramenti Pœnitentiæ, ut notat loco citato Suarez, non autem alias, quæ non impediunt ejusmodi receptionem. At irregularitates, de quibus loquimur, immo alia pœna quæcumque, non sunt pœnæ ex se impediennes dictam receptionem. Adde, in Bullis

nu. 6. Leand. citat. Bull. Cruc. p. 8. §. 4. de irreg. c. 6. q. 5. & ill.

receptoribus, (ut notat Leand. loc. cit.) ablatum esse illud, (ut possit absolvi à pœnis.)

23. Secunda, quia sequeretur, majorem esse potestatem Confessariorum electorum per Bullam, quam ipsius Bullæ Generalis Commissarii, quod certe videtur absurdum, & incredibile; sequela manifesta est, quia Commissario non conceditur, posse auferre irregularitatem contractam ex Apostasia, ex Hæresi, &c. ut patet ex ipsa Bulla originali, sed tu id concedis prædicto Confessario ergo, &c.

24. Hæc secunda ratio non convincit, non enim est mirum, si in hoc vinceret potestas Confessarii potestatem Commissarii, nam certe vincitur in aliis innumeris, sic in simili respondet Bardi. *a*

Prima autem ratio, dicta num. 22. gratis assumit, quod dicit, Quod autem ibidem additur (sateor) majorem vim habet, si per legitimam potestatem illud (à pœnis) ablatum est à Bulla.

25. Tertia ergo ratio, quam affert Henricus *b* videtur absolute efficacior, quia in Bulla, ut patet ex ejus tenore, nulla datur potestas Confessario, ad dispensandum, sed solum ad absolvendum, at irregularitatis, ut etiam suspensio, per dispensationem tolluntur, non per Absolutionem, ergo ad eas, potestas concessa prædicto Confessario, non extenditur.

26. Possit item absolvi quempiam virtute Bullæ: etiam si in ejus confidentiam peccaret, non vero per eandem posse componi in male ablati ex ejusdem confidentia, dictum est supra. *c*

SUPER ILLUD.

Satisfacta parte.

27. Multa diximus de hac clausula aliquantò superius, à quæ sunt omnino hic recolenda: nunc solum quærimus id, quod propriè pertinet ad hunc locum. Cum enim Bulla requirat, ut excommunicationis Absolutio non conferatur, nisi satisfacta parte, dubium emergit, an nihilominus, si ea, propter inadvertentiam, vel propter aliud, conferretur ante præmissam satisfactionem, conferretur validè, nam, an licitè, diximus ibidem satis.

28. Respondeo, Ut universaliter decidatur, an non satisfacta parte, validè conferatur Absolutio, quando adest pars læsa, ut ibidem explicuimus, distinguendum est. Nam, si ea conferatur à Superiore, validè conferitur, quia satisfactio non est pars essentialis Absolutionis excommunicationis. Si vero conferatur à Delegato ipsius, erit subdistinguendum; si enim ejusmodi Delegato detur absoluta facultas absolvendi excommunicationem, idem dic, quod dictum est de Superiore. At si Delegato detur ejusmodi facultas cum prædicta clausula (satisfacta parte) duplex est sententia.

29. Prima negat, validè conferri ejusmodi absolutionem, quia satisfactio in hoc modo delegandi exigitur per modum conditionis, at, conditione non servata, in irritum abit concessio. Major probatur ex illa communi doctrina, quod Ablativus absolutus, qualis est ille (satisfacta parte) resolvitur in conditionem, si parti satisfeceris, ita tenent plures apud Trullench. *e*

30. Secunda affirmat, conferri validè, quia, quoties in delegatione exprimitur ea forma, quæ à jure communi requiritur, non aliter requiritur, quam requirit ipsum jus, nisi aliter in concessione delegationis exprimat: Sed in jure communi exigitur quidem satisfactio, ut licitè ejusmodi delegatio exerceatur, at non, ut validè; in nullo enim jure aliter, ac dicimus, invenies ergo, &c. Utraque ex his sententiis probabilis est, & ita tandem pronunciat Ludovicus à Cruce, quamvis addat, priorem sententiam esse in praxi sequendam. *f*

31. Dixi (nisi aliter exprimat,) Nam si in concessione delegationis dicatur (si non satisfactum fuerit, irrita sit concessio, irrita sit Absolutio, nulla, in valida) Absolutionem invalidam fore, parte non satisfacta, certum est, quia illa expressio indicat aliquid plus requiri, quam à solo jure requiratur. *g*

32. Cum ergo in Bulla Cruciatæ, ut etiam in facultatibus concessis Regularibus absolvendis excommunicationes, ponatur quidem illa clausula (satisfacta parte) sed sine alijs verbis expresse irritantibus, probabile satis erit validam fore Absolutionem parte nondum satisfacta. *h*

33. At vero, quia in concessione, quam Pontifex concedit, de absolvendis casibus

Bullæ Cœnæ pro articulo mortis exprimit tunc debere saltem præmitti satisfactionem, & cautionem (quæ sit hæc diximus supra) videaturque exprimere sub pœna nullitatis, ideo sine illis invalida erit in dictis casibus Absolutio. Verba Bullæ Cœnæ hæc sunt.

a *Supr. c.*
12. §. 4. n.
15. & 16.

Caterum à prædictis sententiis nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi de stando mandatis Ecclesiæ, & satisfaciendo, cautione præstita, absolvi possit, etiam prætextu quarumvis facultatum.

34. *Quæres.* Possumusne dicere, hanc Bullæ Cœnæ clausulam intelligi dumtaxat, quando Absolutio casuum dictæ Bullæ datur pro foro externo, non verò, quando pro foro interno, & Sacramentali? Respondeo, Difficile videtur, sic posse dici. Ratio est, quia dum Pontifex addit illud (*nisi in mortis articulo*) & (*etiam prætextu quarumvis facultatum*) apparet, ipsum loqui de Absolutione etiam in foro Sacramentali; hæc enim Absolutio, tunc solet dari, & pro prædicto foro solent ejusmodi facultates concedi; nam cæterum rarisimè in eo articulo agitur de Absolutione pro foro externo, & ideo ego dicto cap. 12. §. 4. num. 11. 16. & 22. visus sum indicasse, id esse servandum in absolvendis casibus Bullæ Cœnæ.

Cæterum tu judica, Lector, an sit præferenda sententia Sanchez, qui sic habet, b *Sanc. lib.*
2. in *Decal.*
1. 13. n. 35.
Quamvis Confessarius non imponat prædictum se præsentandi onus, valet Absolutio in periculo mortis; quod Ecclesiæ noluerit valorem absolvendi in tanta necessitate ex Confessoris negligentia, aut ignorantia pendere, ut optimè docet Henricus. e *Henric.*
de *poenit. c.*
10. ad *finem.*
Quare idem dicendum est, si omittat petere cautionem parandi mandatis Ecclesiæ, & satisfaciendi; imò idem dicendum est extra eum articulum. Et paulò post. Ne ceatam expressio in Bulla Cœnæ, ad absolvendum ab his excommunicationibus Cœnæ inducit conditionem irritantem aliter factam, cum sola forma jure communi petita exprimat, ut probavi lib. matr. d. 33. num. 3. Hactenus Sanchez.

SUPER ILLUD.

In foro interno.

35. Quamvis non pauci asserant, Absolutionem excommunicationis vi Bullæ habitam, prodesse etiam pro foro externo, quia concessio Bullæ est absoluta, nec restricta ad aliquod forum; ut tenet Vega, Garcia, aliique apud Castropalaum, mox citandum. Vera tamen sententia est, non prodesse, nisi pro foro interno. Excipe ea, quæ mox dicam à num. 43. ita tenet Sanchez, Toletus, Suarez, aliique apud Castropalaum. d Ratio hujus d *Castrop.*
veræ sententiæ est, quia intentio Pontificis de Bull. concedentis per Bullam Absolutionem Cen. *Cruc. p. 1.*
surarum est, ut cum pura conscientia pos- §. 5. n. 1.
sint fideles accedere ad Sacram Eucharisti- *Leged.*
am, & Indulgentiam acquirere, ad quod certè p. 5. r. 1.
satis superque est Absolutio pro foro interno.

36. Confirmatur, quia incredibile est, Summum Pontificem voluisse concedere cuicumque Confessario tantam potestatem per quam eluderentur, & perturbarentur, imò & contemnerentur Tribunalia Ecclesiastica.

37. Confirmatur iterum; quia hodie extat Bulla Cruciatæ concessa ab Urbano Octavo, ubi declaratur Bullæ hoc Privilegium suffragari in foro Conscientiæ tantum, ut late habes multis citatis apud Dianam, e *Dian.*
e lege item Suarez, f qui solvit quandam ob- *p. 1.*
jectionem ductam à quadam constitutione *11. n. 1.*
Pii V. *r. 62.*

38. At, cupidum te video, distinctius sci- f *Suar.*
endi, quid sit? & quam utilitatem conferat de *Relig.*
hæc Absolutio excommunicationis pro foro *11. 30. n.*
interno dumtaxat? *9. c. n.*

Respondeo. Quia sic est absolutus coram Deo, & in rei veritate liber fit ab excommunicatione, unde potest se gerere, sicuti se gerunt cæteri Fideles non excommunicati; sed ita, ut, quoad actiones externas, & præsertim quoad subeundum judicium Judicis Ecclesiastici, sit perinde, ac si absolutus nullatenus fuisset.

Qui igitur est excommunicatus excommunicatione occulta, & deinde absolutus in foro Conscientiæ dumtaxat, se poterit g *Suar.*
gerere, ut non excommunicatus in omni- *13. n. 1.*
bus

bus actibus tum publicis, tum privatis. Nam excommunicatione coram Deo exet; & quia excommunicatio erat occulta, nihil erit scandali coram hominibus. At quando excommunicatio non est occulta, sed deducta ad forum externum, tunc absolutus in foro tantum interno, cautè se. Primò, gerere debet in actionibus externis. Secundò, a iudicio externo Ecclesiæ liber non erit; quæ duo, si alia duo addam, satis tibi fient clara.

39. Primùm, Absolutus in foro Conscientiæ ab excommunicatione aliis nota, potest se immiscere tum humanis, tum divinis, sed non cum aliorum scandalo, id est, non coram iis, qui excommunicationem sciunt, nesciunt Absolutionem.

40. Quid, si iis dicam, & probem, me esse absolutum per Bullam v. gr.? Respondeo, adhuc te peccare, si coram eisdem publicè, & indifferèter te ingeras, quia sic videris contemnere Ecclesiam, quæ te pro excommunicato in foro externo habet. At si cautè, & coram paucis, qui tuæ sint confesii absolutionis, te ingeras, non peccas, quia sic non intervenit prædictus contemptus. Lege Suarium, a &

a Suar. l. c. c. 1. n. 37. Bardi, b aliosque.

b Bard. in Bulla Cruc. p. 2. tr. 6. c. 5. §. 2. n. 20. Theol. de pœnit. Eccl. p. Ricciul. l. 4. c. 68.

41. Sed quid, si hic deductus ad forum externum, & nunc absolutus pro foro Conscientiæ non molesterur amplius à Iudice Ecclesiastico? Respondeo, tunc posse præsumi Iudicem approbare talem Absolutionem juxta mox dicenda num. 44. Cum ergo, tunc non adsit ullus, ne virtualis quidem contemptus, nihil te restringo, si Fideles sciant ejusmodi tacitam Approbationem.

42. Quid denique, si tua excommunicatio sit aliis cognita, sed non fuit deducta ad forum externum? Respondeo. Tunc sanè potes etiam te gerere, ut non excommunicatum coram iis, qui sciunt tuam Absolutionem, quia etiam tum, nullus est contemptus? &c.

43. Secundum. Quamvis in foro Conscientiæ sis absolutus, potest nihilominus contra te Iudex procedere, ac si non fuisses absolutus, tum ob delictum, ob quod incidisti in excommunicationem, tum ob actiones externas prohibitas, quas fortè, post dictam fori interni Absolutionem cum peccato gessisti; Quare poterit Iudex procedere ad te denunciandum, ut excommunicatum. ad finem, ut videris ab aliis, & si fortè publicè celebrasti

Missas, vel obtinuisti beneficium post dictam Absolutionem, potest te declarare irregularem, & privatum beneficio.

Dixi (cum peccato, & publicè) mihi enim cum Suario loc. citat. num. 38. videtur probabile, quod Iudex Ecclesiasticus, si ipsi constet ejusmodi Absolutio, ut ita loquar, privata, non possit procedere contra sic absolutum ob communicationem cum Fidelibus celebrationemq; Missarum, vel beneficii impetrationem, si hæc facta fuerunt cum moderatione dicta num. 38. & 39. ubi enim non est delictum, non potest Iudex urgere ad pœnam; immò, ut notat ibidem Suarez, pro aliis actionibus peccaminosis poterit quidem illum punire, sed minus; quantum scilicet præcisè est necessarium ad satisfactionem scandali per illum dati, & ad puniendam negligentiam obtinendi satisfactionem pro foro externo.

44. Potest tamen dictus Iudex procedens ex officio, (non tamen, si contra instet pars, quæ legitime contradicat) se mittem præbere cum ejusmodi privatim absoluto, quando ipsi Iudici moraliter constat Absolutio; potest enim illum exculare; potest illum non denunciare excommunicatum, potest non declarare irregularem, nec beneficio privatum, potest repellere accusationem Procuratoris Fiscalis contra Reum fortè instantis; uno verbo potest esse contentus illa Absolutione, aliamque nequaquam requirere, ita Coninck. alii- que cit. & excepri à Diana. c

45. Si roges, Per quid Iudici constabit de dicta Absolutione?

Respondeo, Vel per testificationem fide dignorum, vel per schedulam Confessarii testantis, se illum Reum absoluisse vigore Bullæ: quam schedulam, ad solam Pœnitentis d instantiam, facere poterit Confessarius, ne scilicet Confessionis sigillum violet. Et qui dem ejusmodi schedulam in re nostra fidem 26. facere, docet Suar. d & Mascardus e, & de ea dem multa apud Dianam f habes.

46. Unum notat Fillucc. g eam posse à Confessario, modò dicto, scribi, sed ratò, & non nisi ex rationabili causa; quod certè intelligo, quando est timor, seu periculum, ne ea aburatur pœnitens, contemnendo procurare Absolutionem pro foro externo; secus, cur danda non sit?

47. Inquires denique, Quandoquidem

haec privata excommunicationis Absolutio datur pro foro Conscientiae, estne necessarium, ut conferatur poenitenti intra Sacramentum Poenitentiae?

Respondeo, Vi Bullae, & Privilegiorum Mendicantium non esse necesse, ut a alibi dicam, quia in his non ponitur clausula ad id obligans. Lege interim b Sanchez, aliosque. In aliis facultatibus impetratis, vel impetrandis, diligenter adverti debet, an clausula

aliqua ad id obligans, ponatur; si ea enim ponitur, debere intra Sacramentum conferri Absolutionem, dubium non est.

48. Denique ibidem ego notabo excommunicationis cujuscumque Absolutionem pro foro interno regulariter esse dandam intra Sacramentum Poenitentiae, cum requisita ad Absolutionem illam conferendam, atque a Poenitente obtinendam, melius in ipso Poenitentiae Sacramento ponantur.

a In li. 10. tr. 1. de excom. 12. §. 3.
b Sanc. lib. 8. matr. d. 16. n. 11.
Suar. l. c. Dian. p. p. tr. 11. r. 25
G. Hurt. de excom. A. 15. diff. 5. n. 18.

FINIS DE CASIBUS RESERVATIS.

Laus Deo Beatiss. Virgini, ac Beato Aloysio.

TRACTATUS DE BULLA CRUCIATAE AUCTORE P. THOMAE TAMBVRINO SOCIETATIS JESU.

CAPUT PRIMUM.

Praemittuntur aliqua de Natura Privilegiorum Bullae.

§. I.

Quid, & quotuplex sit Privilegium.

DIFFERT proprie loquendo Beneficium a Privilegio, quamvis utrumque sit a Principe benigne concessum: fateor tamen aliquando confundi. Beneficium enim est Gratia, seu facultas a Principe collata, seu data, praeter, non vero contra Jus Positivum. Privilegium vero est facultas faciendi aliquid, vel aliquid omittendi, non tantum praeter, verum etiam contra idem Jus, hoc est contra leges Canonicas, vel Jura Civilia. Ita communiter Doctores ex Abbate.

a C. olim. de Verb. sign.

2. Porro Privilegium, aliud est Reale, quod scilicet conceditur certo generi Actionis, vel Causae, vel Negotii, vel Loco, vel Dignitati: quale est VG. Privilegium Praelationis, quod concessum est pro expensis funerum, vel mutuum dantis ad Navis VG. refectionem b & c. Vel donantis aliquid Ecclesiae, vel Episcopo, ut Episcopo & c.

3. Aliud Personale, quod conceditur Personae, ratione ipsius Personae, ipsique immediate adharet. Quale est VG. quod conceditur alicui Individuo, Perro VG. & c.

4. Aliud Mixtum, quod partim est Personale, partim Reale, quod nimitum conceditur quidem alicui Individuo, sed ratione aetatis VG. vel sexus, vel ex certa, & determinata causa. Quale est VG. datum Minoribus 25. annis, ut integrum possint restitui, ut sibi jubere pro alio, vel obligationem suscipere nequeant.

5. Subdividitur autem Personale: nam si sit concessum singulari Personae tantum, vocatur in Jure absolute Privilegium; Si vero gati.

c Ex Ca. de off. sic